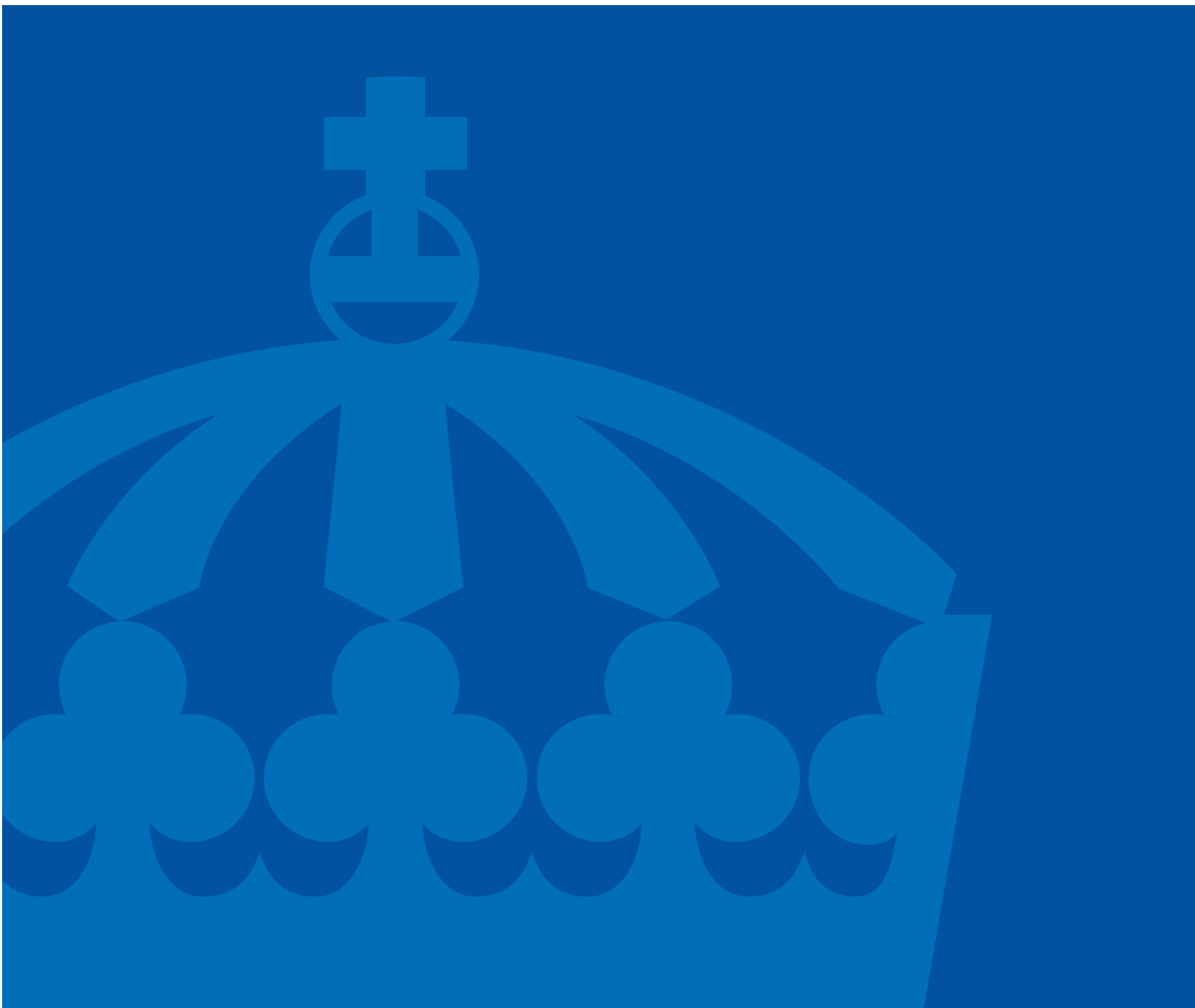

Årsredovisning 2010

Länsstyrelsen
Kalmar län

Årsredovisning 2010
Länsstyrelsens meddelandeserie 2011:02
ISSN: 0348-8748
Copyright: Länsstyrelsen Kalmar län
Redaktör: Anna Nyström
Upplaga: 75 ex

Beslut om årsredovisning för 2010

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Sven Lindgren

Landshövding i Kalmar län

Innehållsförteckning

Beslut om årsredovisning för 2010	1
Landshövdingens sammanfattning av verksamhetsåret 2010	5
Verksamhet	7
Övergripande redovisning av verksamhet och resultat	7
Organisation	12
Länsstyrelsens sakområden mål och återrapporteringskrav	13
Sakområde Trafikföreskrifter	13
Sakområde Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	14
Sakområde Lantbruk och landsbygd	17
Sakområde Fiske	23
Sakområde Regional tillväxt	26
Sakområde Infrastrukturplanering	35
Sakområde Energi och klimat	37
Sakområde Hållbar samhällsplanering och boende	42
Sakområde Naturvård, miljö- och hälsoskydd	47
Sakområde Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	80
Sakområde Kulturmiljö	83
Sakområde Folkhälsa	90
Sakområde Jämställdhet	93
Sakområde Integration	96
Övrig återrapportering	99
Organisationsstyrning	103
Personaluppgifter	110
Kompetensförsörjning	110
Sjukfrånvaro	111
Året i siffror	113
Sammanställning över väsentliga uppgifter	122
Finansiell redovisning	123
Resultaträkning	123
Balansräkning	124
Anslagsredovisning	126
Tilläggsupplysningar och noter	127

Landshövdingens sammanfattning av verksamhetsåret 2010

Ett län med strukturella problem

Som landshövding i Kalmar län i snart nio år kan jag se tillbaka, inte bara på året 2010, utan på hela min tid i länet. Då jag tillträdde på våren 2002 var det naturligt att skaffa mig en så god bild som möjligt av hur det såg ut i länet. Fram tonade bilden av ett län med stora strukturella problem, som, trots länets läge i söder, påminde mycket om de s.k. skogslänen norröver.

Kalmar län är ett skogslän. Cirka 65 procent av ytan är täckt av skog och skogs-näringsen spelar en stor roll i länets näringsliv med omfattande produktion av sågade trävaror och pappersmassa. Men också andra liknande kännetecken som hos övriga skogslän framträdde tydligt: Vikande be-folkningsunderlag under många år (högsta befolkning år 1885), åldrande befolkning, ungdomar flyttar, relativt låg utbildnings-nivå, relativt låga förvärvsinkomster och därmed relativt låg levnadsstandard, lägst placering i den nationella kreativitetssligan, kraftigt eftersatt underhåll av länets vägar och järnvägar och därmed problem med att uppnå regionförstoring och att knyta ihop länets arbetsmarknadsområden till angräns-ande mer expansiva delar i grannlänerna (Karlskrona, Växjö, Linköping/Norr-köping).

Det finns heller ingen regional flygplats med internationella förbindelser, vilket försvårar kontakterna med utlandet för näringslivet i allmänhet men speciellt för de stora, exportberoende och utlandsägda företagen i länet. Nyligen har utlandsägda Faurecia Exhaust System AB beslutat att flytta tillverkning och utveckling från Torsås kommun till Tjeckien.

Trots att det har skett och sker en rad små framsteg i länets infrastruktur kan jag konstatera att i allt väsentligt kvarstår de struk-turproblem som jag möttes av 2002. Dessa förhållanden hämmar länets utveckling. Länet är resursmässigt för svagt för att med egna medel eller genom medfinansiering till Trafikverket på ett avgörande sätt själv på kort sikt kunna utveckla en modern infra-struktur.

Statlig närvaro och verksamhet i ett län har naturligtvis betydelse för en differentierad arbetsmarknad. Knappt 3 procent av arbets-kraften i länet är statligt anställd, lägst av alla län (jfr rikets genomsnitt 5 % och Upp-sala län 11 %) Det finns inte och har heller aldrig funnits något statligt verk med hu-vudkontor i länet. Under förra decenniet förlorade Kalmar län många statliga arbets-tillfällen. Bl.a. flyttade Vägverket och Telia till Jönköping. Posten etablerade sig i Växjö. Andra statliga jobb som försvann på grund av flyttning eller nedläggning fanns inom Yrkesinspektionen, Tullverket, Läns-bostadsnämnden, Länsskattemyndigheten, Länsskolnämnden, Försäkringskassan, Länsarbetsnämnden och Invandrarverket.

Under det senaste året har utflyttningen fortsatt. Länsrätten har flyttats från Kalmar och delats upp på förvaltningsdomstolarna i Linköping och Växjö. Polismyndigheterna i Kalmar och Kronbergs län är på väg att slås samman. Fr.o.m. 2010 är delar av Länsstyr-elsens i Kalmar län verksamhet överförd till andra orter. Sociala tillsynsärenden har överförts till Jönköping, trafik- och kör-kortsärenden till Kristianstad och Norrkö-ping och stiftelseärenden till Linköping. Nu finns förslag att koncentrera inte bara be-slutsfunktioner i Miljöprövningsdelega-tionen utan också hela MPD:s berednings-organisation från vår länsstyrelse till Lin-köping i Östergötlands län. Det sistnämnda förslaget får inte bara konsekvenser för den lokala arbetsmarknaden utan kommer också – om det genomförs – att återlåta Länsstyr-elsen på kompetens även för verksamhet som är kvar vid länsstyrelsen i Kalmar och sannolikt också att försämra möjligheterna att uppnå av regering och riksdag upp-ställda miljömål. Det är svårt att förstå det logiska i att verksamhet, som varken kräver tillgänglighet för medborgarna eller lokal-kännedom hos myndigheterna, koncentreras till orter där det bor mycket folk. Lika svårt att förstå varför verksamhet som förutsätter lokal närhet och kännedom förs bort från vissa län. Ovan återgiven utveckling inne-bär att staten medverkar i stället för att motverka den nu snabbt ökande regionala obalansen i landet. Dessvärre sker nu också en ökad inomregional obalans med en väx-

ande befolkning i Kalmar med omnejd och en tilltagande befolkningsminskning i vissa andra delar av länet.

En historiskt viktig händelse var dock bildandet av Linnéuniversitetet (sammanslagningen av Högskolan i Kalmar och Universitetet i Växjö). Med ett universitet främjas utvecklingen i hela länet inom en rad områden. Att satsa på högre utbildning och forskning är en av de viktigaste åtgärderna för att skapa ökad konkurrenskraft i länets företag, främja både samhällets och individers utveckling.

Befolkningsutvecklingen

Kalmar län hade sitt högsta befolkningstal år 1885!

De senaste 10 åren har befolkningen minskat med 1 774 personer. Under de tre första kvartalen 2010 uppgick minskningen till 22 personer. (Jämtland, Västernorrland och Norrbotten minskar också). Länet har ett negativt födelseöverskott, dvs. antalet avlidna är fler än antalet födda vid samtliga observationspunkter under åren. Kalmar län förlorar invånare till övriga delar av Sverige. Tack vare invandringen av utländska medborgare redovisar Kalmar län oftast ett positivt flyttningsnetto. Den inom regionala obalansen visar sig i att Kalmar kommun under 10-årsperioden ökat med 3 376 personer, varav under de tre första kvartalen 2010 med 296 personer, medan Västervik, Vimmerby, Hultsfred och Högsby har minskat med sammanlagt 3 416 personer, varav under 2010 med 220 personer.

Näringsliv & Arbetsmarknad

Kalmar län klarade sig relativt bra under lågkonjunkturen 2008-2009 och har repat sig raskt under 2010. Länet har många småindustrier, 99 procent av företagen har färre än 50 anställda, och har en god anpassningsförmåga. Den omfattande skogsindustrin klarade konjunkturen bra och har i hög grad medverkat till den snabba återhämtningen i ekonomin. Livsmedelsindustrin är betydande och föga konjunkturkänslig.

Turistnäringen ökar hela tiden och gynnas av den tidigare relativt svaga svenska valutan. Näst efter storstäderna är Kalmar

län ett av Sveriges största turistlän. Varje år reser 2-3 miljoner besökare hit. Besöksnäringen är därför ytterligare ett starkt område för länet där nya aktörer väntas göra stora investeringar de närmaste åren.

Utmaningen ligger i att stärka länets entreprenörskap för att bilda nya företag och för att utveckla befintliga. Det handlar också om att stärka näringslivet så att det blir internationellt konkurrenskraftigt och hållbart.

Utvecklingen inom jord & skog, livsmedelsindustri och turism har en fortsatt positiv utvecklingstrend. Optimismen har återvänt inom hela näringslivet. Orderböckerna fylls på. Nyföretagandet ökar. Antalet konkurser minskar.

Under krisåren 2008-09 såg vi att den småländska träindustrin tog extra mycket stryk. 75 procent av Sveriges träindustri ligger inom en 15 mils radie från Höglandet. De tre länen och regionförbunden i Småland driver nu gemensamt med Linnéuniversitetet, Träcentrum i Nässjö och näringen ett innovationsprojekt i syfte att utveckla en vision och strategi för träindustrins framtid.

Vid utgången av 2010 var den öppna arbetslösheten 3,3 procent och den totala obalansen 6,6 procent, vilket är något lägre än medelvärdet för riket. Arbetslösheten bland ungdomar är däremot högre än riksgenomsnittet, 12,3 procent. Av länets 12 kommuner hade Borgholm, Högsby, Mösterås, Nybro, Torsås, Vimmerby och Västervik en högre andel arbetslösa ungdomar än riksgenomsnittet, i Västervik så hög som 17,2 procent.

Avslutningsvis vill jag tacka alla medarbetare för ett gott verksamhetsresultat och ett bra samarbetsklimat, inte bara för 2010 utan för alla nio år som jag haft förmånen att som chef för Länsstyrelsen i Kalmar län tillsammans med er fått verka för länets utveckling.

SVEN LINDGREN

Verksamhet

Årsredovisningen 2010

Årsredovisningens utformning och innehåll regleras av förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion, förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, de särskilda uppdrag som framgår av Regleringsbrev för budgetåret 2010 avseende länsstyrelserna 2009-12-17 samt de särskilda skrivningar i regleringsbrevet som framgår nedan:

Undantag från det ekonomiadministrativa regelverket

”Redovisning ska ske i enlighet med detta regleringsbrevs anvisningar vilka framgår under rubriken Verksamhet, i avsnittet Organisationsstyrning och i bilaga 3. Regleringsbrevets anvisningar avseende

verksamhetskostnader m.m. utgör ett undantag från bestämmelserna i 3 kap. 2 § förordningen 2006:605) om årsredovisning och budgetunderlag. I vissa fall anges att redovisningen endast behövs för 2010, vilket i detta avseende innebär ett undantag från Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.”

Åtterrapporering enligt förordning med länsstyrelseinstruktion

”Länsstyrelserna ska i sina årsredovisningar endast redovisa för uppgifterna i 2 § och 5 § punkterna 3 och 5 i förordningen med länsstyrelseinstruktion. Detta innebär ett undantag från bestämmelserna i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.”

FAKTARUTA VERKSAMHETSÅRET 2010 LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	77,11	82,07
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	92,55	95,90
Total verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr) totalt	163 103	178 068
Bidragsutbetalningar (tkr)	101 000	84 629

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Övergripande redovisning av verksamhet och resultat

Prioriteringar

Länsstyrelsen i Kalmar län har i ett samlat perspektiv genomfört verksamheten väl i enlighet med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrev och övriga styrinstruktioner, t ex i EU-förordningar och föreskrifter från centrala verk. I verksamhetsplan för 2010 har, liksom i budgetunderlag i februari 2010, angetts de prioriteringar för verksamheten som måste göras eftersom tillräckliga resurser inte finns för hög prioritet och full måluppfyllelse i all verksamhet. Verksamheter enligt länsstyrelseinstruktionen och uppdrag i regleringsbrevet (RB) har prioriterats högt, normalt eller lågt. De verksamheter som prioriterats högt är:

- gårds- och miljöstöden enligt EU: s landsbygdsprogram (RB 7-11)

- djurskydds- och livsmedelskontroller enligt särskilda EU-förordningar (RB 2 och 3)
- tillståndsprövning av vindkraft och andra miljöfarliga verksamheter
- planeringsunderlag för våtmarks- och LOVA-handläggning
- minska kväveutsläppen från avloppsreningsverk och enskilda avlopp (RB 59 och 60)
- valarbete
- myndighetsanalys genom Statskontoret
- översyn av IT-utrustning m.m.

Huvuddelen av Länsstyrelsens verksamhet har getts en normal prioritet. Låg prioritet, har, med särskild motivering, beslutats för följande uppdrag och därutöver främjandeuppdrag som inte är direkt myndighetsutövning:

- omprövning av vattendomar (RB 13)
- redovisning av fisketurism
- vissa åtgärder inom sakområdet regional tillväxt (RB 19, 21, 23, 26 och 34)
- konkurrensområdet (RB 27)
- utdelning från allmännyttiga bostadsföretag (RB 40)
- tillsyn av skyddade naturområden (RB 48)
- redovisning av naturvårdsavtal (RB 50)
- vissa verksamheter inom folkhälsoområdet och jämställdhet (RB 71, 72 och 72)
- tillsyn över fastighetsavveckling enligt jordabalken

Länsstyrelsens verksamhet är i flera avseenden tvärspektoriell (åtgärder för att nå miljömålen, granskning och samråd om kommunala planer, strategisk tillsynsplanning m.m.) och genomförda åtgärder redovisas bl.a. av denna anledning på flera ställen i årsredovisningen, oftast med en huvudredovisning. En annan anledning till redovisning under flera uppdragsrubriker är att olika departement bereder den gemensamma uppföljningen av länsstyrelsernas verksamhet med utgångspunkt från de redovisningar som är direkt hänförliga till respektive departements sakområde.

Landsbygd, djurskydd och livsmedelskontroll, veterinära frågor, fiske m.m.

Prioriteringarna har i huvudsak följts vilket t.ex. inneburit att mer än 90 % av gårds- och miljöstöden utbetalats till berörda lantbrukare mer än ett halvår före sista utbetalningsdatum. Förklaringarna till den stora förbättringen jämfört med 2009 är framförallt; det av regeringen initierade uppföljningsprojektet SUSS, Länsstyrelsens egna effektiviseringsåtgärder samt ett särskilt tillskott till verksamheten från förvaltningsanslaget för 2010.

Det tillfälliga tillskott från Länsstyrelsens förvaltningsanslag som även tilldelats djurskydds- och livsmedelskontrollerna inom det veterinära verksamhetsområdet har dock inte varit tillräckligt. Den av regeringen utpekade finansieringen inom ramanslaget motsvarar endast hälften av behovet enligt kvalitetssäkrade tillsynsutredningar och eftersom stora

salmonellaangrepp både i nöt- och svinbesättningar krävt särskilda insatser under 2010 har prioriterade verksamheter inom sakområdet prioriterats ned under året. Ett viktigt utvecklingsarbete för att nå balans mellan planerad och anmälningsinitierad tillsyn har dock prioriterats under året.

I landsbygdslandet Kalmar län är investeringsviljan inom lantbruket hög. Verksamhetsutvecklingen i lantbruket och livsmedelsindustrin gör att ökade krav ställs inte bara på Länsstyrelsens stödhantering enligt EU:s landsbygdsprogram utan även på tillståndsprövning enligt miljöbalken och djurskyddslagen. Att Kalmar län är det län som hyser störst stödberättigad betesmarksareal, 18 000 ha, har medfört komplikationer därför att regelverket enligt landsbygdsprogrammet inte tillåter den hävd som i delar av dessa områden är helt nödvändig för att den specifika biologiska mångfalden ska bestå, dvs. ett tätare trädbestånd än vad som tillåts enligt det EU-baserade regelverket. Detta är ett exempel på de konflikter mellan EU-baserade styrningsinstruktioner som Länsstyrelsen i samverkan med centrala verk söker föra upp för diskussioner inför nästa programperiod för Landsbygdsprogram m.fl. stödprogram som inte är koordinerade med t.ex. artbevaranddirektiv eller vattendirektiv. Särskild inriktning har under året gjorts i Greppa näringen och andra kompetensutvecklingsinsatser för att stödja uppfyllelsen av miljömål och olika EU-direktiv, t.ex. vattendirektivet och art- och habitatdirektivet. Trots omfattande insatser från Länsstyrelsen under flera år brister kompetensen hos de sökande och kommunerna om Landsbygdsprogrammets formella krav på ansökningsunderlag för olika stöd och den höga andelen kompletteringsärenden detta medför gör att statistiken för handläggningstid, som den nu mäts, ger en orättvist negativ bild av Länsstyrelsens handläggning.

Fiskenäringen har inte samma framtidstro som lantbruket i länet, främst beroende på minskande fångster. Länsstyrelsen har tagit ansvar för genomförande av flera projekt som stöds av EU:s fiskefond, Havsmiljöanslaget (LOVA) m.fl. särskilda anslag för att skapa föryngringsområden för viktiga fiskarter och gynna fiskvandring m.m. vilket även bidrar till att uppfylla uppdrag enligt EU:s vattendirektiv konkretiserade i åtgärdsprogrammet inom Förvaltningsplanen för Södra Östersjöns vattendistrikt.

Regional tillväxt

Länsstyrelsen bidrar till regional tillväxt inte bara i de uppdrag i länsstyrelseinstruktion och regleringsbrev som styr denna verksamhet utan också genom en ansvarsfull myndighetsutövning i övrig verksamhet. Utvecklingen av kvalitetssäkring av handläggningen av tillstånds- och stödprocesser som utvecklats till att omfatta mer än 15 processer för myndighetsutövningen under året har starkt bidragit till att tillstånds- och stödprocesser kunnat samordnas och därigenom har förenkling för företagare kunnat genomföras. Ett konkret exempel är den matris som är underlag för genomgång av inkomna ansökningar om investerings- eller projektstöd på landsbygden som gör att stödsökande tidigt i processen får information om vilka andra tillstånd eller samråd med Länsstyrelsen som krävs för genomförande av verksamheten.

Länsstyrelsen har under 2010 ökat deltagandet i olika aktiviteter för att stimulera den regionala tillväxten även genom de traditionella arbetsmetoderna med projektstöd via det regionala utvecklingsanslaget och samverkan med länets olika aktörer t.ex. i det regionala partnerskapet som är en gemensam bas för diskussion om och utvärdering av flera olika pågående utvecklingsinsatser. Som konkreta exempel kan nämnas projektet *Uthållig kommun* som förenar olika uppdrag om energi- och klimatarbete med strategiska beslut i kommunerna bl.a. om val av energikällor för utvecklad fjärrvärmeförsörjning, och i företagen om energibesparande åtgärder som ger omedelbara positiva ekonomiska konsekvenser.

Länsstyrelsen har arbetat intensivt på olika sätt för att infrastrukturfrågor ska ses som en väsentlig förutsättning för regional utveckling. I den under året fastställda nationella infrastrukturplanen finns inte en upprustning av de två, för arbetspendling och godstrafik, viktiga regionala järnvägarna Tjustbanan och Stångådalsbanan med liksom inte heller kommunikationerna till länets tredje största stad, Oskarshamn. Detta är ett hårt slag mot länets näringslivs utvecklings- och kompetensförsörjningsmöjligheter.

Östersjöstrategin

En mycket stor del av Länsstyrelsens verksamhet bidrar till genomförandet av Östersjöstrategin vilket inte ges möjlighet att belysa genom den nuvarande strukturen för

årsredovisning. Östersjöstrategin omfattar höga ambitioner både på miljö- och tillväxtområdet och kräver aktiviteter inom i stort sett alla Länsstyrelsens verksamhetsområden, inte bara de som främjar tillväxt i näringslivet i Östersjöområdet utan också t.ex. de insatsbehov som beslutats inom ramen för genomförandet av EU:s vattendirektiv, inom BSAP, enligt avloppsvattendirektivet m.m. Länsstyrelsen i Kalmar län har framfört behovet av en övergripande och samordnad redovisning av hur lika myndigheter och verksamheter stödjer Östersjöstrategin genom ordinarie verksamhet och olika projekt utöver genom de särskilda projekt som initierats inom Närings- och Miljödepartementen. Detta framgår av återslagporteringen till Miljödepartementet i juni 2010 (dnr 537-1253-10) från Kalmar län för samtliga de länsstyrelser som är vattenmyndigheter men har också framförts på avstämningsmöten om strategin t.ex. på Miljödepartementet den 6 oktober och på möte med Tillväxtverket m.fl. den 21 november 2010. Med detta synsätt driver Länsstyrelsen åtgärder för att främja Östersjöstrategin t ex genom att:

- särskilt prioritera tillsynsvägledning angående avloppsreningsverk,
- samordna och följa upp åtgärderna enligt åtgärdsprogrammet i Förvaltningsplanen för EU:s vattendirektiv i hela Södra Östersjöns vattendistrikt,
- föra in Östersjöperspektivet i granskningen och samråden om kommunala planer,
- ha Östersjöstrategin som en prioriteringsgrund även för genomförandet av EU:s landsbygdsprogram, i beredningsarbetet inom länspartnerskapet för ärenden till Europeiska socialfonden, Regionala fonden, fiskefonden samt South Baltic Program,
- ha Östersjöstrategin som en prioriteringsgrund för sanering av starkt förorenade områden
- arbeta för bevarandet av den biologiska mångfalden där Sverige har ett särskilt ansvar för arter i Kalmar län både ur ett europeiskt och globalt perspektiv
- enligt LOU, från olika företag i regionen, upphandla den omfattande praktiska skötseln av naturreservat och fornlämningsområden i länet samt utbildnings-

och rådgivningsinsatser t.ex. inom lantbruket.

Natur, miljö och vatten

Naturskyddsarbetet har under året särskilt prioriterat genomförandet av skydd av de statligt ägda områden som enligt ett centralt avtal mellan Naturvårdsverket och Sveaskog AB skulle skyddas under 2010. Dessa s.k. SNUS-objekt dominerar bland de 11 naturreservat som bildats under året.

Naturvårdsarbetet har under året omprioriterats jämfört med VP p.g.a. medelsåterkallelse från Naturvårdsverket i maj. Ett särskilt projekt med översyn av informationsanordningar i fält har startat och kvalitetssäkring av upphandlingen enligt LOU av den löpande skötseln av de befintliga naturreservaten har fortsatt. Arbetet med hotade arter har under året berett flera åtgärdsprogram för hotade arter och utvecklat samverkan med andra verksamhetsområden inom och utanför länsstyrelsen för att nå ökat hänsynstagande till arterna i t.ex. detaljplaner.

Vattenvården har en stor bredd och omfattar många insatser; från strategiskt underlag för och konkreta beslut om LOVA-projekt, utrivning av dammar enligt omprövade förrättningsbeslut och vattendomar till strategisk planering för genomförande av EU:s vattendirektiv i alla berörda verksamhetsområden. Information och tillsynsvägledning till kommunerna i samband med deras övertagande av beslut och tillsyn av strandskyddsdispenser har krävt särskilda resurser men dessa har i gengäld lett till att inkallade beslut varit få. Av totalt 120 kommunala beslut som granskats har 11 tagits upp för överprövning och fem av dessa har upphävts.

Viltförvaltningsdelegationen som bildats under året har fungerat väl och lett till att myndighetsuppdragen tydliggjorts i frågor rörande jaktbart vilt och rovdjur.

Miljöskydd inklusive efterbehandling av förorenade områden

Tillståndsprövningsarbetet enligt miljöbalken för miljöfarlig verksamhet stödjer, liksom tillsynen, att miljömålen ska kunna nås. Länsstyrelsen har under 2010 inte haft någon egen jurist som uppfyllt kompetenskraven för MPD-ordförandeuppdraget vilket medfört särskilda krav på planering för beredning och beslutsföredragning för ordförande i något av grannlänerna där jurister

förordnats att också vara ordförande i Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Kalmar län.

Kalmar län hyser minst 3 000 områden med rester av sådana giftiga ämnen som bör saneras för att miljömålet Giftfri miljö ska uppnås. Resurserna för arbetet med t.ex. tillsyn är för närvarande helt otillräckliga för att miljömålet ska kunna nås. Under 2010 har viktiga formella beslut fattats för att åtgärderna för sanering av ett av landets största saneringsobjekt, Oskarshamns hamn, ska kunna påbörjas. Saneringen av hamnen, som beräknas kosta 410 mnkr, kommer att bidra till att minska mängden giftiga ämnen som förs ut i Östersjön vilket också är ett uppdrag enligt åtgärdsprogrammet enligt EU:s vattendirektiv. Saneringsarbetet kompliceras av de stora mängderna av olika gifter som finns i bottensedimenten och av att hamnverksamheten måste fortgå medan saneringen genomförs under en period av drygt 6 år.

Länsstyrelsen har samordnat rapporteringen av Förvaltningsplanen för genomförande av EU:s vattendirektiv i Södra Östersjöns vattendistrikt till EU under det första kvartalet 2010 på ett samordnat sätt med de övriga fyra vattenmyndigheterna. Alla EU:s medlemsstater redovisade samtidigt sitt arbete under den första cykeln av vattendirektivsarbetet och Sverige var en av de 8 rapporter som fick godkänt. Inom vattendistriktet har samordningen ökat under året genom att en särskild chefsgrupp bildats för tvärspektoriell implementering av vattenförvaltningen vid samtliga länsstyrelser, projekt för metodutveckling inom kulturmiljö- och grundvattenfrågor startats och det stora modellarbetet för övergödningsåtgärdsstudier, VÅRDA VATTEN, har breddats med ytterligare ett testområde.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen har under 2010 arbetat med ovanligt många tillståndsprövningar enligt kulturminneslagen som krävt arkeologiska undersökningar vilket, bl.a. tack vare framtagandet av en processbeskrivning för de aktuella ärendegrupperna har lett till ett större samförstånd om kraven på verksamheten hos alla aktörer. Vimmerby stadspark har byggnadsminnesförklarats vilket gett positiv respons i länet. Problemen med det kyrkliga kulturarvet är fortsatt stora och kräver särskilda insatser. Samverkan om

upphandling av skötseln av fornvårdsområden och naturreservat har effektiviserats under året. Kunskapsläget om kulturmiljöområdet, bl.a. vad avser riksintressen, behöver uppdateras.

Folkhälsa, jämställdhet och integration

Länsstyrelsens arbete med folkhälsa och ANDT-frågor har prioriterats på normal nivå och har bl.a. omfattat flera konferenser med brett deltagande från departement och centrala myndigheter samt regionala och kommunala aktörer. Särskilda informationsinsatser har gjorts på tobakspreventionsområdet.

Jämställdhetsarbetet har bl.a. omfattat projektstart för jämställdhetsintegration inom projekt och verksamheter inom Landsbygdsprogrammet.

Integrationsarbetet har haft fokus på reformen per den 1 december 2010 och inriktats på information och samverkan för att regionalt möta de nya utmaningarna. Länsstyrelsen konstaterar att ett intressant utvecklingsarbete för samhällsinformation till nyanlända flyktingar pågår men att ytterligare samver-

kansansträngningar behöver göras för att Landstinget ska fylla sin roll i samverkan kring nyanlända.

Tillstånd och tillsyn

Eftersom Länsstyrelsens förvaltningsanslag reellt minskats under en lång följd av år medan uppdragen i länsstyrelseinstruktion och regleringsbrev inte minskat på motsvarande sätt har kraftiga nedprioriteringar successivt gjorts inom myndighetsutövningen. Den generella prioriteringen av tillståndsprövning har lett till att planerad tillsyn under 2010 har nått den lägsta möjliga prioriteringsnivån inom flera verksamhetsområden.

Länsstyrelsen har under 2010, bl.a. mot bakgrund av resultaten av Statskontorets myndighetsanalys av Länsstyrelsen i Kalmar arbetat fram en ny struktur för verksamhetsplanering som under 2011 kommer att genomföras fullt ut inför 2012 och ge ett bättre underlag även för redovisningen av länsstyrelsens verksamhet i relation till läget i länet samt långsiktiga mål och innevarande års insatser och prioriteringar.

Organisation

Länsstyrelsen Kalmar län

Från 1 november 2010 är Länsstyrelsen organiserad i tre avdelningar – Förvaltningsavdelningen, Miljö- och naturavdelningen och Landsbygdsavdelningen, vardera indelade i ett antal enheter, samt ett Ledningskansli. En mindre omorganisationen genomfördes i november så att Vattenmyndighetens kansli inordnades som en enhet i Förvaltningsavdelningen. Länsledningen, de tre avdelningscheferna, ledningskanslichefen, personalchefen och ekonomichefen utgör ledningsgrupp (Direktion). Länsstyrelsen har sedan 2008 ett insynsråd bestående av åtta ledamöter, som utses av regeringen, med landshövdingen som ordförande. Från 1 januari 2008 är Länsstyrelsen en enrådighetsmyndighet.

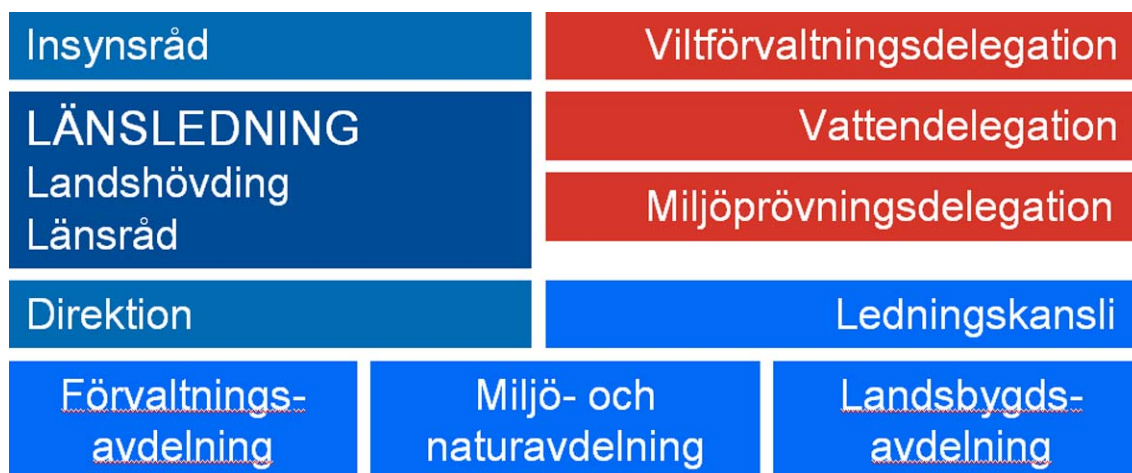
Länsstyrelsen i Kalmar län är Vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt som omfattar avrinningsområden i sju län.

Vattenmyndigheten har till uppgift att beskriva kvaliteten på vattenmiljön i distriktet och initiera vattenförvaltning enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön som bygger på EU:s vattendirektiv. Vid Länsstyrelsen finns en Vattendelegation, där landshövdingen är ordförande, som beslutar om bl.a. förvaltningsplan för genomförande av EU:s vattendirektiv.

Vid Länsstyrelsen finns också en Miljöprövningsdelegation för prövning av tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Delegationen, som består av ordförande och två miljösakkunniga, är självständig men administrativt knuten till Länsstyrelsen.

Viltförvaltningsdelegationen beslutar sedan 1 februari 2010 i övergripande frågor vid tillämpning av älg- och rovdjursförvaltningspolitik.

Organisation

Länsstyrelsens sakområden mål och återrapporteringskrav

Sakområde Trafikföreskrifter

FAKTARUTA SAKOMRÅDE TRAFIKFÖRESKRIFTER 2010 LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,68	2,68
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,08	5,29
Verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr) totalt	677	8 859
Andel av totala verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan (%)	0,42%	4,97%
Bidragsutbetalningar (tkr)	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Väg E22 på sträckan Lindsdal – Rockneby i Kalmar kommun, väg E22, sträckan Västervik – Gamleby i Västerviks kommun och väg 25, sträckan Madesjö – Örsjö – Algutsboda i Nybro och Emmaboda kommun har under år 2010 byggts om till mittseparerad väg med 2 + 1 körfält. Vidare har nybyggnad skett av väg 34 (47),

sträckan Glahytt – St Aby i Högsby och Hultsfreds kommun.

Ombyggnaden av nämnda vägar har medfört omfattande beslut om nya lokala trafikföreskrifter och upphävande av tidigare meddelade föreskrifter på dessa och anslutande vägar.

Sakområde Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

FAKTARUTA SAKOMRÅDE LIVSMEDELSKONTROLL, DJURSKYDD OCH ALLMÄNNA VETERINÄRA FRÅGOR 2010 LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,93	2,04
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	8,95	7,78
Verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr) totalt	9 532	8 592
Andel av totala verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan (%)	5,84%	4,83%
Bidragsutbetalningar (tkr)	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Livsmedelskontroll

Såväl livsmedelskontrollen som arbetet med djurskydd och allmänna veterinära frågor regleras i dag av EU-förordningar. Länsstyrelsen utövar offentlig kontroll inom länet genom att samordna kommunernas verksamhet och ge dem stöd, råd och vägledning. Detta sker främst genom att två s.k. länsmöten hålls för samtliga livsmedelsinspektörer. Länsmötena prioriteras i verksamheten. Länsstyrelsen har också prioriterat arbetet med revisioner av kommunernas offentliga livsmedelskontroll vilka ska göras enligt EU:s kontrollförfordning. Revisionerna som påbörjades 2007 har nu avslutats. En del uppföljningsarbete återstår.

Sedan 2009 har Länsstyrelsen ansvaret för den operativa kontrollen av livsmedel i primärproduktionen. Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetet med att skapa en kontrollorganisation på området men kontrollen på företagen har varit begränsad. Inom verksamheten har i stället prioriterats register över kontrollobjekten, hur ansvaret med hänsyn till kompetens ska fördelas inom Länsstyrelsen samt organisations- och utbildningsfrågor.

Djurskydd

Sedan 2009 har Länsstyrelsen ansvaret för den operativa djurskyddskontrollen. De resurser för verksamheten, som även inkluderar kontrollen av livsmedel och foder i pri-

märproduktionen, som riksdag och regering ställde till förfogande har inte motsvarat de behovsberäkningar som Länsstyrelsen gjort. Länsstyrelsen har därför, trots en mycket ansträngd ekonomisk situation, finansierat ytterligare tjänster inom ramanslaget för djurskyddskontrollen. Ungefär hälften av det beräknade resursbehovet för djurskyddskontrollen har tillsatts. All personal i verksamheten är kompetensprövad enligt kraven i EU:s kontrollförfordning.

Den problematiska situationen vad avser resurserna för djurskydd och livsmedelskontroller har Länsstyrelsen i olika sammanhang informerat regeringen om sedan 2007. Under året har fortsatt arbete pågått med att bygga upp kontrollorganisationen och det är ännu inte avslutat. För att klara de geografiska förhållandena i länet är djurskyddshandläggarna stationerade dels vid Länsstyrelsen i Kalmar och dels i Vimmerby. Det förekommer också fortfarande "inkörningsproblem" med det nya ärendehanteringssystemet Platina, checklistor för offentlig kontroll, beslutsmallar och det nationella djurskyddskontrollregistret m.m. sedan verksamheten övergick från kommunerna till länsstyrelserna den 1 januari 2009.

Den planerade kontrollen har varit begränsad. Anmälningsärenden inklusive ingående ärendebalanser från kommunerna har prioriterats. De tvärvillkorskontroller som ankommit på Länsstyrelsen har genomförts även som fullständiga djurskyddskontroller. Detta innebär samtidigt att tvärvillkorskon-

trollerna har utförts av kompetent personal. Den planerade kontrollen är dock fortfarande liten och för närvarande har Länsstyrelsen ingen uppfattning, baserad på resultatet av offentlig kontroll, om tillståndet inom lantbrukets djurhållning eller hästhållningen.

Antalet ärenden avseende förprovning av djurstallar enligt djurskyddslagen har minskat marginellt jämfört med 2010. Kalmar län ligger i det s.k. ”mjölkkoibältet” dvs. det område i landet som mjölkproduktionen koncentreras till och ca 1 500 nya platser för mjölkkor har förprovats. Ett särskilt projekt från näringsens sida har lett till att det förprovats ett ökat antal djurplatser för såväl sugor som slaktsvin. Det har också skett en ökning av antalet platser inom såväl värphöns- som slaktkycklinghållningen. Sammantaget bedöms investeringsviljan vara god inom näringen.

Allmänna veterinära frågor

Smittsamma djursjukdomar och djurhälsa

Länsstyrelsen har följt arbetet med den fortsatta bekämpningen av den svidknottsburna epizootisjukdomen blåtung, som påvisades i Halland i september 2008 och som spred sig även till Kalmar län. Tio av länets kommuner hamnade i skyddsområdet och de två norra kommunerna i restriktionsområdet. Sverige friförklarades från sjukdomen den 3 december 2010.

Under året har arbetet med salmonellaprojektet på Öland fortsatt. Av de ursprungliga 9 smittade gårdarna är fortfarande 2 spärade. I det ena fallet beroende på en oturlig återinfektion som gjort att i princip allt saneringsarbete måste göras om och i det andra fallet beroende på en i samråd med Jordbruksverket avtalad långsam utfasning av djurhållningen i de gamla stallarna. Beträffande *Ölandsprojektet* (se ÅR 2009) beklagar Länsstyrelsen att projektet inte utvecklades till det nationella projekt som diskuterades vid igångsättandet. I stället för att utnyttja det uppkomna kunskapsläget om salmonellaspridningen på Öland riskeras nu att djurhållarna försöker dölja eventuell besättningssmitta. Två fall av salmonella derby har påvisats i besättningar med utgångsgrisar. Bekämpningsarbetet har delegerats till Länsstyrelsen och saneringsarbetet i sådana besättningar är helt annor-

lunda jämfört med de ”vanligt förekommande” s.k. dublinutbrotten på nötkreatur. Arbetet med salmonella har i de flesta fall gått enligt planerna - målet är så korta spärtider som möjligt för att hålla drabbade djurhållares kostnader nere samtidigt som salmonellafrihet ska kunna erhållas.

Tillsyn/kontroll av djurhälsoprogrammen har inte prioriterats. I princip görs bara s.k. dokumentationskontroll av årsberättelser eller motsvarande. Den obligatoriska salmonellakontrollen på fjäderfä (värphöns) har dock genomförts helt enligt rutinerna (SJVFS 2007:19).

Djurhälsopersonal (veterinär verksamhet, seminverksamhet och läkemedel)

Länet är indelat i fem veterinärdistrikt i vilka fältverksamheten bedrivs från lika många veterinärstationer. Flera djursjukhus och djurkliniker bedriver dessutom djursjukvård på sällskapsdjur och hästar. Länsstyrelsen känner inte till några problem i verksamheterna som kan baseras på genomförd kontroll och inte heller baserat på anmälningsärenden. Kontrollen av djurhälsopersonal har inte varit prioriterad, framför allt på grund av resursbrist, men också för att ny behörighetslagstiftning började gälla den 1 januari 2010 och Länsstyrelsen har ännu inte hunnit organisera den nya typ av kontrollverksamhet som nu ska bedrivas.

Länsstyrelsens kontrollverksamhet avseende läkemedelshantering har inte varit prioriterad. Även på detta område gäller ny lagstiftning som ska ligga till grund för kontrollverksamheten och som bl.a. delvis kan samordnas med kontrollen av djurhälsopersonal och kontroll av livsmedel i primärproduktionen.

Inte heller kontroll av seminverksamheten har kunnat prioriteras utan bedrivs som dokumentationskontroll.

Foder i primärproduktionen och animaliska biprodukter (ABP)

Sedan 2009 har Länsstyrelsen ansvaret för den operativa kontrollen av foder i primärproduktionen. Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetet med att skapa en kontrollorganisation på området. De resurser som regeringen tilldelat Länsstyrelsen för denna kontrollverksamhet inryms som nämnts ovan i de medel som också ska räcka till för

djurskyddskontrollen och kontroll av livsmedel inom primärproduktionen och är otillräckliga för att Länsstyrelsen ska kunna arbeta på det sätt som var tänkt i samband med verksamhetsövergången. Endast begränsad foderkontroll har genomförts. För

närvarande har Länsstyrelsen ingen uppfattning, baserad på resultatet av offentlig kontroll, om tillståndet i foderföretagen i primärproduktionen och endast begränsad kunskap om transporter av ABP.

TABELL 1.1 VERKSAMMA VETERINÄRER OCH DJURSKYDDINSPEKTÖRER

Länsfakta	2010-12-31		2009-12-31		2008-12-31	
Antalet verksamma veterinärer i länet ¹	102		93		21	
varav män/kvinnor	66	36	33	59	10	11
Antal inspektörer inom djurskyddskontroll, st/åa ²	8	8	6	6	18	9,29
varav män/kvinnor	1	7	0	6	5	13
Antal inspektörer inom kontrollen av livsmedel och foder i primärproduktionen, st/åa ³	2	0,16	2	0,11		
varav män/kvinnor	1	1	0	0		
Antalet under året meddelade djurförbud ⁴	10		5			
Antalet under året beslutade omhändertaganden av djur	44		51			
Antalet genomförda djurskyddskontroller ^{5, 6}	459		485			
Antalet genomförda kontroller av insamling och transport av animaliska biprodukter.	0		1			

Kommentarer till tabell 1.1

- 1) Uppgifterna är inte jämförbara eftersom fram t.o.m. 2008 avses antalet statligt anställda veterinärer medan uppgifterna från och med 2009-12-31 avser i länet verksamma veterinärer oberoende av huvudmannaskap
- 2) Utslaget över hela 2010 har resurserna motsvarat ca 6,4 årsarbetskrafter.
- 3) Länsstyrelsen har inga särskilda inspektörer för foder- eller livsmedelskontroll. Prövning av kompetens sker enligt artiklarna 4.2.c och 6.a och b samt bilaga II, kapitel 1 i förordning (EG) nr 882/2004 och antalet årsarbetskrafter visar kontroll enligt tidredovisningen
- 4) Avser samtliga djurförbudsprövningar således även sådana som omprövats
- 5) Avser även kontroller som inte förts in i Djurskyddskontrollregistret (ett stort antal obefogade anmälningsärenden saknar checklistor)
- 6) Denna uppgift avser samtliga ärenden. Antalet kontroller kunde inte redovisas p.g.a. att registreringen i ÄHS-Platina inte var konsekvent i rubrikvalet.

Sakområde Lantbruk och landsbygd

FAKTARUTA SAKOMRÅDE LANTBRUK OCH LANDSBYGD 2010 LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	18,86	17,89
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	25,02	22,42
Verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr) totalt	38 588	36 893
Andel av totala verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan (%)	23,66%	20,72%
Bidragsutbetalningar (tkr)	38	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Produktionsjordbruket i Kalmar län är fortsatt expansivt. Investeringsviljan inom mjölksektorn är fortsatt stor. En viss återhämtning av mjölkpriset under 2010 gör att Kalmar län både ökar koantalet och mjölk-
invägningen. Även inom slaktkyckling-området märks ett stort intresse för verksamhetsutveckling och utökning.

Landsbygdsföretagandet hamnar allt mer i fokus. Det är viktigt att skapa förutsättningar för att kunna verka och bo på landsbygden. Här spelar åtgärderna för projekt- och företagsstöd inom Landsbygdsprogrammet en viktig roll. Den ovan beskrivna investeringsviljan inom jordbruket kan stimuleras genom prioriterade åtgärder såsom investeringsstöd. Men det ställer ökande krav på länsstyrelsens kapacitet för förprovningar enligt djurskyddslagen och miljöbalksprövning av större jordbruksföretag.

Övrig företagsamhet på landsbygden stötts bl.a. med åtgärder för mikroföretag och turism. Men även åtgärder för förbättrad infrastruktur och service på landsbygden är av stor betydelse.

Den nya utmaningen *Sverige – det nya Matlandet* har börjat ge effekt i länet. I allt fler sammanhang framstår den lokale livsmedelsproducenten och förädlaren av livsmedel som en förutsättning för att visionen ska kunna uppfyllas. I länet finns många företagare som ser utvecklingsmöjligheter för närproducerad mat, vilket också nu möts med konsumenternas efterfrågan. I oktober fanns i Kalmar län utvecklingsprojekt för i

storleksordningen 10 mnkr i länet inom *Sverige – det nya Matlandet*.

Lantbrukets betydelse för odlingslandskapets natur- och kulturvärden förstärks allt mer. Det livskraftiga jordbruket är en förutsättning för att många av dessa värden ska bevaras och utvecklas. Även här har Landsbygdsprogrammet stor betydelse. Förutom företagsstöd och projektstöd medverkar miljöersättningarna till att miljö kvalitetsmålen kan uppfyllas.

Under 2009 förorsakade blockinventeringen av jordbruksmark ett omfattande merarbete i handläggningen av jordbrukarstöd. Det fick till följd att en onormalt stor ärendebalans fanns vid ingången av 2010. Handläggningen av jordbrukarstöd prioriterades särskilt av Länsstyrelsen under 2010. I och med detta kunde återstoden av stödutbetalningarna från 2009 samt i stort sett hela stödutbetalningen för 2010 genomföras under 2010.

Inom lantbrukets miljöområde prioriteras åtgärder för att minska de negativa effekterna som kan bli följden av det moderna jordbruket. Landsbygdsprogrammets miljöersättningar har stor betydelse även för att målen i EU:s vattendirektiv, BSAP m.m. ska kunna nås. Exempel på viktiga ersättningar är fånggrödor, skyddszoner och anläggning av våtmarker. Kompetensutveckling inom miljöområdet bidrar till en ökad medvetenhet bland brukarna och att åtgärder genomförs som minskar miljöbelastningen. Projektet *Greppa Näringen* är ett tydligt exempel på detta, men når inte

alla som skulle ha behov av kompetensutveckling då deltagandet är frivilligt för de som tillhör målgruppen.

Länsstyrelsens behörighetsutbildning för användare av kemiska bekämpningsmedel är ett annat exempel, som bidrar till att riskerna med användningen kan minska.

9. Länsstyrelserna anvisas medel från landsbygdsprogrammet via Jordbruksverkets regleringsbrev för budgetåret 2010. Länsstyrelserna ska redovisa följande:

- Vilka särskilda insatser länsstyrelsen vidtagit för att minska handläggningstiderna för ansökningar om beslut om stöd och ansökningar om utbetalningar. Redovisningen ska avgränsas till programmets axel 1, 3 och 4 (Leader) samt Utvald Miljö (axel 2),
- vilka åtgärder som har låg anslutning i länet, översiktligt analysera orsakerna till detta samt redovisa vilka särskilda insatser länsstyrelsen vidtagit under 2010 för att öka anslutningen till dessa åtgärder för att besluten och utbetalningarna kopplade till programmet ska vara i fas och att de relevanta resultatmål och omfattningsmål som finns fastställda i programmet är uppnådda vid utgången av 2010,
- hur länsstyrelsen har samarbetat med de s.k. Leader-grupperna inom respektive område, för att förenkla och effektivisera arbetet med Leader (axel 4), inklusive rekvisitionsarbetet,
- kostnaderna för olika arbetsmoment för efterarbete med blockinventeringen med relevans för landsbygdsprogrammets genomförande, samt
- antalet åtagandeplaner inom miljöersättningarna som har upprättats respektive reviderats under 2010 samt en uppskattning av hur många av dessa som har upprättats respektive reviderats till följd av de ändrade definitionerna av ersättningsberättigande betesmarker och slätterängar.

Handläggningstider

Handläggningstiden för företagsstöd och projektstöd inom Landsbygdsprogrammet på Länsstyrelsen i Kalmar tillhör en av de längsta i landet. I syfte att klargöra flaskhalsar och orsaker till stopp/fördröjning i handläggningen har en omfattande processbeskrivning slutförts under 2010. I processbeskrivningen konstateras att varje hantering av ansökan om stöd eller utbetalning i genomsnitt tar drygt 3 dagar att handlägga och att övrig tid är s.k. kötid eller tid som förflyter mellan kompletteringsbegäran och handläggning. Kötiden är en resursfråga (antal handläggare och ett så effektivt arbetssätt som är möjligt) och handläggningstiden en fråga om hur komplett ansökan är när den kommer in och hur snabbt den kompletteras från avsändaren. Länsstyrelsen tillämpar modellen "3+2" enligt särskilt beslut, dvs. när komplettering begärs (ambitionen är att detta sker vid ett tillfälle) begärs kompletteringen inom 3 veckor. Kommer inte kompletteringen in vid detta tillfälle skickas en påminnelse med nytt slutdatum ytterligare 2 veckor framåt. Därefter behandlas ansökan på befintligt material, dvs. bifall eller avslag.

Det vanligaste är att stödmottagaren nyttjar hela den totala 5-veckorsperioden och att den begärda kompletteringen kommer in under de sista dagarna. Beslutet om begränsad tid för kompletteringar har dock kortat handläggningstiderna.

För att undvika stopp i handläggningen vid tolkningar och frågeställningar innehåller varje veckas handläggarmöte först på dagordningen en beredningspunkt. Denna punkt får ta erforderlig tid i anspråk av mötet i syfte att räta ut alla aktuella frågetecken.

Ytterligare ett sätt att korta handläggningstiderna som Kalmar län tillämpar, är att samla flera aktörer i ett projekt istället för flera företagsstöd, då administrationen av ansökan och redovisning kan rationaliseras i omfattning. Projektstöden är i regel mera komplexa i sin form än företagsstöden. Den stora stötestenen i projekt är just att presentera sina ambitioner i konkreta aktiviteter samt sätta tidsram och kostnad på desamma. Handläggningstiden påverkas ofta av just denna fas och många skulle önska en mera generell summa att arbeta med i en pågående process, något som inte stöds av regelverket för Landsbygdsprogrammet

eller övriga EU-program. När sedan de beskrivna insatserna i ett projekt ska bli föremål för utbetalning kan inriktningen ha tagit en annan vändning och kostnaderna likaså vilket i sig kan innebära att hand-

läggningen fördröjs. Dessa faktorer betonas i de kurser Länsstyrelsen erbjuder, där också förslag till lösningar och olika angreppssätt presenteras.

TABELL Handläggningstider för ansökan om stöd

Statistik t o m nov 2010	Värde = dagar		Antal ärenden
	Medel	Median	
Företagsstöd Axel 1	216	204	75
Företagsstöd Axel 3	236	218	38
Projekt Axel 1	111	110	14
Projekt Axel 3	178	171	13
Projekt Axel 4 Leader totalt	286	271	18
Projekt Axel 4 handläggning Länsstyrelsen	154	123	
Projekt Axel 4 handläggning Leaderkontor	118	94	
			158 Totalt

Särskilda insatser Axel 1

Även 2010 har konsultutbildning erbjudits länets konsulter, i syfte att bl.a. förbättra ansökningar om stöd och utbetalning. Kurser i att söka och redovisa stöd har erbjudits både konsulter och allmänhet och har varit mycket populära. Inför 2011 finns t.o.m. en lång väntelista.

Inom axel 1 är det företrädesvis företagsstöd som är mest frekventa. Projektstöd blir aktuella inom t.ex. åtgärderna Infrastruktur, Samarbete Gröna näringarna och Diversifiering.

Särskilda insatser Axel 2

Inom utvald miljö har verksamheten under 2010 varit fokuserad på ett urval av åtgärder, exempelvis anläggning av våtmarker, restaurering av betesmarker och slåtterängar, mosaikbetesmark, och överloppsbyggnader.

Inom kompetensutvecklingen har olika aktiviteter genomförts med fokus på de åtgärder som varit aktuella att söka inom utvald miljö under 2010. Exempel på det är kurser om anläggning av våtmarker och information i Landsbygdsnytt.

Särskilda insatser Axel 3

I axel 3 finns i de flesta åtgärder möjlighet att söka både företagsstöd och projektstöd. Under året har den s.k. Landsbygdsakademien (fastlandets 10 kommuner) och även

Ölandsnätet (Ölandskommunerna) tagit fart. Dessa två projekt återfinns i åtgärden Kompetensutveckling och har som mål att med ett enkelt anmälningsförfarande via hemsida, erbjuda landsbygdens företag såväl rådgivning inom entreprenörskap, fortbildning med hjälp av kortkurser av anställda som ökad kompetens om den tjänst eller produkter man erbjuder sin marknad. Allt i syfte att öka tillväxt och sysselsättning på landsbygden.

Särskilda insatser Axel 4

Inom axel 4 Leader finns möjlighet för Leader-kontoret att bistå med genomgång av ansökan om stöd och av ansökan om utbetalning innan de inkommer till Länsstyrelsen. Leader-kontorens personal har där genomgått samma utbildning i program och regelverk som handläggarna på Länsstyrelsen. När Leader-kontoret ska gå igenom ansökan efter stödmottagaren och därefter sända in materialet till Länsstyrelsen för ytterligare en genomgång sker en dubbel handläggning, bl.a. annat p.g.a. brister i ansökan till Länsstyrelsen vilket förlänger handläggningstiden.

Vid de 4 årliga nätverksträffar Länsstyrelsen har med de 5 Leader-grupperna i länet påtalas de vanligaste anledningarna till komplettering, allt i syfte att öka kvaliteten i ansökningarna. S.k. paraplyprojekt kan vara en möjlighet för små projekt, dvs. ett Leader-kontor äger och redovisar projekt till Länsstyrelsen, och därmed kan små

projekt med enkel administration för den som söker iscensättas på landsbygden.

Särskilda insatser utbetalningar

Länsstyrelsen har tillfälligt förstärkt sina resurser för utbetalningar i Landsbygdsprogrammet fr.o.m. juli 2010. Efter utbildning har förstärkningen fokuserat på att förkorta handläggningstiderna på i första hand företagsstöd.

Vid verksamhetsgenomgång konstateras att en normal handläggningstid är ca 3 dagar per ärende, om inte komplikationer i form av oklarheter med kompletteringar m.m. uppstår. Fortfarande kräver så gott som samtliga utbetalningsansökningar komplettering vilket förlänger handläggningstiden markant. I ett par fall har tolkning av stöd-

mottagare och Länsstyrelsen skiljt sig åt och i dessa fall har den nya möjligheten (fr.o.m. mars 2010) med överklagande hos Jordbruksverket välkomnats. Länsstyrelsen ser över varje möjlighet till kortare tid för handläggning. Under 2010 har ca 150 ansökningar hanterats.

Åtgärder med låg anslutning i länet

Dessa är:

- Moduleringsmedel inom primärproduktion (förbättringar klimat- och energi)
- Förädlingsstöd
- Moduleringsmedel diversifiering
- Byutveckling

Åtgärd	Total budget	Beslutade medel	Utnyttjad budget (%)	Passerad tid (%)	Sökta medel som andel av kvarstående medel (%)
Primär	104 411 462	85 178 522	82%	57%	65%
Primär mjölk	19 484 000	7 185 900	37%	25%	65%
Primär modul	8 307 000	787 220	9%	25%	0%
Förädling	19 635 429	7 748 769	39%	57%	10%
Startstöd	12 437 825	6 200 000	50%	57%	19%
Diversifiering	10 281 665	4 012 989	39%	57%	30%
Divers modul	720 000	0	0%	25%	0%
Mikro	20 100 879	8 850 466	44%	57%	28%
Mikro mat	964 000	0	0%	25%	238%
Turism	15 349 042	11 081 733	72%	57%	247%
Nat kult	2 717 987	1 275 586	47%	57%	121%
Service	4 263 336	2 015 011	47%	57%	109%
Service bredband	3 300 750	1 520 000	46%	25%	330%
Samarbete gröna	4 002 811	400 874	10%	57%	100%
Infra	3 262 473	1 940 695	59%	57%	48%
Byutveckling	6 168 761	2 430 392	39%	57%	11%

Orsaker till låg anslutning samt vidtagna insatser för en ökad anslutning

Moduleringsmedel inom primärproduktion (förbättringar klimat- och energi) Orsak till låg anslutning är att dessa medel inte varit tillgängliga under hela 2010 och att information inte fullt ut nått målgruppen ännu trots ett flertal informationstillfällen till målgruppen. I februari månad 2011 genomförs konsultutbildningar i norra och södra länsdelen, då möjligheten med detta stöd betonas i syfte att få spridning i målgruppen.

Förädlingsstöd En grupp har tillsatts med medlemmar/representanter ur Länspartnerskapet (för Landsbygdsprogrammet och Strukturfonderna) i syfte att öka aktiviteter inom *Sverige - det nya Matlandet*, där förädlingsstödet är en viktig källa till finansiering.

Moduleringsmedel diversifiering Orsak till låg anslutning är densamma som moduleringsmedel primärproduktion och samma åtgärder har vidtagits.

Byutveckling Orsak till låg anslutning är något svår att förklara, då samarbetet med *Hela Sverige Ska Leva* och *Länsbyggerådet* är väl etablerat och många aktiviteter skett under året. Här finns kunskap om att det

finns medel. Länsstyrelsen har erbjudit möjlighet för kommunerna t.ex. att medfinansiera s.k. landsbygdsutvecklare i syfte att öka aktiviteten dock utan framgång.

Under året har projektet *Hållbara lokala servicelösningar*, finansierat av Länsstyrelserna och Tillväxtverket, startat. Av 15 orter i projektet är Kalmar län representerat med 4 stycken. I dessa 4 orter delfinansieras lokala projektledare av Länsstyrelsen i syfte att öka aktiviteter inom just Bytveckling under 2010-2011. Samarbetet med *Hela Sverige Ska Leva* och *Länsbygderådet* framgår påtagligt i de s.k. lokala utvecklingsplaner som tagit sin form i drygt 30 byar i länet, planer som förhoppningsvis sjösätts i Landsbygdsprogrammet.

Information

I den mån tillfälle getts, då handläggning av ärenden och att förkorta handläggningstiderna varit prioritet under 2010, så kan en kartläggning av informationstillfällen vid årets slut ändå visa på ett gott resultat - vid 99 informationstillfällen har totalt 1 021 deltagare informerats av personal från Länsstyrelsen.

Resultatmål och omfattningsmål 2010, uppnådda/ej uppnådda

Företagsstöden i programmet har under 2010 omfattat en total investeringsvolym på nära 320 mnkr och genererat knappt 53 mnkr i stöd.

Projektstöden har under samma period en omslutning på dryga 24 mnkr och drygt 11 mnkr i stöd.

Samarbete med Leader-grupper

Samverkansträffar är mycket användbara och lärorika och äger rum flera gånger per år i olika konstellationer. Samverkan mellan länsstyrelserna sker för avstämning av läget i olika Leader-områden och i olika ärenden.

För samordning av Leader-arbetet i det egna länet samlar Länsstyrelsen i Kalmar de fem Leader-områden som finns i länet till gemensamma träffar ungefär 4 gånger per år. Till dessa träffar kommer en till tre representanter från varje område, företrädesvis verksamhetsledare och handläggare från Leader-kontoret men även ordförande för LAG (Local Action Group). I träffen i

december deltog också Jordbruksverket med representant från Team Leader.

Dessa träffar är avsedda för erfarenhetsutbyte, förmedling av aktuell information från Jordbruksverket och Länsstyrelsen samt kompetensutveckling av olika slag. Kompetensutvecklingen ges av en inbjuden föreläsare och har bl.a. handlat om miljömål, kulturmiljöbidrag och sociala företag. Träffarna erbjuder goda möjligheter för Leader-områdena att komma med inspel till handläggarna på Länsstyrelsen. Under året var innehållet på träffarna följande:

Februari: Niklas Wennberg, projektledare för projektet *Hållbara projekt tankar och Stadsjord*, nyheter upphandlingsregler, hur skapas näringslivsprojekt, vilka är de vanligaste kompletteringarna?

Maj: Förtydligande kring investeringar i Leader-projekt, frågor kring projektriggning, utvärdering

September: Klimatfrågor, energieffektivisering - Vad kan vi göra? Viktor Rydell, Länsstyrelsen i Kalmar län

Hur utformas ett beslut inom Leader?, genomgång av upplägget i Länsstyrelsens båda varianter av projektkurser för kännedom.

December: rekvisitionshantering rutiner/arbetsfördelning Leader-kontor och Länsstyrelse, hur behandlas intäkter i projekt, ofullständiga ansökningar – vad göra?

I samarbetet med Leader-grupperna och Leader-projekt sker rådgivning och diskussion kring specifika ärenden så gott som dagligen. Kommunikation sker i samband med begäran om komplettering dvs. information om vad regelverk och handläggning kräver.

Kostnader för olika arbetsmoment för efterarbetet med blockinventeringen

Under 2010 har Länsstyrelsen arbetat med efterarbete från blockinventeringen. För Kalmar läns del var stora delar av länet inte helt färdigt i inventeringen 2009 utan inventeringen slutfördes först under 2010. Totalt har 4,6 årsarbetskrafter (1011 dagar) arbetat med att samla in och bearbeta uppgifterna från inventeringen i lantbrukarnas ansökningar. Även under 2011 kommer Länsstyrelsen att behöva uppdatera ansök-

ningar med resultat från blockinventeringen.

Antal åtagandeplaner

Totalt har 289 åtagandeplaner upprättats och reviderats under 2010. Av dessa är 198 planer besökta i fält och 91 är upprättade på kända uppgifter utan besök. Samtliga planer är upprättade med anledning av att brukarna har ansökt om nytt åtagande eller att åtagandeperioden löpt ut. Antalet fältbesök har ökat med anledning av den nya betesmarksdefinitionen. Blockinventeringens resultat har föranlett merarbete i form av att många planer ska revideras grundat på det slutgiltiga resultatet. Även 2011 återstår efterar-

bete p.g.a. blockinventeringen i form av revidering av planer och uppdatering av åtaganden, vilket är ett omfattande arbete.

Omklassificerade arealer

Bedömningen är att ca 15-20 % av arealen har omklassificerats med anledning av den nya betesmarksdefinitionen. Den största effekten på förändrad areal är de nya blockgränserna där ca 90 % av de aktuella blocken har varit föremål för förändring, antingen i samband med upprättande av åtagandeplanen eller enligt blockinventeringsprojektets bedömning vilken grundar sig på skärminventerade ytor och delvis fältbesök.

Sakområde Fiske

FAKTARUTA SAKOMRÅDE FISKE 2010 LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,82	0,63
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,07	0,16
Verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr) totalt	730	706
Andel av totala verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan (%)	0,45%	0,40%
Bidragsutbetalningar (tkr)	3 041	2 967

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Läget i länet

Yrkesfisket i Kalmar län kan uppdelas i två kategorier av fiskande, skärgårdsfiskare och "utsjöfiskare". Östersjöns ganska artfattiga fiskbestånd gör fiskarna beroende av ett fåtal arter för sin försörjning. Idag är fisket artspecialiserat och därmed sårbart medan möjligheten till mångfald i utnyttjandet av de biologiska resurserna var nyckeln till överlevnad i gamla tiders kustfiske.

Länets yrkesfiske är under ständig förändring. Tillgången på fisk och efterfrågan på marknaden styr förändringarna både vad gäller målart och antalet yrkesutövare. Kalmar län uppvisar samma negativa trend inom fisket som landet i övrigt. Idag uppgår antalet licensierade yrkesfiskare till 104 stycken vilket endast motsvarar en tredjedel av yrkeskåren under 80-talets goda torskfiske. I skärgårdsområdet bedrivs fisket med stöd av enskild rätt och här är fisket en icke obetydlig del av skärgårdsbefolkningens samlade försörjning även om fisket inte alltid bedrivs på heltid.

Ål och torsk utgör idag de ekonomiskt viktigaste arterna för länets småskaliga kustfiske. Även fisket efter plattfisk, sik,

gädda och abborre utgör en viktig del av fiskarens försörjning. Under senare år förekommer kustnära trålfiske efter skarp-sill. Runt Ölands kuster dominerar garnfiske efter torsk men även flundra, piggar och ål utgör viktiga målarter. Inom länets skärgårdsområden är ålfisket grundförutsättningen för ekonomisk lönsamhet i fisket. Sedan 2007 krävs särskilt tillstånd för att fiska ål och Kalmar län har flest tillstånd i landet, 63 stycken, vilket visar ålens betydelse för fortlevnaden av länets kustnära fiske.

Av ovanstående beskrivning förstås att länets kustfiske brottas med stora problem. Detta visar sig i att nyrekryteringen till fiskarkåren är mycket låg och att medelåldern är hög. Flera faktorer påverkar fiskets fortlevnad där fiskbestånd inom biologiskt säkra gränser är avgörande. Andra viktiga problem att lösa är rekryteringsskador inom kustnära sötvattensarter samt stora skador på fisk och redskap orsakade av gråsäl. Den snabba ökningen av gråsälpopulationen under 2000-talet utgör ett starkt hot mot kustfiskets bedrivande där skadorna tidvis är så stora att fisket omöjliggörs.

Länsstyrelsens prioriteringar

Länsstyrelsens arbete med fiskevården under 2010 har fokuserat på direkta åtgärder där effekterna av insatserna bidragit för måluppfyllelse av de regionala miljömålen samt för att uppnå god ekologisk status enligt vattenförvaltningen. Inom fiskerinäringen har Länsstyrelsens arbete bidragit till att nå programmålen enligt *Operativt program för fiskerinäringen i Sverige 2007 - 2013*.

- *Utökat kontaktnät:*

Länsstyrelsen har utökat sitt kontaktnät och sin dialog med kommuner, kustmiljöföreningar, vattenråd m.fl. för att initiera åtgärder och informera om möjlig projektfinansiering.

- *Åtgärder inom vattenförvaltningsarbetet för att uppnå god status inom länets vattenförekomster:*

Arbetet har fokuserat på att ta initiativ till och medfinansiera projekt inom biologisk återställning i vattendrag där fokus varit att återskapa fria vandringsvägar för fisk.

- *Fiskevårdsåtgärder för kustbundna sötvattensarter:*

Delar av Kalmar läns kust uppvisar rekryteringsstörningar för vissa kustbundna sötvattensarter, främst gädda och abborre. Länsstyrelsen har under året initierat och delfinansierat ett flertal projekt, främst anläggande av våtmarker i kustmynnande vattendrag, vilka tjänar som lekområden när fisken vandrar upp i åarna för lek. Länsstyrelsen driver även uppföljningsprojekt i anlagda lekområden för att utvärdera nyttan av genomförda åtgärder.

- *Stimulera till en långsiktig företagsekonomisk lönsamhet och att bidra till en hållbar utveckling av landsbygden:*

Länsstyrelsen försöker med information och projektstöd stimulera enskilda fiskeriföretag att öka lönsamheten genom vidareförädling av egenfångad fisk.

- *Fisketillsyn:*

Länsstyrelsen har förstärkt fisketillsynen, främst vid kusten. Länsstyrelsen har genomfört ett arbetsmöte med Kustbevakningen för att få till stånd en utökad samverkan mellan Länsstyrelsen, Kustbevakningen och de fisketillsynsmän som Länsstyrelsen förordnat.

12. Länsstyrelserna ska redovisa hur de främjat och bidragit till den nationella offentliga finansieringen av det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige 2007-2013

Nationella offentliga finansieringen av det operativa programmet för fiskerinäringen 2007-2013

Länsstyrelsen informerar brett om möjligheten att söka projektfinsiering inom Europeiska Fiskefonden där åtgärderna utgår från den gemensamma fiskeripolitiken och den nationella strategiska planen. Informationsinsatser gjordes bl.a. genom Länsstyrelsens hemsida, sammankomster med länets yrkesfiskarförbund, kustmiljöföreningar samt kommuner. Länsstyrelsens handläggning av inkomna ärenden har skett inom länsstyrelsernas ramanslag.

Länsstyrelsen har varit behjälplig i att finna offentlig medfinansiering till inkomna projektansökningar och bidragit genom att använda det statliga fiskevårdsanslaget,

1:17, som medfinansiering. Med tanke på regelverket för medlens användning har Länsstyrelsen medfinansierat projekt inom området *Skydd och utveckling av den akvatiska faunan och florin*, främst inom projekt gällande kustnära våtmarksanläggning där ett av syftena varit ökad fiskreproduktion gällande kustbundna sötvattensarter. Åtgärderna har bidragit till att nå målet inom insatsområdet avseende att förbättra förutsättningarna för naturliga fiskbestånd.

Länsstyrelsens medfinansiering, till projektansökningar inom EFF, från anslaget 1:17:

2007: 425 000 kronor, vilket motsvarar 85 % av erhållen tilldelning,

2008: 460 000 kronor, vilket motsvarar 65 % av erhållen tilldelning,

2009: 360 000 kronor, vilket motsvarar 57 % av erhållen tilldelning,

2010: 0 kronor

Inkomna ansökningar inom Europeiska Fiskefonden, där Länsstyrelsen kan bidra med medfinansiering, har under 2010 varit

obefintliga. Dessa ansökningar har tidigare främst kommit från kustkommunerna och en förklaring till årets nedgång kan vara att kommunerna fokuserat på ansökningar inom LOVA, lokala vattenvårdsprojekt, som finansieras med det nationella havsmiljöanslaget.

13. Länsstyrelserna ska redovisa hur de bidragit till arbetet med omprövning av vattendomar.

Staten har, genom Länsstyrelsen Kalmar län, hos miljödomstolen sökt och fått tillstånd enligt miljöbalken till utrivning av vattenkraftverket vid Emsfors i Emån. Åtgärden, utrivning och byggande av fiskvägar, har i flera år varit högt prioriterad. Huvudskälet till utrivningen, som finansierats bl.a. från Naturvårdsverket, var att möjliggöra fiskvandringen upp i Emån. Utrivningen påbörjades 2010 och slutförs under 2011.

Förhandlingar har inletts gällande omlöp och fingaller i Karlshammar, Emån.

Restaureringen av sjöutloppet vid sjön Linden i Emåns avrinningsområde fortgår. Under 2010 fortsatte arbetet med att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning inför omprövningen av vattendomen. Ansökan om ändring av vattendomen och genomförandet kommer att genomföras under 2011 om medel till åtgärden finns.

Under 2010 pågick en förnyad omprövning i miljödomstolen av vattendomen för ett omlöp vid Duveströms vattenkraftverk i Alsteråns huvudfåra. Prövningen är ännu inte klar och fortsätter under 2011.

TABELL 1.2 FISKE

Länsfakta inom fiskeområdet	2010	2009	2008
Antal fiskevårdsområden	98	98	98
Antal yrkesfiskelicenser	104	122	131
Antal fartygstillstånd	97	118	124
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	20	10	32

Kommentarer till tabell 1.2 Antalet fiskevårdsområden i Kalmar län har under flera år legat på en konstant nivå och i dagsläget finns inga inkomna ansökningar gällande nybildning. Sedan 1990-talet har antalet yrkesfiskelicenser halverats. Samma situation gäller för antalet fartygstillstånd. Orsaken är den djupa svacka som det småskaliga yrkesfisket befinner sig i, främst orsakad av minskade fångster. Antalet inkomna ansökningar inom EFF, Europeiska Fiskefonden, ligger på en fortsatt låg nivå vilket orsakas av att yrkesfiskeföretag har dålig lönsamhet och därmed låg investeringsvilja.

Sakområde Regional tillväxt

FAKTARUTA SAKOMRÅDE REGIONAL TILLVÄXT 2010 LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,75	1,29
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,43	1,09
Verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr) totalt	1 535	3 447
Andel av totala verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan (%)	0,94%	1,94%
Bidragsutbetalningar (tkr)	1 725	46

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Det regionala partnerskapet, i Kalmar län kallat Länspartnerskapet är länets gemensamma organisation för förankring, prioritering och genomförande av insatser i de program (både EU-program och nationella program) som finns tillgängliga för länets utveckling. Genom partnerskapet sätts därmed grunden för såväl arbetet med det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) som det regionala tillväxtprogrammet (RTP). Länspartnerskapet har stor möjlighet att påverka genom sin rådgivande, utvärderande och granskande funktion, i såväl utformandet av programmens strategier som i dess visioner och mål för utvecklingen i länet. Detta i sin tur påverkar handläggningen av varje ansökan om stöd. Partnerskapet används främst för det regi-

onala utvecklings-/tillväxtprogrammet och landsbygdsprogrammet men även för andra frågor. I partnerskapet finns representanter för Regionförbundet, Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Linnéuniversitetet, Arbetsförmedlingen, Företagarna, ALMI, LRF och Hushållningssällskapet.

Kalmar län har även samrådsgrupper inför beslutsmöten i strukturfondspartnerskapet Småland och öarna (där länsrådet i Kalmar län varit ledamot 2007-2010), med representanter från Länsstyrelsen, Regionförbundet, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan när det gäller ärenden till Sociala fonden. För remissbehandling av ärenden till Regionala fonden är hela Länspartnerskapet involverat vid förekommande samråd.

16. Länsstyrelserna ska ge en sammanfattning av verksamheten enligt nedan:

- Redovisa de viktigaste prioriteringarna och insatserna under året, bl.a. inom ramen för den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013. För prioriteringen Strategiskt gränsöverskridande samarbete ska särskilt aktiviteter inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen redovisas, samt
- beskriva vilka överväganden som har gjorts vid beslut om medel inom ramen för ändamålen inom anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder.

Prioriteringar och insatser:

De prioriteringar som beaktas innan stöd eller annan insats sätts in stäms ofta av med Regionförbundets företrädare. Länspartnerskapet, det regionala partnerskapet, i Kalmar län har utvecklats till att vara länets gemensamma organisation för förankring, prioritering och genomförande av insatser i de program som finns tillgängliga för länets utveckling. Genom partnerskapet sätts därmed grunden för såväl arbetet med det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) som det regionala tillväxtprogrammet (RTP). Länspartnerskapet har stor möjlighet att påverka genom sin rådgivande, utvärderande och granskande funktion, i såväl utformandet av programmens strategier, dess visioner och mål för utvecklingen i länet. Detta i sin tur påverkar handläggningen av varje ansökan om stöd. Länspartnerskapet används främst för det regionala utvecklings- respektive tillväxtprogrammet och Landsbygdsprogrammet men även för andra frågor.

Kalmar län har även samrådsgrupper inför beslutsmöten i strukturfondspartnerskapet Småland och öarna med representanter från Länsstyrelsen, Regionförbundet, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan när det gäller Sociala fonden. I Regionala fonden är hela Länspartnerskapet involverade vid förekommande samråd.

De viktigaste prioriteringarna har under året varit att:

- Främja samarbete mellan FoU, näringsliv och offentlig sektor, exempelvis genom en gemensam konferens på Öland *Sustainable Food in Tourism & Hospitality* med ett internationellt livsmedelsfokus.
- Främja utveckling av regionala profilområden, exempelvis genom att stödja de kulturmiljöer kring glasbruken, Boda och Orrefors, och dess möjligheter att vara stödstrukturer till nya/etablerade företag inom turism, design och hantverk. Även stöd till regionala profilområden såsom träindustrin och livsmedelsproduktion inom t.ex. bruna bönor.
- Främja en gynnsam kultur för entreprenörskap och företagande, exempelvis genom näringslivsprojekt i Nybro *Tillväxt Nybro*, eller *Q-vös* i sydöstra länsdelen.
- Främja en ökad användning av förnybara energikällor och att driva på teknikprodukt- och tjänsteutveckling genom att stödja *Biogas-substrat från havet*, men även *Knut* som informerar om nya energiformer till allmänhet, näringsliv och skolor.
- Främja en utveckling av näringsverksamhet som baseras på kultur och kulturarv för att främja en socioekonomisk utveckling genom att stödja Krokultsbygdens samlingslokal, en satsning i en liten by för att stödja bygdens näringsliv och sammanhållning.
- Främja kompetensförsörjning, genom att stödja administration av *Landsbygdsakademien* ett kompetensutvecklingsprojekt i syfte att utveckla entreprenörskap, produkt- tjänsteutveckling samt bollplanksverksamhet med målet att optimera länets landsbygdsföretag och att stärka deras kompetens inför framtiden.
- Främja insatser för länets infrastruktur genom stöd till *Godstransportrådet*.
- Främja insatser för länets bredbandsutbyggnad i gles- och landsbygd genom stöd till *Bamse Bredband* (en förkort-

ning av 5 byars namn) som innebär att landsbygden skapar bättre förutsättningar för sina företag att bedriva affärsverksamhet.

De överväganden som gjorts vid beslut om medel för anslaget 1:1 har styrts av prioriteringarna ovan. Eftersom Länsstyrelsen förfogar över en så begränsad del av anslaget prioriteras även de projekt som erbjuder möjlighet att växla upp 1:1-anslaget med EU-medel för ökad effekt.

EU:s strategi för Östersjösamarbete:

- Inom området vatten har ett åtgärdsprogram med åtgärder som behöver vidtas av myndigheter och kommuner i Södra Östersjöns vattendistrikt beslutats, där exempel på åtgärder för att nå god vattenstatus i bl.a. Östersjön 2015 är:
- Statens Jordbruksverk och Länsstyrelserna behöver prioritera sin rådgivning inom miljöområdet i ett avrinningsområdesperspektiv till jordbruksföretag inom områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.
- Statens Jordbruksverk och Länsstyrelserna behöver prioritera sina insatser för att minska riskerna med och användningen av växtskyddsmedel i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.
- Länsstyrelserna behöver upprätta en plan för sitt åtgärdsarbete med prioritering av avrinningsområden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.

Den sexårscykel som nu påbörjats kommer, för de fem länsstyrelser som är vattenmynd-

digheter, att inriktas på hur miljöövervakning och annan uppföljning samt planeringen för rapporteringen till EU-kommisionen ska genomföras 2012 och 2015. För alla de 21 länsstyrelserna är huvuduppdraget nu att genomföra åtgärder enligt det beslutade åtgärdsprogrammet och att tillämpa miljö kvalitetsnormer och statusklassificeringsdata i de normala tillstånd- och tillsynsprocesserna för länsstyrelsernas alla verksamhetsområden som påverkar vattenkvaliteten. Till sådana verksamheter räknas tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet, tillsyn av förorenade mark- och vattenområden, tillsyn av vattenverksamhet och pågående miljöfarlig verksamhet, planering och uppföljning av kalkning i försurade vatten och åtgärder mot hinder för fiskvandring, granskning av kommunala översikts- och detaljplaner, fördelning av LOVA-stöd och andra stöd till åtgärder som minskar närings- och kemikalieläckage till vatten, särskilda satsningar inom Landsbygdsprogrammet med information och stöd till åtgärder i jordbrukslandskapet m.m.

Vid sidan av detta är länsstyrelsernas roll att tillsynsvägleda kommunerna i deras uppdrag enligt åtgärdsprogrammet och att bistå andra myndigheter, organisationer och verksamhetsutövare med information och planeringsunderlag. Samverkan med olika myndigheter och organisationer sker med regelbundenhet och hög prioritet även under denna nu påbörjade nya sexårscykel för vattendirektivet.

Kunskaps- och rådgivningsprojektet *Grep-pa Näringen* ska inspirera och motivera lantbrukare och rådgivare att använda kunskap så att gårdens miljöpåverkan minskar och lönsamheten förbättras. Projektet är den enskilt största satsningen som gjorts i Sverige för att minska lantbrukets påverkan på den omgivande miljön.

17. Länsstyrelserna ska redovisa exempel på och kommentera hur andra statliga myndigheter tillämpar länets regionala utvecklingsprogram, hur samverkan mellan länsstyrelserna och statliga myndigheter sker samt hur samverkan utvecklas

Regional utveckling och samverkan

Det regionala partnerskapet, kallat Länspartnerskapet, som sedan tidigare utgör kärnan i arbetet med både det regionala utvecklingsprogrammet (RUP), det regionala tillväxtprogrammet (RTP) och numer även landsbygdsprogrammet (LBP), är ett gemensamt partnerskap för utvecklingsarbete i länet, främst då vad avser de processer och utvecklingsprogram som sker inom ramen för det regionala utvecklings-/tillväxtprogrammet samt Landsbygdsprogrammet. Länspartnerskapet har en central roll vad gäller förankring, prioritering och genomförande, och har därigenom även en påverkande och granskande funktion.

Länspartnerskapet sammansättning speglar de olika grupperingar som aktivt arbetar med hållbar tillväxt i länet. Sedan tidigare deltar Svenskt Näringsliv, ALMI, Företagarna, LRF, Länsstyrelsen, Länsarbetsnämnden, Högskolan, Regionförbundet, LO, Skogsstyrelsen och Hushållningssällskapet. Genom Länspartnerskapet har Länsstyrelsen aktivt verkat för att stimulera statliga myndigheters insatser i det regionala utvecklingsarbetet. Genom deltagandet i partnerskapet får Länsstyrelsen en god bild av hur de i partnerskapet ingående statliga myndigheterna tillämpar länets regionala utvecklingsprogram.

Länsstyrelsen samlar regelbundet de statliga myndigheter som verkar i länet, i det s.k. chefskollegiet¹. I chefskollegiet ingår även Regionförbundet. Genom diskussion och information i chefskollegiet har

arbetet med de olika regionala programmen förankrats.

Energimyndigheten har utsett Kalmar län till pilotlän för arbetet med energifrågor inom programmet Uthållig kommun. Att det blev just Kalmar beror på att samtliga kommuner i Kalmar län samt Regionförbundet, Länsstyrelsen, Landstinget och Linnéuniversitetet medverkar i Uthållig kommun och att de har ett nära samarbete. Att alla länets kommuner deltar är unikt i landet. Samverkansmetoden *Uthållig kommun* har i stor omfattning bidragit till att öka kommunernas medvetenhet och kunskap om energi- och klimatfrågan och i många fall påskyndat kommunernas interna organisationsuppbyggnad på området.

Under 2010 har arbetet inom Uthållig kommun varit intensivt. Länsstyrelsen har genom sin roll som medlem i styrgruppen varit med och beslutat om de aktiviteter som samarbetet genererat under året. Drygt 40 aktiviteter av olika slag har genomförts. Det har varit seminarier, konferenser, utbildningar, kurser och möten inom de fyra temaområdena Biogas, Transporter, Fastigheter och Beteende. Dessutom drivs med Uthållig kommuns medverkan ett större samverkansprojekt; *Biogas - nya substrat från havet*, vilket syftar till att utreda möjligheter för framställning av biogas för fordon ur vass, alger, musslor och fiskslam (Se vidare under sakområde Energi och klimat). Alla länets kommuner ska under 2010, inom ramen för Uthållig kommun, ha färdigställt sina lokala klimat- och energistrategier, vilka i förlängningen borgar för en långsiktig satsning på det hållbara samhället och därigenom en stärkt konkurrenskraft i länet.

I och med att landshövdingen och Regionförbundets ordförande gemensamt fick det s.k. samordningsuppdraget mot varsel, fördjupades det redan pågående arbetet mellan Länsstyrelsen, Regionförbundet och andra regionala aktörer i länet i syfte att stärka såväl individer som företag som på

¹ I chefskollegiet ingår representanter för Kronofogdemyndigheten, Lantmäteriet, Regionförbundet i Kalmar län, Kustbevakningen, Skatteverket, Arbetsförmedlingen, Polismyndigheten i Kalmar län, Försäkringskassan, Kriminalvården, Linnéuniversitetet, Skogsstyrelsen, Försvarmakten, Trafikverket, ALMI-Företagspartner, Arbetsmiljöverket och Åklagarkammaren i Kalmar

olika sätt drabbats eller kan komma att drabbas av lågkonjunkturen. Länsstyrelsen har ett nära samarbete med kommunerna, landstinget, arbetsförmedlingarna, fackliga organisationer, näringslivsorganisationer med flera. Många projekt har initierats i Kalmar län, vilket har motverkat den ekonomiska krisen.

Länets regionala resurscentrum vidgar sina insatser med stöd av såväl basfinansiering från Tillväxtverket, som från övriga EU-program samt regionalpolitiska medel.

Under 2010 har en hel del av länets arbete för kvinnors företagande haft fokus på landsbygden men även fokus på olika branscher och dess utveckling. Länsstyrelsen har en utsedd referensperson som rådgivande, med uppgift att bevaka jämställdhetsaspekten i flera stödformer. Tillväxtverket har under 2010 nyttjat Länsstyrelsen i samarbete med Regionförbundet, som regional rådgivare inför basfinansiering av *Winnet Kalmar län*, kvinnors resurscentra.

18. Länsstyrelser i län utan självstyrelseorgan och samverkansorgan ska:

- Redovisa en kortfattad och översiktlig bedömning av resultatet av det regionala tillväxtarbetet, samt
- redovisa exempel på och kommentera hur länets regionala utvecklingsprogram samordnats och genomförts i länet.

Länsstyrelser i län med självstyrelseorgan och samverkansorgan ska redovisa exempel på och kommentera inom vilka områden samverkan sker mellan länsstyrelsen och självstyrelseorganet respektive samverkansorganet samt hur denna samverkan utvecklats samt ge en kortfattad och översiktlig bedömning av resultatet av sin verksamhet inom det regionala tillväxtarbetet.

Samverkan med Regionförbundet i Kalmar län

Länsstyrelsen och Regionförbundet har under året fortsatt sitt samarbete inom området regional utveckling. Länsledningen och Regionförbundets presidium träffas regelbundet. Länsstyrelsen deltar i ett flertal arbetsgrupper med koppling till tillväxtarbetet. Inom Länsstyrelsens verksamhetsområden berörs främst regional tillväxt, miljö-/naturvård, utvecklingsprojekt inom det socialpolitiska verksamhetsområdet alkoholsamordning, jämställdhet, integration och kultur. Samverkan har intensifierats genom det gemensamma ”varselsamordningsuppdraget” som landshövdingen och Regionförbundets ordförande fick av regeringen i slutet av 2008 och som slutfördes under början av 2010.

Det regionala partnerskapet, som sedan tidigare utgör kärnan i arbetet med både det regionala utvecklingsprogrammet (RUP), det regionala tillväxtprogrammet (RTP) och numer även landsbygdsprogrammet (LBP), har utvecklats till ett gemensamt partnerskap för utvecklingsarbete i länet, främst avseende de processer och utvecklingspro-

gram som sker inom ramen för det regionala utvecklings-/tillväxtprogrammet samt landsbygdsprogrammet. Partnerskapet har en central roll vad gäller förankring, prioritering, information och genomförande, och har därigenom även en påverkande och granskande funktion.

Regeringen har utsett Kalmar län till pilotlän för arbetet med energifrågor inom Energimyndighetens program *Uthållig kommun*. (Se redovisning under åiterrapportering 17 detta sakområde) Länsstyrelsen och Regionförbundet finansierar gemensamt projektledningen.

Arbetet med *Uthållig kommun* i Kalmar län har under året präglats av utveckling av verksamheten hos alla parter i pilotlänet med möten om arbete och sammanställning av maldokument m.m.

De många varsel inom glas-, tillverknings-, och träindustrin som lades under 2008 satte fokus på yrkesutbildnings- och kompetensförsörjningsfrågor. Länsstyrelsen och Regionförbundet har gemensamt och med övriga berörda regionala och lokala aktörer genomfört en fördjupad kompetensanalys som ska ligga till grund för fortsatt diskussion

och analys av framtida prioriteringar inom utbildnings- och kompetensområdet.

I Oskarshamn finns NOVA Högskolecentrum som en av aktörerna involverade i utvecklingsprojekt såsom *Nova FoU* - ett projekt i samarbete mellan SKB och Oskarshamns kommun med syfte att dels tillgodose en del av SKB:s behov av forskning och utveckling, dels ge utrymme för och ta till vara på spin-off-effekter som kan bidra till utvecklingen av samhället och näringslivet i regionen.

Genomförandegraden av de olika nationella och regionala planerna inom infrastrukturområdet kommer att ha stor betydelse för den framtida tillgängligheten till och i länet och hur de expansiva delarna i länets näringsliv väljer att utvecklas. Länsstyrelsen deltar aktivt i framtagandet av den regionala transportplanen för Kalmar län.

Det Regionala Godstransportrådet för de tre Smålands-länen med företrädare för ett antal företag, näringslivsorganisationer, Trafikverket och samverkansorganen arbetar aktivt med att utnyttja befintlig infrastruktur på ett mer miljövänligt och rationellt sätt. Länsstyrelsen deltar i Godstransportrådets arbete bl.a. genom att landshövdingen är ordförande i rådet. Godstransportrådet har som mål att fungera som en viktig länk mellan myndigheter och näringsliv. Rådet verkar för att underlätta möjligheterna för regionen att få till stånd de förbättringar och kompletteringar som krävs med utgångspunkt från näringslivets intressen. Rådet arbetar med stöd från EU:s regionala fond i ett särskilt projekt stimulera näringslivet till miljö- och kostnadseffektiva transporter genom gemensam upphandling. En särskild studie av möjligheterna till gemensam upphandling av godstransporter görs i Vimmerby och Hultsfreds kommuner i samarbete med Regionförbundets projekt *Cargoto*.

Under 2010 har Länsstyrelsen genomfört en rad olika åtgärder för att främja länets olika aktörers tillgång till grundläggande service på landsbygden. Till stor del har arbetet kretsat kring att länets invånare, i största möjliga mån, ska ha tillgång till livsmedelsbutik, drivmedelsförsörjning och betalservice även på landsbygden. Betalservice inkluderar de tjänster som Svensk Kassaservice tidigare tillhandahöll, vars nedläggning särskilt i inlandets glesbygdskommuner har slagit hårt mot landsbygden. Länsstyrelsen

har framför allt en samordnande roll i frågor som rör tillgång till grundläggande service på landsbygden och deltar därför i diskussioner på både nationell, regional och lokal nivå tillsammans med Regionförbundet som bl.a. administrerar det företagsstöd som kan komplettera vissa insatser i landsbygdsprogrammet, för att motverka brist på servicetjänster och livsmedelsutbud. Länsstyrelsen i Kalmar har dessutom ett nära samarbete med föreningen Landsbygds-service, tidigare föreningen landsbygds-handelns främjande (FLF). Landsbygds-service har under året, bl.a. med stöd av Landsbygdsprogrammet och anslag 1:1, Regional Tillväxt, fortsatt sitt framgångsrika arbete att utveckla landsbygdsbutiker och drivmedelsstationer i utsatta lägen, ett arbete som nu fortsätter i Landsbygdsmentornas regi. Landsbygdsmentorerna, Regionförbundet och Länsstyrelsen träffas minst månatligen för att följa upp service-situation i länet, samt uppkomna akuta situationer för drivmedelsstationer eller butiker på landsbygden. Vidare diskuteras hur de finansieringsmöjligheter som står till buds bäst nyttjas, t.ex. det kommersiella stöd som finns på Regionförbundet, eller Landsbygdsprogrammets möjlighet till stöd för grundläggande service.

Länsstyrelsen har medverkat aktivt i den statliga utredningen kring lokala servicekontor, Utveckling av lokal service i samverkan (dir. 2007:68). Utredningen har tillsammans med Länsstyrelsen valt ut Oskarshamn och Högsby kommuner som s.k. utvecklingsorter. Uppgiften är bl.a. att ta fram ett förslag till och etablera ett lokalt samordnat servicekontor i varje kommun. Det ska skapas "en dörr in" till myndigheter och kommuner för medborgarna, organisationer och företag. Servicen ska vara etablerad så nära människorna som möjligt, gärna lokaliserade i så kallade A-lägen. I detta arbete medverkar även Regionförbundet. Projektet har slutredovisats vid årsskiftet 2010-2011 och en vidareutveckling diskuteras med Tillväxtverket.

Under 2010 har samtliga län tagit fram ett regionalt serviceprogram (RSP) för att beskriva nuläge, hot/möjligheter och förslag på åtgärder för respektive län. Serviceprogrammet gäller under perioden 2010-2013 och kräver en god förankring bland kommuner, intresseorganisationer och bygdeföreningar. I Kalmar län ansvarar Regionförbundet för framtagandet av programmet,

men detta har gjorts i nära samarbete med Länsstyrelsen. Länsstyrelsen arrangerade t.ex. ett förankringsmöte för RSP-arbetet med samtliga kommuners näringslivschefer, samt deltog på övriga möten arrangerade i RSP-arbetet med kommuner, bygde-, intresse- och företagarföreningar.

Länsstyrelsen och Regionförbundet träffade bl.a. gemensamt företrädare för länets pensionärsorganisationer PRO och SPF, samt handikapporganisationen DHR. Till det regionala serviceprogrammet bidrog Länsstyrelsen med texter om myndighetens ansvarsområden inom service.

19. Länsstyrelserna ska redovisa hur de stödjer utvecklingen av miljövänlig och effektiv teknik och förnybar energi, samt stimulera företag till miljödriven affärsutveckling och till att använda miljöhänsyn som medel för att stärka sin konkurrenskraft. Länsstyrelserna ska redovisa exempel på planerade och genomförda aktiviteter och förekommande åtgärds- och utvecklingsbehov på nationell och regional nivå. Länsstyrelser i län utan självstyrelseorgan och samverkansorgan ska även redovisa hur detta arbete hanteras i det regionala tillväxtarbetet.

Energi som tillväxtfaktor

Energi- och klimatstrategin, beslutad under 2008, för länet är vägledande för besluten i bl.a. Landsbygdsprogrammet. Stöd till resor med egen bil begränsas, såvida inte bilen är klassificerad som miljöbil, istället prioriteras användning av kollektivtrafik eller samåkning. I Landsbygdsprogrammet, som ska genomföras i ett hållbart perspektiv, betonas miljönytta parallellt med ekono-

misk tillväxt. Under 2010 fördelas ytterligare stöd till nya utmaningar inom energiområdet och insatserna ökar i enlighet med detta. T.ex. beviljas förstudier för att utvärdera behov av ny utveckling inom energiområdet. Exempel på projekt finns inom t.ex. biogas, där en förstudie resulterat i en planerad satsning på en biogasmack, ett samarbete mellan 22 lantbrukare under ledning av LRF Sydost AB.

20. Länsstyrelserna ska redovisa hur ett jämställdhetsperspektiv har integrerats i länsstyrelsens verksamhet inom det regionala tillväxtarbetet. Länsstyrelserna ska redogöra för med vilka aktörer samverkan sker, hur samverkan utvecklats samt vilken roll som lokala och regionala resurscentra för kvinnor har i arbetet. Redovisningen ska innehålla en redogörelse av förekommande åtgärds- och utvecklingsbehov på nationell och regional nivå. Länsstyrelser i län utan självstyrelseorgan och samverkansorgan ska även redovisa hur ett jämställdhetsperspektiv har integrerats i det regionala tillväxtarbetet. Redovisningen ska även ske till Tillväxtverket.

Integrering av jämställdhet i regionalt tillväxtarbete

Länsstyrelsen har under 2010 initierat ett projekt som har som mål att lägga en gemensam bas för länet jämställdhetsarbete genom att skapa ett jämställdhetsnätverk. Länsstyrelsen stöttar varje kommun i deras arbete med jämställdhetsplaner. Projektet, med namnet *Skapa jämt i Kalmar län* syftar till att medvetandegöra berörda aktörer om vikten och nyttan av ett jämställt samhälle, såväl ekonomiskt som socialt. Målgrupp är länets kommuner, projektägare och Leader-

grupper samt nyckelpersoner inom Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har ett uppdrag i regeringens regleringsbrev, uppdrag 75, att inom länet ge stöd till olika aktörer i deras arbete med jämställdhetsintegrering.

Jämställdhetsfrågorna har p.g.a. resursbrist inte varit prioriterade under året.

I Länsstyrelsens Landsbygdsprogram finns s.k. horisontella mål om att programmets genomförande ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv och det finns möjlighet att söka bidrag till utvecklingsinsatser på

länets landsbygd. Några sådana ansökningar, eller ansökningar som aktivt arbetar utifrån jämställdhetsperspektiv, har dock inte inkommit.

Länsstyrelsen genomförde under hösten 2010 en enkät till kommunerna i länet angående deras arbete om jämställdhet. Alla kommuner har ännu inte svarat men av de svar som kommit in framgår att man bl.a. kan se ett behov av nätverkssamarbete i länet som en hjälp i att utveckla sitt jämställdhetsarbete, även gemensamma utbildningar efterfrågas.

Planerade aktiviteter för Skapa Jämt i Kalmar län

Efter ett inledande nätverksmöte med länets kommuner planeras fyra nätverksträffar under 2011. Målgruppen kommer att vara representanter för länets kommuner

En gemensam utbildnings-/föreläsningdag planeras med jämställdhetsexpert samt jämställdhetsombudsmannen (våren 2011). Två föreläsningar har redan genomförts av externa föreläsare, samt av jämställdhetsstöd

från ESF-rådet (Europeiska Socialfonden). Även här är målgruppen tjänstemän inom kommuner, länsstyrelserepresentanter och företrädare för Regionförbundet.

Workshop/utbildning för blivande projektägare planeras med föreningar m.fl. som målgrupp. Syftet med aktiviteten är att öka det aktiva jämställdhetsarbetet i projekt inom Landsbygdsprogrammet och anslag 1:1 Regional utveckling.

Ett resultatmål för projektet är uppdaterade handlingsplaner i samtliga länets 12 kommuner samt ett fungerande nätverk för jämställdhet i länet med en gemensam kunskapsbas.

Länsstyrelsen har tillsammans med Regionförbundet i Kalmar län varit rådgivande i processen kring ansökan till Tillväxtverket för länets Kvinnliga resurscentra. Under 2010 verkställs ett driftsstöd som ny modell till dessa, istället för löpande projekt i olika former. I förändringsprocessen har Länsstyrelsen deltagit med expertis och rådgivning.

27. Länsstyrelserna ska redovisa vilka insatser som har gjorts på konkurrensområdet, i enlighet med konkurrensförordningen (2008:604).

Länsstyrelserna i Kalmar, Kronoberg och Jönköpings län arrangerade tillsammans med Konkurrensverket en informationsdag den 14 september om bl.a. de nya reglerna i konkurrenslagen. Arrangemanget lockade ett 60-tal deltagare och skedde i samverkan med Företagarna, Sveriges kommuner och Landsting, Svenskt Näringsliv samt Almega. Länsstyrelsens ledningsgrupp och

chefskollektiv har informerats om den nya lagen om offentlig upphandling.

Det finns på Länsstyrelsen en beredskap att medverka i olika aktiviteter och att hantera klagomål eller tips från allmänheten. I övrigt bevakar Länsstyrelsen konkurrensaspekterna i hantering av ärenden avseende EU: s strukturfondsprogram samt landsbygdsprogrammet.

TABELL 3.1 STÖD TILL EKONOMISKA FÖRENINGAR

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till ekonomiska föreningar (t.ex. kooperativ verksamhet) (tkr)	2010	2009	2008
Företagsstöd	0	0	0
Regional projektverksamhet	902	0	0
Totalt	902	0	0

Redovisade belopp skall inkludera ev. medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram

Kommentarer till tabell 3.1 Inga beslut fattades under 2008 och 2009 om stöd till ekonomiska föreningar

TABELL 3.3 LÄNSFAKTA INOM EU-STÖD

Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2010	2009	2008
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0,0	0,0	0,0
<i>varav</i> Artikel 33 (inom mål 1-området)	0,0	0,0	0,0
Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut	0,0	0,0	0,0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Jordbruksverket har gjort utbetalningen	954 990,0	435 290,0	730 443,0
- Landsbygdsprogrammet	433 995,0	166 527,0	325 710,0
<i>varav</i> Leader +	1 497,0	0,0	0,0
<i>varav</i> miljöersättningar	326 728,0	119 078,0	245 249,0
<i>varav</i> kompensationsbidrag (LFA)	78 453,0	27 102,0	52 173,0
<i>varav</i> företagsstöd	25 019,0	20 347,0	28 288,0
<i>varav</i> projektstöd	2 298,0	0,0	0,0
- Gårdsstöd	520 995,0	268 763,0	404 733,0

Kommentarer till tabell 3.3 För 2010 har Länsstyrelsen handlagt de ansökningar för 2009 som försenades på grund av inventeringen av jordbruksmark och ansökningarna för 2010. Därför är utbetalningen av gårdsstöd, kompensationsbidrag och miljöersättningar för kalenderåret 2010 större än tidigare år.

Sakområde Infrastrukturplanering

FAKTARUTA SAKOMRÅDE INFRASTRUKTURPLANERING 2010 LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,34	0,47
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,05	0,03
Verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr) totalt	340	407
Andel av totala verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan (%)	0,21%	0,23%
Bidragsutbetalningar (tkr)	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Läget i länet och Länsstyrelsens prioriteringar

I Kalmar län har flera projekt gällande mittseparering (mitträcke) av vägar, t.ex. E22 och riksväg 25 genomförts, medan andra projekt är på planeringsstadiet. Vid slutet av 2010 är t.ex. hela länsdelen av väg 25 mittseparerad samt stora delar av E22. På riksväg 34 invigdes den 7 december länets största vägprojekt – en ny sträckning av vägen mellan Glahytt och St. Aby. Mittseparering av sträckan Rosenfors – Målilla är i slutfasen av planeringen och förbifart Målilla likaså. Detta innebär en betydande standardhöjning för dessa vägar både vad gäller framkomlighet, säkerhet och miljö. Det sistnämnda för att t.ex. riskerna med farligt godstransporter längs Emån byggs bort längs stora delar av riksväg 34 samt att boendemiljön i Målilla, Mörlunda m.fl. samhällen förbättras. Vad gäller järnvägar har en större upprustning påbörjats av spåret mellan Emmaboda och Karlskrona. Planeringen av två mötesstationer, varav den ena i Örsjö, Kalmar län på Kust-Kustbanans sträckning Kalmar-Växjö har kommit i gång. Ytterligare satsningar behövs på Kust-Kustbanan, inte minst mot bakgrund av Linnéuniversitetets tillkomst vilket ökar interaktionen mellan Kalmar och Växjö och därmed behovet av att öka kapaciteten och robustheten i järnvägssystemet.

Under året har Trafikverket bildats genom en sammanslagning av tidigare infrastrukturverk. En nationell transportplan för åren 2010-2021 har antagits och som ett resultat

av denna även en regional transportplan. Av den nationella planen kan följande slutsats dras som kraftigt påverkar Kalmar län. Den uttalade satsningen på stortadsregioner samt att det finns för lite pengar avsatta för att planen, med storstadsprioriteringen, ska gynna övriga landet. Kalmar län är kraftigt missgynnat i den nationella transportplanen mot bakgrund av de behov på infrastruktur-satsningar som finns sedan decennier.

Som ett resultat av den nationella transportplanen, som ger Kalmar län 793 mnkr under perioden (varav en betydande del redan är bunden i pågående projekt), har Regionförbundet beslutat att gå in med regionala medel för att kunna upprätthålla/ förbättra vissa nationella objekt. Detta gäller t.ex. för satsningar på Tjust- och Stångålsbanorna. De regionala medlen motsvarar dock inte behoven och får snarast ses som en nödlösning i väntan på en nödvändig statlig satsning. En ordentlig upprustning av dessa banor är en strategiskt mycket viktig fråga för framför allt norra länets utveckling.

Vidare kommer Kalmar kommun att förskottera ca 230 mnkr för att kunna tidigare lägga en nydragning av E22 förbi Rinkabyholm. Detta innebär en tidigareläggning av projektet med ca 5 år. Det är mycket otillfredsställande att regionala medel måste användas till insatser där staten har det självklara ansvaret. Ytterligare konsekvenser för länet av det nationella planförslaget är att för länets utveckling mycket viktiga objekt inte kan påbörjas. Ett exempel är åtgärder längs E22 förbi Bergkvara och

genom/förbi Mönsterås, angelägna för att höja säkerhet och framkomlighet, längs ett av sydöstra Sveriges viktigaste kommunikationsstråk för hela näringslivet.

Det är trots att regionala medel tillskjuts även fortsättningsvis en osäker framtid för länets järnvägar med undantag för Kust-Kustbanan som har en fortsatt gynnsam utveckling.

Under året har även en översyn av trafikslagets riksintressen genomförts. Den för länet viktigaste föreslagna förändringen var att flygplatsen i Kalmar föreslogs utgå som riksintresse. Förslaget drogs dock senare tillbaka i brist på tydlig motivering. Ytterligare en förändring var att väg 136 Färjestaden-Borgholm tillkom som riksintresse. Detta eftersom det dels är en viktig turistväg och dels för att det finns ett hårt exploateringstryck kring vägen. Riksintresseinstrumentet är ett sätt att försöka skydda/utveckla vägens funktion.

För att bl.a. utnyttja befintlig infrastruktur på ett mer miljövänligt och rationellt sätt finns inom de tre Smålands-länen ett Regionalt Godstransportråd med företrädare för företag, näringslivsorganisationer, Trafikverket och de kommunala samverkansorganen. Ordförande i det Regionala Godstransportrådet är landshövding Sven Lindgren.

Länsstyrelsens insatser och prioriteringar

Länsstyrelsens ambition är att ha korta handläggningstider för infrastrukturärenden, vilket innebär att tvärsektoriellt förankrade, tydliga beslut och yttranden levereras inom 30 dagar. Länsstyrelsen har under året, som brukligt, levt upp till detta.

Vägsamråd har genomförts för att i olika skeden av planprocessen ha en god och intern tvärsektoriellt baserad dialog med Trafikverket. Infrastrukturfrågor är synnerligen tvärsektoriella till sin karaktär och en god samverkan med övriga sakområden vid Länsstyrelsen och externa aktörer är en mycket viktig del som måste säkerställas och prioriteras. Så har också skett under året.

Länsstyrelsen har tillsammans med Regionförbundet, trafikverken och länets kommuner deltagit i arbetet med att få fram en regional plan för transportinfrastruktur 2010-2021.

Ett antal remisser är besvarade, framför allt relaterade till den nationella planen för transportinfrastruktur 2010-2021, översynen av riksintressen samt förslag till nytt planeringssystem för infrastruktur.

Länsstyrelsen har även deltagit bl.a. med föredragningar vid nationella seminarier gällande infrastrukturplanering, särskilt vad gäller frågan om miljöbedömningar av transportplaner, samt deltagit i det nationella nätverket för kommunikationsexperten samt i motsvarande regionala nätverk.

Sakområde Energi och klimat

FAKTARUTA SAKOMRÅDE ENERGI OCH KLIMAT 2010 LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,67	0,08
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,50	0,01
Verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr) totalt	1 390	94
Andel av totala verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan (%)	0,85%	0,05%
Bidragsutbetalningar (tkr)	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Läget i länet

Kalmar län tillgodoser redan idag mer än hälften av sitt energibehov med biobränsle. Målet för energiomställningen är att till 2030 ersätta fossilt bränsle med förnybar energi så att inget nettoutsläpp av fossil koldioxid sker från länet och samtidigt minska elförbrukningen så mycket som möjligt. Insatserna sträcker sig från energieffektivisering i vardagen för var och en till storskaliga insatser för att skapa tillgång och efterfrågan på förnybara bränslen såsom biogas och vindkraft.

Under året har länsstyrelsen initierat en klimatanalys som beskriver framtida klimatförändringar för Kalmar län. Enligt analysen innebär förändringarna i korthet att det väntas varmare väder, både sommar och vinter med mellan 2,5 och 6 grader, att länet får ökad nederbörd med 10-20 % framför allt på vintern och i form av regn, samt att länet påverkas av höjda havsvattennivåer med ökad risk för ras, skred och erosion som följd.

Det finns idag kontaktpersoner för klimatanpassning på 11 av länets 12 kommuner. På nationell nivå har nätverket för länsstyrelsernas klimatanpassningssamordnare stärkts och blivit ett viktigt forum för kunskapsspridning och samarbete.

På vindkraftsområdet har information, råd och vägledning till kommunerna genomförts under året i samband med hanteringen av översikts- och detaljplaner. Sju kommuner i länet har antagit översiktsplaner för

vindkraft eller planerar för möjlig vindkraftsetablering. Handläggningen av prövning för vindkraftstillstånd har kunnat prioriteras under 2010 tack vare särskilda resurser.

Länsstyrelsens insatser och prioriteringar

Länsstyrelsen har ett nära samarbete med Regionförbundet i Kalmar län genom programmet *No Oil - En fossilbränslefri region*. Genom nya statliga medel till energi- och klimatarbetet under året har samarbetet intensifierats. Länsstyrelsen deltar tillsammans med Regionförbundet, Landstinget, samtliga kommuner i länet och Linnéuniversitetet i länet i programmet *Uthållig kommun* (se vidare redovisning under sakområde Regional tillväxt). Inom området energi- och klimatarbete har stöd till kommuner, landsting och näringsliv prioriterats.

Inom uppdraget för klimatanpassning har Länsstyrelsens arbete under året fokuserats på kartläggning av de regionala och lokala klimatförändringarna samt på att initiera kommunernas arbete. Den klimatanalys som tagits fram för länet (se vidare nedan) innebär att det nu finns samlad kunskap kring de förändringar som väntas för Kalmar län och som länets aktörer måste förhålla sig och anpassa sig till. Länsstyrelsen har vidare inriktat arbetet på att inspirera till och använda ett tvärssektoriellt angreppssätt eftersom klimatanpassningen kräver insatser inom flera sakområde.

36. Länsstyrelserna ska redovisa:

- Insatser som genomförts för att strategiskt samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga den statliga politiken för energiomställning och minskad klimatpåverkan,
- insatser för att vidareutveckla och genomföra arbetet med regionala klimat- och energistrategier i samverkan med lokala och regionala aktörer, såsom exempelvis kommuner, landsting, kommunala samverkansorgan, regionala energikontor, privata och offentliga företag inom bl.a. fastighets-, transport-, energi- och avfallssektorn, högskolor, samt idéburna organisationer, i syfte att identifiera, planera och genomföra regionala insatser och åtgärder för att uppnå minskad klimatpåverkan och ökad energieffektivitet,
- hur och med vilka lokala och regionala aktörer samverkan skett för att vidareutveckla och genomföra arbetet med regionala klimat- och energistrategier,
- insatser för att verka för en ökad andel förnybar energi, särskilt avseende insatser för att uppnå planmässiga förutsättningar inom planeringsramen för vindkraft,
- insatser för att stödja näringslivets och kommunernas klimat- och energiarbete, samt
- framgångsfaktorer samt eventuella hinder och svårigheter för att arbeta sektorsövergripande med energi- och klimatfrågor.

Energiomställning

Länsstyrelsen har under året intensifierat arbetet i den interna energi- och klimatgruppen med deltagare från områdena energiplanering, energieffektivisering, klimatanpassning, miljö kvalitetsarbete, landsbygdsutveckling och övrig regional utveckling. Samarbeten med etablerade organisationer aktiva inom energieffektivisering och grön utveckling har initierats och utvecklats. Länsstyrelsen har deltagit i en mängd kurser, seminarier, webbmöten och konferenser på området, varav vissa i egen regi. Viktigt för energi- och klimatarbetet har varit länsstyrelsernas nationella energisamordnarnätverk i samarbete med Energimyndigheten.

Under hösten 2010 och våren 2011 genomförs besök i länets alla kommuner inom ramen för uppföljning av *Uthållig kommun* och arbetet med kommunernas och landstingets interna energieffektiviseringsstrategier. Syftet är att se hur det går i kommunerna och hur Länsstyrelsen på bästa sätt kan hjälpa till.

Den regionala energi- och klimatstrategin för Kalmar län från oktober 2008 hänvisar bland annat till Regionförbundet i Kalmar

läns program *No Oil – en fossilbränslefri region*. Målen för *No Oil* revideras under 2010 och synkroniseras med miljö kvalitetsmålet "Begränsad klimatpåverkan" och länets därtill hörande delmål. Ett viktigt mål för Kalmar län är att länet ska vara fossilbränslefritt år 2030, vilket i detta sammanhang innebär att länet ska ersätta fossilt bränsle med förnybar energi och på så vis uppnå ett obefintligt nettoutsläpp av fossil koldioxid.

Genom att delta i *Uthållig kommun i Kalmar län*, bidrar Länsstyrelsen till att hålla samman kommuner och landsting i sitt arbete för energiomställning och energieffektivisering. Inom ramen för Energimyndighetens program *Uthållig kommun* ska alla kommuner ta fram en energi- och klimatstrategi för respektive kommuns geografiska områden. Dessutom anordnas utbildningar, studiebesök och seminarier inom områdena fastigheter, transporter och avfallshantering med mera. (Läs vidare om *Uthållig kommun* under sakområde Regional tillväxt).

Under året har Länsstyrelsen bildat en kontaktgrupp för kommuner och landsting som stöd i arbetet med energieffektiviseringsstrategierna, som ska tas fram inom ramen för "Stöd till energieffektivisering

för kommuner och landsting”. I dessa strategier ska den egna organisationens energianvändning och effektivitet beskrivas, analyseras och utgöra grund för prioriteringar och åtgärdsplaner. Länsstyrelsen har i samarbete med Regionförbundet uppmuntrat och erbjudit stöd för att få länets kommuner att söka ovan nämnda stöd. Alla länets kommuner samt landstinget sökte stödet före den 30 juni 2010, vilket var förutsättningen för att kunna få fullt stöd. Kommunerna ska rapportera om arbetet med denna strategi till Energimyndigheten senast den 31 mars 2011.

Länsstyrelsen har initierat ett samarbete med Energikontor Sydost i syfte att ta fram energibalanser för länets kommuner och länet som helhet. I uppdraget ingår att i samverkan utveckla en fungerande och uppföljningsbar modell för energibalanser. Energibalanserna ska, förutom att vara ett stöd i kommunernas arbete, utgöra ett stöd i arbetet med revideringen av den regionala energi- och klimatstrategin för Kalmar län. Energibalanserna ska vara färdiga under våren 2011 och Energi- och klimatstrategin ska revideras under 2011.

Ett utökat samarbete med grannlänen Blekinge och Kronoberg har initierats på området och bland annat resulterat i en gemensam energi- och klimatträff för politiker och tjänstemän vid länsstyrelser, kommunala samverkansorgan och kommuner i Alvesta den 17 november 2010. Träffen, med namnet *Klimatkraft Sydost*, är samtidigt vägledningsträff för kommunerna i deras arbete med energieffektiviseringsstrategier enligt ovan.

De tre ovan nämnda länsstyrelserna och Länsstyrelsen i Jönköpings län har tillsammans tagit fram en annons i tidskriften *Energipoolen*. Annonsen berättar om vad länsstyrelserna gör på energi- och klimatområdet. Tidskriften, som har avsändare Energi- och klimatrådgivarna Sydost, går till 35 000 företag i de fyra länen och används av rådgivarna i deras dagliga arbete. Annonsen kan länsstyrelserna använda fritt som affisch i samband med olika aktiviteter. Bland annat har annonsen använts vid lokala och regionala evenemang och i Länsstyrelsens tidskrift *Landsbygdsnytt*.

Under ledning av Energikontor Sydost anordnades i Ronneby ett regionalt energiting med namnet *Energiting Sydost* den

3 november 2010. Tanken är att energitinget ska turnera mellan de tre länen Blekinge, Kalmar och Kronoberg. Nästa energiting går av stapeln den 5 maj 2011 i Kronobergs län och under 2012 kommer turen till Kalmar län.

Inom ramen för *Uthållig kommun* i Kalmar län avknoppades under 2009 ett projekt med namnet *Biogas – nya substrat från havet*. Projektledaren är placerad vid Regionförbundet i Kalmar län och projektet syftar till att utreda möjligheterna till biogasframställning från marina substrat såsom alger, vass, musslor och fiskslam. Länsstyrelsen har i projektet skrivit en rapport om juridiska restriktioner och god naturhänsyn i samband med biogasframställning av marina substrat. Övriga deltagare i projektet är ett antal kommuner och Linnéuniversitetet.

Under 2010 har miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen tagit beslut om tillstånd till en biogasanläggning i Hagelsrum. Beslutet gällde såväl utökning av djurproduktion och anläggning av biogasframställning. Länsstyrelsen har dessutom varit på samråd på ytterligare en gård som eventuellt kommer att satsa på biogas.

Länsstyrelsen har genom ett initiativ med namnet *Klimatsamverkan Kalmar län* samlat kontaktpersoner för länets kommuner och landsting för att diskutera vilket stöd de vill ha inom områdena miljökvalitetsmål, energi- och klimatstrategier och klimatanpassning. Inför träffen i Högsby den 28 oktober 2010 genomfördes en webbenkät i syfte att få veta mer om status på respektive område. Enkäten visade bland annat att kommunerna kommit olika långt i sitt arbete och att 11 av länets 13 kommuner, landstinget inräknat, bedömer sig kunna ha en färdig energieffektiviseringsstrategi den 31 mars 2011, vilket är ett av kraven för att uppfylla villkoren i stödet för de kommunala energieffektiviseringsstrategierna. *Klimatsamverkan Kalmar län* ska resultera i en gemensam tidplan för stödjande aktiviteter under kommande år i syfte att underlätta kommunernas planering och resurshantering.

Länsstyrelsen har, i samarbete med Regionförbundet Kalmar län och Energikontor Sydost, startat projektet *Från ord till handling* i syfte att informera om energieffektivisering, visa på fördelar med detsamma och att uppmuntra företag att söka stöd

för energikartläggning, vilket handläggs av Energimyndigheten. Målgrupp för projektet är i första hand små och medelstora företag inom tillverkningsindustrin. Samverkanspartner i projektet är Länsstyrelsen, Regionförbundet, Energikontor Sydost och Sustainable Sweden Southeast.

I och med länets alla kommuners medverkan i *Uthållig kommun* har kontakter med kommunerna på området energi och klimat utvecklats väl. Att använda befintliga nätverk har varit en tydlig framgångsfaktor i arbetet.

37. Länsstyrelserna ska redovisa insatser och medelsanvändning med anledning av uppdraget att samordna det regionala klimatanpassningsarbetet.

I klimatanpassningsarbetet har befintliga relevanta nätverk i länet utnyttjats med ambition om att arbetet ska integreras i ordinarie verksamheter snarare än att bilda nya grupperingar. Information och upplägg för arbetet har under året diskuterats med länets regionala krishanteringsråd OmRådet, Länsplanegruppen, Luftvårdsförbundet, Chefskollegiet, ExSam (länets säkerhetsamordnare), Miljösamverkan Sydost och Primärkommunala nämnden, samt olika sakområden vid Länsstyrelsen i Kalmar.

Under våren har klimatanpassningssamordnaren deltagit i landshövdingens kommunbesök för att informera om projektet samt skapa en dialog kring vilket stöd kommunerna behöver och förväntar sig av Länsstyrelsen. Klimatanpassningsarbetet måste bedrivas tvärssektoriellt mellan kommunernas olika förvaltningar. Länsstyrelsen har bitt varje kommun att utse en kontaktperson för klimatanpassningsarbetet.

Under hela året har Länsstyrelsen haft ett nära samarbete med samverkanslänen för utbyte av idéer och för att gynna samarbete mellan länsgränser samt kunna stödja kommunerna i länen i ett mellankommunalt klimatanpassningsarbete.

I februari 2010 anordnade Miljösamverkan Sydost den årliga utbildningsdagen kring miljöbalken, med kommunala miljöinspektörer som målgrupp. Länsstyrelsen informerade om klimatanpassningsuppdraget och det arbete som utförs. SMHI informerade om klimatmodeller, klimatscenarios, klimatobservationer och gav exempel på både globala och lokala klimatförändringar.

Ett mål för 2010 har varit att kartlägga vilket klimat länet väntas få, både på kort sikt (30 år framåt) och på lång sikt (100 år

framåt) samt om det skiljer sig mellan olika delar av länet. Länsstyrelsen upphandlade en rapport av DHI (en oberoende internationell forsknings- och konsultorganisation) som också beskriver var länet har naturgivna förutsättningar för ras, skred och erosion samt hur länets kust påverkas vid olika scenarion för havsnivåhöjning. Rapporten presenterades i samband med en tvärssektoriell klimatanpassningsworkshop som Länsstyrelsen genomförde i augusti 2010. Ett 80-tal experter för olika verksamheter såväl från den egna organisationen som andra regionala och nationella myndigheter samt länets kommuner deltog. Workshopdeltagarna diskuterade i tvärssektoriella grupper konsekvenserna (positiva och negativa) av klimatförändringarna för 10 olika samhällssektorer. Därtill gav de förslag på anpassningsåtgärder och pekade ut särskilt sårbara områden i länet. Workshopen var mycket uppskattad av deltagarna.

I september 2010 anordnade Länsstyrelsen ett inspirationseminarium kring risk- och sårbarhetsarbete i vilket även klimatanpassningsarbetet kan integreras. Seminariet vände sig framförallt till länets kommuner som uppmuntrades att skicka flera tjänstemän från olika förvaltningar för att gynna ett tvärssektoriellt risk- och sårbarhetsarbete.

I oktober 2010 genomförde Länsstyrelsen i samarbete med Regionförbundet ett dialogmöte i Högsby. Vid detta möte diskuterades samverkan mellan arbetet med miljömål, energieffektivisering, klimatanpassning och *No Oil*, dvs. Kalmar läns arbete att uppnå en fossilbränslefri region 2030. Länsstyrelsen kommer att arbeta vidare med att hitta synergieffekter mellan flera miljö- och klimatrelaterade uppdrag.

38. Länsstyrelserna ska genomföra de förberedelser som krävs för att under 2011 kunna initiera, samordna och leda planering av i vilken prioriteringsordning som begränsning eller avbrytande av överföring av el till elanvändare inom länet ska genomföras i händelse av förutsedd eller plötsligt uppkommen kortsiktig elbrist samt i samarbete med kommuner och berörda elnätsföretag fatta beslut om vilken prioriteringsordning som ska gälla.

Länsstyrelsen har under 2010 genomfört de åtgärder som krävs för att under 2011 påbörja planeringsprocessen med Styrel. Den 27-28 oktober genomfördes ett utbildnings-tillfälle där 11 av länets 12 kommuner samt

8 av 9 elnätsbolag deltog. Länsstyrelsen har i samråd med kommunerna och elnätsföretagen kommit fram till hur processen för Styrel ska genomföras och fastställt avstämnings- och leveransdatum för 2011.

Sakområde Hållbar samhällsplanering och boende

FAKTARUTA SAKOMRÅDE HÅLLBAR SAMHÄLLSPANERING OCH BOENDE 2010 LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,89	3,00
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	4,14	3,44
Verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr) totalt	5 567	6 120
Andel av totala verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan (%)	3,41%	3,44%
Bidragutbetalningar (tkr)	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Läget i länet

Länets kommuner har under 2010 gjort många fördjupningar och tillägg till översiktsplaner, t.ex. vindkraftsplaner för Öland och för Kalmar kommun, en fördjupning för Kvarnholmen i Kalmar stad och en LIS-plan (Landsbygdsutveckling I Strandnära lägen) för Emmaboda kommun. Den långa havskusten i länet genererar många planer med frågeställningar om tolkningar kring strandskyddet. Kommunernas osäkerhet gällande de nya reglerna kring strandskydd och miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten har inneburit mycket arbete med tolkningar och diskussioner, t.ex. beträffande detaljplanerna för Horn i Västervik.

Kalmar är ett glesbygdslän med landsbygdsproblematik, t.ex. bristfälliga kommunikationer, problem med kompetensförsörjning till stor del beroende på för små arbetsmarknader. Utstickare är här Kalmar kommun med många detaljplaner för både bostads- och industriändamål i och kring residensstaden.

I samband med översynen av det differentierade strandskyddet är samtliga detaljplaner för Öland genomgångna och utredda vad gäller strandskydd.

Länsstyrelsen har idag ingen naturlig koppling till den kommunala boendemarknadsituationen, eftersom de tidigare statliga stöden upphört. Bostadsmarknadsenkäten för 2009 var klar i februari 2010. Analysen av bostadsmarknadsenkäten skickades till

Boverket under juni 2010. Av analysen framgår att i mer än hälften av kommunerna finns en bostadsbrist i centralorten. Särskilt i Kalmar kommun finns knappt inga lediga lägenheter vilket ställer till problem vid ombyggnationer när huset måste tömmas. Byggnation av hyresbostäder är i dagsläget inte lönsamt, vilket försvårar kretsloppet i byte av lägenheter från villa till hyresrätt. Byggentreprenörerna väljer i stället bygga bostadsrätter. Priserna på bostadsrätter har under 2010 stigit med 20 % i länet. I inlandskommunerna finns tomma lägenheter, men efterfrågan är där inte särskilt stor. Inlandskommunerna brottas även med problemet att bankernas värdering av bostaden kräver en mycket stor kontantinsats. Får att få bidrag till byggande av äldreboendestäder, krävs ett tillskott av lägenheter, dvs. att bygga om två undermåliga lägenheter till en bra, är inte godkänt. Det är själva nytillskottet som är bidragsgrundande. Detta försvårar ombyggnationen av bostäder i de mindre kommunerna där åldersstrukturen är sådan att behovet av äldreboendestäder är stort. Lägenheterna måste även vara tillräckligt stora ur ett arbetsmiljöperspektiv. Ett annat problem är att det tar lång tid innan ett projekt kan starta. En lösning kan vara ett ökat byggande av s.k. Trygghetsbostäder för dem som är över 70 år för att få igång kretsloppet.

Bostadsmarknadsenkäten för 2010 är skickad till kommunerna under dec 2010.

Länsstyrelsens prioriteringar

Länsstyrelsens prioritering inom sakområdet har varit; ärendehandläggning av alla plantyper (översiktsplaner, detaljplaner), bidrag (radon, solceller, solpaneler, konvertering från el, investeringsstöd till äldre bostäder, trygghetsbostäder samt investeringsbidrag).

Både under 2009 och 2010 har tilldelade bidragsmedel från Boverket för solvärme och radonsanering inte varit tillräckliga utifrån efterfrågan. Det samma gäller för solcellsbidrag från Energimyndigheten. Kalmar län har endast kunna tilldela 11 av 46 ansökningar bidrag. De medel som har tilldelats Kalmar län är alldeles för lite enligt Länsstyrelsens mening. Som exempel kan nämnas att Kalmar län hade en ansökan om solcellsbidrag (på 800 m²), från Astrid Lindgrens Värld. Ansökan drogs tillbaka beroende på medelsbrist. En sådan anläggning hade blivit en bra ”skyltplats” för att påverka den unga generationen att minska den fossila bränsleanvändningen.

Beträffande investeringsbidrag till hyresbostäder, så kunde Länsstyrelsen bevilja bidrag till under 2006 inkomna ansökningarna först under 2010 beroende på medelsbrist och sena omfördelningar från Boverket. Det är olyckligt att sökanden skall behöva vänta så länge på beslut och utbetalning.

För övriga bidragsansökningar enligt ovan har det meddelats beslut inom 30 dagar från att det finns en komplett handling.

De viktigaste planeringsfrågorna det senaste året har varit kommunikationer, strandskydd och miljö kvalitetsnormer (MKN). Överlämnandet och information till kommunerna inför övertagande av det nya

strandskyddet samt tillsynsvägledning har varit resurskrävande, men arbetet har resulterat i få inkallade beslut. Under året har antalet plansamråd i princip fördubblats, detta för att göra processen lite snabbare, vilket har mottagits mycket väl av kommunerna.

Vid två tillfällen under 2010 har Länsstyrelsen samlat länets kommuner för s.k. Länsplanegrupp. Temat vid det första mötet var ”Hälsa och säkerhet” och det andra mötet handlade bl.a. om detaljplanebestämmelser och klimatanpassning.

Kalmar län har tillsammans med Väster- norrlands och Jämtlands län deltagit i ett av Boverket initierat pilotprojekt för nya plan och bygglagen (PBL). Pilotprojektet Landsbygdsutveckling i översiktsplan syftar till att redovisa vad landsbygdsutveckling kan vara och vilka frågor som är lämpliga att behandla i en översiktsplan till skillnad från andra forum. Projektet, som till största delen bedrivits i seminarieform, ska även ge förslag till hur planering och planläggning kan gå till. Kommuner som deltagit från Kalmar län är Västervik, Oskarshamn, Hultsfred och Vimmerby.

Kommunernas behov av tillsynsvägledning, stöd och råd inom området hållbar samhällsplanering och boende är stor. Till övervägande delen har Länsstyrelsen under året kunnat leva upp till förväntningarna på tillsynsvägledning särskilt vid plansamråden eller kontakter per telefon. Besök i kommunerna har varit lågprioriterat under hela året. Samrådsyttranden från Länsstyrelsen har i princip besvarats inom överenskommen tid medan det förebyggande informationsarbetet, t.ex. uppdatering av digitala skikt, framställande av faktablad etc. har fått stå tillbaka.

TABELL 4.1 TILLSYN ENLIGT PLAN- OCH BYGGLAGEN

	Antal tillsyns- objekt i länet	Antal tillsyns- objekt som varit föremål för tillsyn	Antal tillsyns- objekt med allvarliga brister som inte åtgärdats ¹⁾
Sakområde och del av sakområde			
Tillsyn över planväsendet enligt PBL (404)	12	1	0
Tillsyn över byggnadsväsendet enligt PBL (404)	12	0	0
Summa	12	1	0

1) Brister som återrapporteras i tabellen skall avse brister i tillsynen där länsstyrelsen beslutat att rikta kritik.

Kommentarer till tabell 4.1 Med tillsynsobjekt avses länets 12 kommuner

TABELL 4.2 BIDRAG FÖR VILKA LÄNSSTYRELSEN HAR FATTAT BESLUT, MEN DÄR ANNAN MYNDIGHET GJORT UTBETALNINGEN

Bidrag för vilka länsstyrelsen har fattat beslut, men där annan myndighet har gjort utbetalningen (tkr)	2010	2009	2008
Boverket: Engångsbidrag	34046	40016	42074
	6425	10437	13195
Boverket: Periodiska bidrag totalt			
Totalt	40471	50453	55269
<i>varav Boverket: Nyutbet. periodiska bidrag respektive år</i>	0	377	1528

Kommentarer till tabell 4.2 Räntebidragen för beviljade ärenden håller på att fasas ut: - för nybyggnad sker utfasning senast 31 dec 2011, ombyggnad utfasas senast 31 dec 2010.

TABELL 4.3 GENOMSNITTLIG GENOMLOPPSTID FÖR FÖRSTA BESLUTET

Genomsnittlig genomloppstid för första beslutet	2010	2009	2008
Kompleta	0	0	0
Nybeviljade bidrag för ny- och ombyggnader enl. 1993 års regelsystem (dgr)	0	0	0
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	0%	0%	0%
Nybeviljade investeringsbidrag till hyresbostäder (dgr)	1434	0	0
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	100%	0%	0%
Nybeviljade investeringsstimulans till hyres-/studentbostäder (dgr)	0	0	0
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	0%	0%	0%

Kommentarer till tabell 4.3 Den långa genomloppstiden avser ansökningarna som inkom och beviljades av Länsstyrelsen 2006. Under oktober 2010 fick Länsstyrelsen ytterligare medel från Boverket vilket gjorde att alla utom ett ärende kunde beviljas utbetalning under 2010.

TABELL 4.4 BESLUT OM STÖD (ANTAL FÖRSTA BESLUT)

Beslut om stöd (antal första beslut)	2010	2009	2008
Reguljära stöd			
Räntebidrag nybyggnad, 1993 års regelsystem	0	0	1
Räntebidrag ombyggnad, 1993 års regelsystem	0	0	0
Radonbidrag egnahem	91	86	147
Tillfälliga stöd			
Konvertering från direktverkande elvärme	77	66	58
Konvertering från oljevärme	0	1	191
Bidrag till solvärme	105	155	87
Investeringsstimulans till studentbostäder	0	0	0
Solvärme till kommersiella lokaler	0	1	2
Investeringsbidrag till hyresbostäder	9	0	0
Investeringsstimulans till hyresbostäder	0	0	0
Stöd för energieffektivisering m.m. (OFFROT)	0	13	125
Investeringsstöd äldreboende	1	1	3
Stöd för installation av energieffektiva fönster och biobränsleeldade uppvärmningssystem i småhus	0	283	220
Övriga beslut			
Beslut om omprövning	42	122	32
Beslut om avslag/avskrivning	2	10	9
Beslut om återkallande	51	82	52
Beslut om utbetalning	313	659	665
Beslut om omprövning efter utbetalning	10	12	23

Kommentarer till tabell 4.4 *Radonbidrag egnahem*: Ärendemängden varierar under åren, beroende på hur mycket kommunerna har "drivet" för att uppmärksamma och "sponsra" mätningdosor. *Konvertering från direktverkande elvärme*: Investeringen är stor och endast bidrag för distributionen/radiatorer medges. Inget bidrag medges till värmekällan. Intresset har dock ökat beroende på högre elpriser. Förordningen upphörde 31 dec 2010, men utbetalningshandlingar kan inkomma till 30 juni 2011. *Bidrag till solvärme*: Ökat intresse för solvärme, mycket beroende på ökade elpriser och medieintresse och förordningen där alla olika intressegrupper är samlade. *Investeringsbidrag till hyresbostäder*: Under oktober 2010 fick Länsstyrelsen mer medel från Boverket vilket gjorde att alla utom ett ärende kunde beviljas bidrag under 2010. *Investeringsstöd äldreboende*: Intresset har varit svalt beroende på att det krävs nytt skott.

TABELL 4.5 PRÖVNING ENLIGT PLAN- OCH BYGGLAGEN (PBL)

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Del av sakområde	Ingående balans 10-01-01	Antal inkomna/ initierade ärenden under 2010	Antal beslutade ärenden under 2010	varav upphävida beslut enligt PBL 12:3	Utgående balans 10-12-31 (F=B+C-D)	Antal överklagade ärenden under 2010	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans	varav antal ändrade	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ¹	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Prövning av kommunens beslut enligt PBL 12:1 (402)	3	71	62	0	12				14	0
Överklagande av beslut om detaljplan och områdesbestämmelser enl. PBL (403)	1	31	31		1	10	12	4	12	0
Överklagande av beslut om bygglov och förhandsbesked enl. PBL (403)	68	183	149		102	42	38	4	138	0

Kommentarer till tabell 4.5 Antalet överklagade ärenden om bygglov har åter stigit till ungefär samma nivå som för 2008. Flera överklaganden avser ett fåtal ärenden om kommunala bygglov för vindkraftverk. Handläggningstiden för överklagande om bygglov har blivit något kortare under 2010 beroende på att särskilda resurser avsatts för verksamheten under hösten.

Sakområde Naturvård, miljö- och hälsoskydd

FAKTARUTA SAKOMRÅDE NATURVÅRD, MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDD 2010 LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	30,34	32,48
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	27,85	26,75
Verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr) totalt	76 376	76 599
Andel av totala verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan (%)	46,83%	43,02%
Bidragsutbetalningar (tkr)	42 276	21 606

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Läget i länet

Naturvård

Kalmar län har ett mycket stort ansvar för genomförandet av naturvårdsarbetet i Sverige eftersom många hotade arter och naturtyper har sin största utbredning eller enbart förekommer i länet. Bland de naturtyper som Kalmar län har ett stort ansvar för är alvarmarker, slåtterängar, sandiga marker, rikkärr, strandängar, silikatgräsmarker, hässlen, ädellövskogar, betade ekmarker och brandpåverkade miljöer m.fl.

Kalmar län berörs också av en stor andel av Åtgärdsprogrammen för hotade arter. Cirka hälften av åtgärdsprogrammen och arter som ingår i dessa finns i Kalmar län. Tyvärr är trenden för biologisk mångfald i länet negativ. I Artdatabankens rapport *Arter och naturtyper i habitadirektivet - tillståndet i Sverige 2007* har hotbilden bedömts och många av de arter och naturtyper som bedöms som mest utsatta finns i Kalmar län. Antalet arter som bedöms som hotade har inte minskat och många miljömål med slutår 2010 har inte uppnåtts. Det behövs stora restaureringar av livsmiljöer för att motverka isolering och utdöende av små populationer.

Vattenvård

För flera av de vattenrelaterade miljö-kvalitetsmålen är bedömningen att de är svåra att nå inom utsatt tid, en bild som till

stor del överensstämmer med statusklassificeringen av länets vatten som visar att merparten av vattenförekomsterna i dagsläget har måttlig eller dålig ekologisk status där övergödning är ett stort problem.

Kalkning är fortsatt en nödvändig åtgärd då flera sjöar och vattendrag, i framförallt sydvästra delen av Kalmar län, är försurade.

Flera av länets vattendrag är i behov av fiskevårdande åtgärder och biologisk återställning där återskapande av fria vandringsvägar och återställning av reproduktionsområden för fisk är nödvändiga åtgärder för måluppfyllelse.

Reproduktionsstörningar hos flera fiskarter av kustbundna sötvattensarter är påvisade och även om orsaken inte är fastställd ger fiskevårdande åtgärder i form av återskapande av lekområden i kustmynnande vattendrag positiv påverkan.

Miljö- och hälsoskydd

Industrierna i länet har efter en period av mindre aktivitet nu börjat höra av sig till Länsstyrelsen och är intresserade av att få tillstånd eller påbörja tillståndprocessen för utökning av verksamheten. Detta har särskilt märkts av under senare delen av 2010.

Det är ett fortsatt stort intresse för vindkraft i Kalmar län och det planeras för ett flertal vindkraftsparker runt om i länet. Länsstyrelsen har deltagit i ett tiotal samråd inför eventuella vindkraftsetableringar med

olika företag. Handläggningen av vindkraftstillståndsprövning har tack vare särskilda resurser kunnat prioriteras.

Arbetet med förorenade områden har under året haft ett ökat fokus på tillsynsvägledning gentemot länets kommuner både genom träffar med enskilda kommuner och genom gemensamma utbildningsdagar och handläggartreffar.

Länsstyrelsens prioriteringar

Naturvård

Fokus inom naturskyddsarbetet har varit reservatsbildning av skog och då främst SNUS-objekten (Statliga Natur- och UrSkogs-objekt). Medelstildelningen för förvaltningen har inte ökat i takt med att nya reservat bildats. Inom skötseln prioriteras underhåll av redan restaurerade marker och av befintliga anordningar. Därefter prioriteras restaurering för de naturtyper och arter som bedöms som mest hotade i länet. Det finns en risk att otillräckliga resurser för skötsel av länets naturreservat undergräver acceptansen för reservatsbildning och naturvårdsarbetet i stort.

Resurserna för naturvårdsarbetet är idag inte tillräckliga varför hårda prioriteringar måste göras. Medelstildelningen till arbetet med Åtgärdsprogram för hotade arter minskade kraftigt under 2010 och arbetet har gått på sparlåga. Under 2010 har Länsstyrelsen enbart kunnat arbeta med ett fåtal av alla åtgärdsprogram som är aktuella i länet.

Vattenvård

Åtgärdsprogram för Södra Östersjöns Vattendistrikt, de regionala miljömålen, kalk-

ningsplan, plan för biologisk återställning och Kalmar läns fiskevårdsplan är några av de dokument som legat till grund för det vattenrelaterade åtgärdsarbetet.

Genomförande av föreslagna åtgärder är av stor vikt för måluppfyllelse för att uppnå god ekologisk status i länets vattenområden. Ett flertal åtgärder är genomförda, som byggnation av fiskvägar och våtmarker. Länsstyrelsen har prioriterat information om LOVA, bidrag för lokala vattenvårdsprojekt, och ett flertal åtgärder är genomförda med syftet att förbättra övergödningsituationen i länets kustvatten.

Länsstyrelsen har under året uppmuntrat till delaktighet i vattenförvaltningsarbetet genom att initiera flera nya vattenråd och utökat samarbetet med kommunerna i arbetet med framtagande av planeringsunderlag för havsmiljöarbetet. Detta underlag ligger till grund för genomförande av kostnadseffektiva åtgärder som bidrar till minskat fosfor- och kväveläckage till Östersjön.

Miljö- och hälsoskydd

Länsstyrelsen har prioriterat ärenden som bidrar till samhällsutvecklingen före egeninitierad tillsyn inom miljöområdet under 2010. Det innebär att tillståndsprövningar av miljöfarlig verksamhet samt provningar av dispenser, anmälningsärenden och samråd enligt 7, 11 och 12 kap. miljöbalken har handlagts. Konsekvenserna av denna prioritering är att efterlevnaden av de beslut som fattas inte följs upp genom tillsyn. Det kan i förlängningen påverka både miljön och förtroendet för Länsstyrelsen som en tillsyns- och tillståndsmyndighet.

45. Länsstyrelserna ska verka för att de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen nås. Länsstyrelserna ska i bred förankring i länet utveckla regionala åtgärdsprogram för att nå miljö kvalitetsmålen och i övrigt bedriva det regionala mål- och uppföljningsarbetet så att det ger underlag för ett sektorövergripande miljöarbete inom länsstyrelsen och länet. Länsstyrelserna ska översiktligt redovisa viktigare insatser inom området.

Länsstyrelserna ska särskilt redovisa:

- Insatser och resultat när det gäller att samordna miljömålsarbetet, inklusive arbetet med naturvård, fiskevård, kulturmiljövård, friluftsliv och natur- och kulturturism, det regionala utvecklingsarbetet, regionala landskapsstrategier och med arbetet för energiomställning,
- insatser för att utveckla arbetsformerna för samordning av miljömålsarbete med miljötillsynsarbete och miljöövervakning,
- väsentliga insatser rörande minskade risker vid användning av bekämpningsmedel inom jordbruks- och trädgårdsnäringen, minskade växtnäringens förluster, bevarande av biologiskt mångfald och för utveckling av ekologisk produktion, samt
- viktigare insatser i arbetet med att andelen privatfinansierade åtgärder är det gäller efterbehandling av förorenade områden ska öka.

Övergripande miljömålsarbete - mål, åtgärdsprogram, uppföljning

Länsstyrelsens miljömålskoordinatorer har under 2010 deltagit i flera nationella och interna grupper för att diskutera miljömålsarbetet t.ex. vid sydlänsträffar och de årligen återkommande miljömålsdagarna samt de s.k. Nobeldagarna där länsstyrelsernas miljömålskoordinatorer diskuterar gemensamma lösningar för måluppfyllelse och samordning kring verktyg och metoder.

Miljömålskoordinatorerna har internt aktiviserat Länsstyrelsens kontaktpersoner, dvs. sakkunniga inom olika verksamhetsområden, ca 30 personer, i ett miljömålsnätverk för att uppdatera länsspecifika kommentarer i indikatorpresentationerna i RUS (regionalt uppföljningssystem) samt för att göra en samlad regional miljömålsbedömning av länets 93 regionala miljö mål på Miljömålsportalen <www.miljomal.se>.

Under året har miljömålskoordinatorerna genomfört en intervjuundersökning av chefer vid Länsstyrelsen i syfte att kartlägga hur miljömålsarbetet drivs idag och vilka planer man har för kommande år. Den resulterade i att arbetet på Länsstyrelsen till viss del ska omorganiseras för att miljömålsarbetet ska intensifieras och ge en tydligare koppling till respektive verksamhet i verksamhetsplaneringen. En arbetsplan har

tagits fram för 2011 då arbetet med miljö målen förväntas öka i och med det riksdagsbeslut för en ny miljö målsstruktur som togs 22 juni 2010.

Regionala åtgärdsprogram

Åtgärdsarbetet pågår på många håll i länet. Flera av länets kommuner har sökt LOVA- och LONA-medel för att genomföra angelägena projekt som syftar till att miljön förbättras och att miljö kvalitetsmålen uppnås. Även inom Landsbygdsprogrammet söker länets aktörer medel för att genomföra åtgärder som förbättrar miljön.

Det är viktigt att allt arbete som genomförs sker med ett tvärssektoriellt arbetssätt. Våtmarksuppdraget och det nyligen startade arbetet med samverkan för naturvård är exempel på detta.

Syftet med ett regionalt åtgärdsprogram är att samordna det arbete som sker i regionen för att uppnå miljö kvalitetsmålen. Arbetet skall ske tvärssektoriellt och målet är att alla aktörer skall bidra till åtgärdsprogrammets genomförande. Ett viktigt syfte med åtgärdsprogrammen är att hitta de problem som är svårlösta och som kräver extra insatser. Inga sådana regionala åtgärdsprogram har tagits fram under 2010. Anledningen till detta är medelsbrist. Förhoppningen är att arbetet med åtgärdsprogram ska kunna återupptas under 2011.

Till stöd för Länsstyrelsens interna miljö-målsarbete finns en databas med olika åtgärdsförslag (i dagsläget ca 300) tänkta som arbetsmaterial och underlag vid skrivande av tematiska åtgärdsprogram.

Ett första dialogmöte har hållits med kommunerna i oktober 2010. Syftet med mötet var att samordna arbetet med klimat- och energistrategin, klimatanpassning och arbetet med miljömålet Begränsad klimatpåverkan.

Vidare kommer arbetet med de vattenan-knutna miljömålen samordnas med det arbete som drivs av åtgärdsprogram fram-tagna i vattenförvaltningsarbetet enligt EU:s vattendirektiv.

Regionalt utvecklingsarbete och miljömålen

Natur- och kulturturism

Höga natur- och naturmiljövärden är en viktig förutsättning för utvecklingen av besöksnäringen. Skyddade natur- och kul-turmiljöer är en resurs och en möjlighet för de som bor och verkar i länet.

Inom arbetet med förvaltning och skötsel av skyddade naturområden görs stora insatser för att informera om och tillgängliggöra dessa områden för besökare. Exempel på åtgärder är byggande och underhåll av fågeltorn, leder, stättor, spänger samt information genom skyltar, hemsida och broschyrer. På Öland är turismen nu den största näringen. Här finns länets två natu-rum som Länsstyrelsen ansvarar för och som årligen vardera besöks av ca 75 000 personer. I naturum liksom i Blå Jungfruns nationalpark finns guidepersonal under be-sökssäsongen. Länsstyrelsen ansvarar också för naturinformation vid Ölands turistbyrå, vid brofästet strax norr om Färjestaden.

Länsstyrelsen har under året erbjudit gratis guidningar i flera av länets naturreservat dels med egen personal, dels genom lokala entreprenörer. Dessa har varit populära med sammanlagt ca 200 deltagare.

Inom Länsstyrelsens fornvårdsverksamhet vårdas ett 80-tal av länets mest framträd-ande fornlämningsmiljöer. Dessa görs till-gängliga genom skyltar, p-platser, stättor, vandringsleder m.m.

Ett flertal av dessa områden finns med i kommunernas turistinformation på hem-

sidor, turistkartor och broschyrer. Läns-styrelsens informationsmaterial om världs-arvet Södra Ölands odlingslandskap är direkt anpassat till en användning i turist-sammanhang och för de mest besöks-intressanta naturreservaten finns särskilt framtagna broschyrer.

Särskilda satsningar har gjorts för ökad tillgänglighet för funktionshindrade både i naturreservat och i fornlämningsområden.

Länsstyrelsen bedömer att det finns, såväl på Öland som i andra delar av länet, en stor potential för ytterligare utveckling av turistnäringen.

Uthållig kommun

Regeringen har utsett Kalmar län till pilot-län för arbetet med energifrågor inom programmet *Uthållig kommun*. Samtliga kommuner i länet, Regionförbundet, Läns-styrelsen, Landstinget och Linnéuniversi-tetet medverkar i ett nära samarbete. Att alla länets kommuner deltar är unikt i landet. Energimyndigheten har beviljat Regionförbundet i Kalmar som enda län i landet drygt två miljoner kronor för att stödja kommunerna i deras energiarbete, driva länsgemensamma projekt och att sprida information om arbetet genom de internationella kontakter som Regionförbundet har. I och med det nya uppdraget i Energimyndighetens regleringsbrev för 2010 och Läns-styrelsernas uppdrag kring energi- och klimatstrategier (se även redovisning av uppdrag 36; Regionala energi- och klimatstrategier) har samarbetet mellan Länsstyrelsen och *Uthållig kommun* intensi-fierats. De samordningsvinster som nås genom att arbeta via *Uthållig kommuns* nät-verk har varit avgörande för energi- och klimatarbetet i länet. *Uthållig kommun* i Kalmar län samordnas av Regionförbundet.

Regional landskapsstrategi

I ett samarbete med bl.a. Artdatabanken, Jordbruksverket och Länsstyrelserna i Kronobergs och Jönköpings län utförs en landskapsanalys av ett område som inramas av Emån och Alsterån. Analysen omfattar konnektivitet både vad gäller arter och naturtyper och kommer att utvecklas vidare under 2011.

Länsstyrelsen deltar i det internationella naturvårdsprojektet LIFE-BaltCoast. Inom

projektet styrs arbetssättet av naturvärdena i det kustnära landskapet kring södra Östersjön. Det finns många likheter bl.a. i naturmiljöer och arter, men även olikheter, t.ex. hävd, markägare och naturvårdsåtgärder. På Öland genomförs konkreta åtgärder som anläggande av småvatten, restaurering av små kustlaguner och utsättning av den från Öland utgångna arten grönfläckig padda. De välbetade, öppna sjömarkerna på Öland fungerar även som referensområde för övriga partners arbete runt södra Östersjön.

Ett länsstyrelsegemensamt projekt *Eldskäl* pågår under 2009 - 2011 mellan Kalmars, Kronobergs, Jönköpings, Östergötlands och Södermanlands län med syfte att bevara hotade brandgynnade arter samt att öka användningen av naturvårdsbränning som skötselmetod i naturreservat. Projektets mål är bl.a. att underlätta Länsstyrelsernas arbete med naturvårdsbränning genom en länsstyrelsegemensam strategi. I strategin ska rutiner och riktlinjer ingå för var och hur naturvårdsbränning ska genomföras, inklusive kommunikationsstrategi. Stor vikt läggs inom projektet på en bred förankring hos bl.a. räddningstjänstens personal och allmänheten.

Kulturmiljövård och miljömål

Ett målinriktat arbete med att genomföra kulturmiljöinriktade åtgärder inom det regionala miljömålsarbetet har försvårats av att inga öronmärkta resurser för miljömålsarbete har tillförts kulturmiljöområdet.

Bidrag till byggnadsvård har främst styrts till agrara bebyggelsemiljöer.

Det saknas regelbunden uppföljning av kulturmiljötillståndet i länet. Ny kunskap har emellertid tillförts, för sjöar och vattendrag, tack vare RUS-projektet *Uppföljning av kulturmiljövårdens bevarande i och vid vattendrag och sjöar - en analys av befintliga kunskapsunderlags användbarhet (möjligheter och brister)* som genomfördes 2009-2010 av Länsstyrelserna i Kalmar och Västerbotten. Projektets syfte var att utvärdera befintliga kunskapsunderlag för kulturmiljövården, för uppföljning av miljömålet Levande sjöar och vattendrag. Resultaten har gett ny kunskap om bevarande, skötsel, kunskapsunderlagens användbarhet, m.m.

I samband med projektet besöktes ca 100 kulturmiljöer vid sjöar och vattendrag i

Kalmar län. Resultaten visar på en tydlig negativ utveckling. I cirka 25 procent av miljöerna hade kulturmiljövården försvunnit helt eller delvis och till de vanligaste noterade problemen hör igenväxning och bristande underhåll. Andelen långsiktigt skyddade vattenanknutna kulturmiljöer är mycket liten. Det finns stora behov av att sjösätta en systematisk uppföljning av kulturmiljötillståndet i/vid hav, sjöar och vattendrag. Studien visar även att det behövs nya kunskaps- och planeringsunderlag för kulturmiljön och kraftfulla åtgärder om vattendragens kulturmiljöer inte ska utarmas. Rapporten kommer att publiceras under 2011.

Fiskevård och miljömål

Länsstyrelsen fortsätter att ha en god dialog med mark- och kraftverksägare för att kunna genomföra fiskevårdsåtgärder med stor effekt och enligt prioritering som stödjer vattenförvaltningens åtgärdsprogram. Kustmiljögrupper och kommuner är andra samarbetspartners som ansöker om åtgärdsbidrag genom statliga fiskevårdsanslag 1:17, strukturstödet till fiskerinäringen (EFF) och biologiska återställningsmedel.

Efter miljödomstolens beslut genomförs, under 2010-2011, utrivningen av Emsfors kraftverk i Emåns huvudfåra. Detta är en stor händelse för fiskevården i länet. Åtgärden har länge varit högt prioriterad och ingår som ett stort mål i *Fiskevårdsplan Kalmar län*. Vandringsmöjligheterna förbi Emsfors är helt återställda och förhandlingar har inletts gällande omlöp i Karlshammar, Emån. Tillsammans med löpande biotopvård är därför utsikterna för Emåns lax och unika öringstam betydligt ljusare samtidigt som åtgärden befrämjar övrig fauna. Ytterligare förbättringsåtgärder för fiskvandring har genomförts vid Skräpple, Hagbyåns avrinningsområde.

Under året har två våtmarker anlagts i Pikedaladiket, Kalmar kommun, i syfte att gynna vårlekande sötvattensarter. Norra Kalmar kommuns kustmiljögrupp har drivit projektet. Resultat från provfiske utförda i samband med våtmarksprojektet i Lervik har sammanställts under året och visar att liknande åtgärder kan ge en snabb och positiv effekt på kustbeståndet av gädda. Löpande kontakt med främst Mönsterås, Torsås och Borgholms kommun visar på

stort intresse för att driva flera liknande projekt.

Svensk flodkräfta tillhör vår ursprungsfauna och är en del av vårt kulturarv. Arten är i dagsläget starkt hotad av kräftpest. Därför har Länsstyrelsen under året påbörjat ett arbete med att förklara Öland som skyddsområde för flodkräfta, enligt 2 kap. 10 § i Förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

Miljöövervakningsprogrammet för Emåns malbestånd har genomförts enligt plan. Kvalitetssäkring av insamlad data sker i samarbete med länsstyrelserna i Kronobergs och Södermanlands län samt en extern datavärd. Provfisken och DNA-prover rapporteras kontinuerligt till Fiskeriverkets sötvattenslaboratorium.

Genomförda åtgärder ligger i linje med att uppnå miljömålen, stärka den biologiska mångfalden, bevarandaspekter och ge nödvändig kunskap om skyddsvärda fiskbestånd samt att uppnå god ekologisk status enligt vattenförvaltningen och EU:s vattendirektiv.

Energiomställning och miljömål

Energiomställningen, som inkluderar energieffektivisering och ökad andel förnybar energi, är ett arbete som i miljömålssammanhang närmast hänförs till miljömålen *Begränsad klimatpåverkan* och *God bebyggd miljö*. En avgörande faktor för att klara miljömålen inom klimatområdet är att ställa om energisystemet från fossila bränslen till förnybara. Kalmar län tillgodoser över 67 % av sitt energibehov med biobränsle (energibalansmätning 2009) och trenden pekar på att andelen ökar stadigt. Ett mål för energiomställningen i Kalmar län är att till 2030 ersätta fossilt bränsle med förnybar energi så att inget nettoutsläpp av fossil koldioxid sker från länet och samtidigt minska elförbrukningen så mycket som möjligt. Länsstyrelsen samarbetar med Regionförbundet för att nå målet för Klimatkommission Kalmar län om *Fossilbränslefri region år 2030*. (se även Energi och klimat, uppdrag 36). Länsstyrelsen deltar även tillsammans med Regionförbundet, Landstinget och samtliga kommuner i länet i programmet *Uthållig kommun* (se även Regional tillväxt, uppdrag 19). Vidare är samhällsplanering, inom vilket Länsstyrelsen är en central aktör i

egenskap av samrådspart och myndighet för kommuner, avgörande för måluppfyllelse inom miljömålet *God bebyggd miljö*. Energifrågorna bedöms därför framöver ges en allt större betydelse i planarbetet i landets alla kommuner, så även i Kalmar län (se redovisning under Hållbar samhällsplanering och boende).

Naturvård och miljömål

Kalmar län är mycket artrikt med hög biologisk mångfald och med en rik kulturhistoria. Detta är en stor tillgång men ställer också högre krav än genomsnittet på naturvårdsarbetet. 2010 var den biologiska mångfaldens år. Tyvärr är trenden för biologisk mångfald i länet negativ och många miljömål med slutår 2010 uppnås inte. Stora och viktiga insatser görs t.ex. via arbetet med naturreservat, lokala naturvårdssatsningar (LONA) och lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) samt åtgärdsprogram för hotade arter. Tyvärr räcker resurserna bara till en bråkdel av behovet.

Tidigare har reglerna för EU:s skötselersättningar för jordbruksmark setts som en garant för biologisk mångfald i odlingslandskapet. Under de senaste åren har ersättningssystemet ändrats flera gånger och idag bidrar systemet till en skötsel, som till vissa delar och särskilt i Kalmar län ger negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden. Exempel på marker som missgynnas är bl.a. sandiga samt blomrika miljöer och särskilt negativt är reglerna för träd- och buskrika betesmarker. För att gynna biologisk mångfald i naturbetesmarker krävs ändringar i regelverket om EU:s miljöersättningar. Dessutom behövs stora restaureringar av livsmiljöer för att motverka isolering och utdöende av små populationer av arter. Skogs- och mellanbygden har en minskande befolkning som är sysselsatta inom lantbruksnäringen och detta påverkar hävden av odlingslandskapet negativt.

Länsstyrelsens sakområden Lantbruk och landsbygd samt Miljö- och naturvård samverkar för att på bästa sätt kombinera miljöersättningarna med skötsel av naturreservat och Åtgärdsprogram för hotade arter. Exempel på detta är samråd vid förändringar i miljöersättningsreglerna som berör skyddade områden och att särskild hänsyn tas till hotade arter när åtagandeplanerna utarbetas.

Att bedöma hur den ökade exploateringen av mark och vatten påverkar livsmiljöer och spridningsvägar är extremt svår. För att kunna leva upp till de olika miljömålen i detta avseende krävs att Länsstyrelsen i mycket större utsträckning får kännedom om var spridningsvägar och tröskelnivåer för olika arter och livsmiljöer finns.

Insatser för att utveckla arbetsformerna för samordning av miljömålsarbete med miljötillsynsarbete och miljöövervakning

Länsstyrelsen deltar i de årliga projekt som initieras och samordnas av Miljösamverkan Sydost och har även deltagit i Miljösamverkan Sverige. Valet av projekt sker utifrån kommunernas och länsstyrelsernas behov, vilket medför ett aktivt deltagande i projekten hos samtliga parter, samt utifrån att projekten ska bidra till miljömålsuppfyllelse.

Miljöövervakningens uppgift är att följa och beskriva miljötillstånd och miljöhot samt förse avnämarna med miljöövervakningsdata. För att göra uppgifter om miljöförhållandena lättillgängliga, bl.a. för uppföljning av miljömålen, arbetar Länsstyrelsen kontinuerligt med att förbättra och uppdatera regionala databaser för miljöövervakningsdata. Ett av huvudsyftena med den regionala miljöövervakningen är att ta fram underlag för uppföljning av de regionala miljömålen. Länsstyrelsen avser att under 2011 särskilt utvärdera hur väl miljöövervakningen kan användas för miljömålsuppföljningen. Arbetsgrupper har påbörjat arbete med detta. Miljötillsynsarbetet och miljöövervakningen samordnas bland annat genom att huvuddelen av den regionala miljöövervakningen sker genom kontrollprogram, kopplade till de miljöfarliga verksamheter som bedrivs i länet s.k. recipientkontroll. Exempelvis sker samordningen för kontroll av utomhusluft enligt miljökvalitetsnormer genom Kalmar läns Luftvårdsförbund. Även länets nedfallsmätningar sker genom samordning i luftvårdsförbundet. Genom övervakning av fåglar och groddjur följer den terrestra miljöövervakningen upp förändringar i biotoper och den biologiska mångfalden. Samordningen av miljötillsyn och miljöövervakning har utvecklats under året genom att statusen på vattenförekomster, vilken till stor del bygger på den vattenrelaterade övervak-

ningen, tillsammans med de miljökvalitetsnormer som nu är beslutade, utgör viktiga underlag vid provningar och tillsyn.

Miljömålskoordinatorerna i sydlänen (Halland, Skåne, Blekinge, Kronoberg, Kalmar, Jönköping, Gotland och Östergötland) har sedan 2002 träffats minst två gånger årligen för att utbyta erfarenheter och samarbeta i diverse utvecklingsprojekt, som utveckling av undersökningsmetoder, indikatorer och uppföljning.

Minskad användning av bekämpningsmedel, minskade växt-näringsförluster samt utveckling av ekologisk produktion

Landsbygdsprogrammet 2007-2013 innehåller olika åtgärder som syftar till att nå uppfyllelsen för ett flertal miljömål. Miljöersättningar samt investeringsstöd för anläggning och restaurering av våtmarker och restaurering av slätterängar och betesmarker har direkta effekter genom att det är ersättningar för utförda åtgärder. Inom *Kompetensutveckling inom miljöområdet för lantbruket* sker ett pådrivande och förebyggande arbete genom enskild rådgivning, kurser och studieresor, i syfte att öka lantbrukarnas kunskap om och inspiration till miljöförbättrande åtgärder.

Inom Landsbygdsprogrammet har Länsstyrelsen varit huvudansvarig för kompetensutveckling till lantbrukare inom miljöområdet. Länsstyrelsen har upphandlat rådgivningstjänster men har även i egen regi bedrivit rådgivning och utbildning med utgångspunkt från miljömålen. Ett rikt odlingslandskap, Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet, Ingen övergödning, Myllrande våtmarker och Hav i balans samt levande kust och skärgård samt målet för ekologisk odling och inom området ökad djurvälstånd.

Inom målområde Giftfri miljö, har Länsstyrelsen arbetat med rådgivning och den obligatoriska utbildningen för professionella användare av växtskyddsmedel. Projektet *Greppa näringen* har fortsatt under 2010 och har utökats med rådgivningsmoduler och gruppaktiviteter med fokus på klimat och vattenkvalitet. Inom *Greppa näringen* ges även enskild rådgivning om användning av bekämpningsmedel. Insatser har även gjorts för att öka jordbrukets omställning till ekologisk produktion, vilket leder till att användningen av växtskydds-

medel totalt sett minskar. Därutöver förmedlar Växtskyddscentralen i Kalmar veckovis i s.k. Växtodlingsbrev sina inventeringsresultat av växtskadegörarangrepp som underlag för behovsanpassad kemisk bekämpning.

Inom målområdet Ingen övergödning har Länsstyrelsen arbetat med rådgivning och utbildning inom växtnäringens område. Syftet är att förbättra och effektivisera hanteringen av växtnäring på gårdsnivå och inom *Greppa näringen* utnyttjas flera kompetenser vid rådgivningen, som exempelvis handlar om utfodring, växtnäring, våtmarker och lantbruksbyggnader. Projektstöd för anläggning av våtmarker och investeringsstöd utnyttjas till åtgärder som ger ökade och förbättrade miljöeffekter inom jordbruket.

Miljömålet Myllrande våtmarker - (beträffande projektstöd, se miljömålet Ingen övergödning). Länsstyrelsen har arbetat med rådgivning och kurser för att öka kunskapen om hur man kan anlägga och sköta våtmarker. Syftet är att öka andelen våtmarker främst i områden där risken för övergödning är stor, men även att återskapa och öka den biologiska mångfalden.

Miljömålen Ett rikt odlingslandskap och Hav i balans samt levande kust och skärgård – LÖänsstyrelsen arbetar med rådgivning och utbildning för att stärka och bevara odlingslandskapets natur och kulturvärden. Särskilda rådgivningsinsatser har riktats till lantbrukare som sökt miljöersättning för skogsbete, mosaikbete samt restaurering av slåtter och betesmarker. Övrig verksamhet i syfte att bevara och förstärka natur- och kulturvärden i odlingslandskapet har gjorts i form av enskild rådgivning, särskilda kurser och informationsmaterial. Även rådgivningen för att öka den ekologiska produktionen borde leda till ökad hävd av betesmarkerna, främst beroende på att det i ekologisk produktion ställs högre krav på betesdrift. Projektstöd används för restaurering av betesmarker och slåtterängar. Genom rådgivning och projektstöd ökar förekomsten av nämnda marker.

För att stimulera en ökning av den ekologiska produktion i länet genomförs inom Landsbygdsprogrammets kompetensutvecklingsprojekt omställningsrådgivning till lantbrukare som står i begrepp att gå över till ekologisk produktion. Kompetens-

utvecklingen bedrivs i Länsstyrelsens regi, men även genom externa aktörer som upphandlats av Länsstyrelsen. Förutom rådgivning genomförs även kursverksamhet inom området, liksom fältvandringar och studieresor m.m. Vid handläggning av företagsstöd prioriteras bl.a. investeringar som görs för ekologisk produktion, alltifrån byggnation av mjölkstall till förädling av ekologiska produkter. Den ekologiska produktionen av mjölk har ökat under de senaste åren och trenden är att det är större enheter som ställer om till ekologisk produktion.

Viktiga insatser i arbetet med efterbehandling av förorenade områden och att öka andelen privatfinansierade åtgärder

Länsstyrelsen tar varje år fram en prioriteringslista, nu med ca 30 objekt, för Kalmar län där förorenade eller misstänkt förorenade objekt som innebär mycket stor risk för människors hälsa och/eller miljön redovisas. Inventeringsarbetet utgör en mycket viktig grund för att kunna prioritera nya objekt. Tillsynsarbetet inriktas i första hand på de objekt som finns med på denna prioriteringslista. Listan innehåller både de objekt som drivs enligt bidragsspåret och de objekt som drivs enligt tillsynsspåret. I det sistnämnda fallet baseras undersökningar, utredningar och åtgärder på privatfinansierade insatser. Det finns även många så kallade blandobjekt på listan, dvs. där statsbidrag måste sökas för del av åtgärd. I april 2010 undertecknades ett avtal mellan Länsstyrelsen i Kalmar och SAFT AB i Oskarshamn, som innebär att SAFT AB kommer att bekosta 10 % eller maximalt 41 mnkr av efterbehandlingskostnaden för projektet Oskarshamns hamnbassäng. Den 11 maj 2010 beslutade Naturvårdsverket att Oskarshamns hamnbassäng skulle ingå i Kalmar läns bidragsram för åtgärder och förstärkte därmed åtgärdsramen med 25,7 mnkr för projekteringsskedet. Den totala projektkostnaden för åtgärder är beräknad till 410 mnkr. Detta innebär att projektet Oskarshamns hamnbassäng har kunnat avföras från ovan nämnda prioriteringslista under innevarande år.

Under 2010 har en erfarenhetsrapport tagits fram i projektet Svartsjöarna, Hultsfreds kommun. Åtgärder och den efterföljande miljökontrollen har slutförts i projektet. Holmen AB och Metsä Tissue har enligt

avtal bekostat 21 mnkr av den totala projektkostnaden på knappt 123 mnkr. Slutsatserna är att muddringsarbetena genomfördes snabbt och kostnadseffektivt av anlitad totalentreprenör som använde ny teknik för avvattningen och att uppställda miljömål i stort sett infriades. Halterna av metylkvicksilver har nu halverats i Pauli-strömsån nedströms sjöarna och halterna i sjöarnas fisk har hittills sjunkit med ca 30 %. Jämfört med tidigare projekt har en större andel av medlen använts för de faktiska åtgärdsarbetena.

En förutsättning för att privatfinansierade efterbehandlingsåtgärder ska kunna genomföras, är att undersöknings- och utrednings-skedet har gett ett så bra faktaunderlag att ett beslut om vilken eller vilka åtgärder som är de miljömässigt mest motiverade kan fattas. En viktig del i Länsstyrelsens arbete är därför att rikta krav på undersökningar och utredningar gentemot verksamhets-utövare. Exempel på när Länsstyrelsen ställer krav på undersökningar, utredningar och efterbehandlingsåtgärder kan vara när ett företag vill expandera och bygga på en

ny yta, vid företagsnedläggning eller då en verksamhet har gett upphov till framförallt historiska föroreningar i en recipient etc. Tillsynsinsatserna sker ofta genom förelägganden och inte sällan med vite.

Under 2010 har Varta Batteri AB utfört undersökningar och utredningar beträffande det f.d. batterifabriksområdet samt sjön Hulingen i Hultsfreds kommun för att uppfylla Länsstyrelsens föreläggande som fastställdes i miljödomstolen år 2009. Det pågår också större utredningar med anledning av förelägganden från Länsstyrelsen för impregneringsobjekten Stabsuecia, Södra Vi i Vimmerby kommun och Södra Cells f.d. impregneringsområde i Hultsfreds kommun.

Under 2010 har arbetet med att ta fram en huvudstudie för Pukebergs glasbruk med Nybro kommun som huvudman inletts. Nybro kommun bekostar 20 % av huvudstudien med anledning av ett visst verksamhetsutövaransvar.

46A. Länsstyrelsernas miljötillsynsarbete ska bidra till att miljö kvalitetsmålen nås och att uppkomsten av miljöskador motverkas. Länsstyrelserna ska ta fram tillsynsvägledningsplaner och genom tillsynsvägledning förbättra förutsättningarna för det operativa tillsynsarbetet hos kommunerna. Arbetet med tillsynsvägledning ska bl.a. ske genom regional miljösamverkan.

Länsstyrelserna ska särskilt redovisa:

- Eventuella brister i den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen och åtgärder för hur dessa brister kan åtgärdas,
- hur den regionala miljösamverkan har bedrivits,
- på vilket sätt miljömålen inverkar på planeringen och genomförandet av tillsynen och tillsynsvägledningen,
- hur och i vilken mån tillsynsarbetet föranleder samverkan med polis och åklagare, eventuella brister i denna samverkan och hur den i så fall skulle kunna förbättras, samt
- viktiga insatser i vägledande syfte och effekter av tillsynsarbetet i övrigt.
- Länsstyrelserna ska efter samråd med kommunerna bidra till genomförandet av Naturvårdsverkets vägledningsplan. Länsstyrelserna ska även redovisa hur detta arbete har bedrivits.

Viktiga insatser i vägledande syfte

Tillsynsvägledning

Länsstyrelsen har i sin tillsynsvägledning aktivt deltagit och varit stödjande i projektet Miljösamverkan Sydost. Projektet har pågått sedan 2003 och stöds ekonomiskt av Länsstyrelsen i Kalmar län, Regionförbundet i Kalmar län och länets samtliga kommuner. Sedan ett par år tillbaka är även Länsstyrelsen på Gotland och Gotlands kommun deltagare och medfinansierare i projektet.

Länsstyrelsen ser Miljösamverkan Sydost som en viktig del av Länsstyrelsens egen tillsynsvägledning och deltar såväl i projektets styrgrupp som i dess referensgrupp. I den senare förs regelbundet en dialog med kommunerna om aktuella frågor. Till exempel organiserades en träff med miljöåklagaren i samband med ett referensgruppsmöte den 24 november 2010. Då diskuterades bland annat hur åklagaren vill att Länsstyrelsen och kommunen ska agera vid åtalsanmälningar.

Miljösamverkan Sydost arbetar främst med att anordna gemensamma informations- och tillsynsprojekt, ta fram handlednings-, informations- och underlagsmaterial i olika aktuella frågor samt att anordna kurser och

seminarier. Länsstyrelsen deltar som regel alltid med en representant i de årliga projekt som Miljösamverkan Sydost tar fram. Valet av projekt sker årligen utifrån kommunernas och länsstyrelsernas behov, vilket medför ett aktivt deltagande i projekten hos samtliga parter.

Länsstyrelsen har deltagit i två av de tre projekt som pågått under 2010. Miljömålet Ingen övergödning, har varit utgångspunkten för det ena projektet Tillsyn på avloppsreningsverk vars syfte har varit att minska övergödningen genom att stödja och förbättra egenkontrollen på avloppsreningsverken. Ett annat syfte med projektet har varit att höja kunskapen hos företagarna och miljöhandläggarna. Det andra projektet, Tillsyn av gamla deponier, löper över två år med målet att identifiera och förbättra kontrollen av de farligaste deponierna i länen. Miljömålet Giftfri miljö har varit utgångspunkten för projektet. Projektet ska resultera i att förslag på egenkontrollprogram tas fram.

Länsstyrelsens roll i dessa projekt har varit att bistå med kunskap såsom tillsynsvägledande myndighet.

Förutom tillsynsvägledningsarbetet genom Miljösamverkan Sydost har Länsstyrelsen kallat berörda kommuner till handläggarträffar inom områdena berg- och grustäkter,

avfall, lantbruk samt hälsoskydd. Syftet med träffarna har varit att skapa samsyn samt att ge råd och vägledning.

I syfte att bidra till genomförande av Naturvårdsverkets tillsynsvägledningsplan har Länsstyrelsen bistått Naturvårdsverket med de uppgifter verket behöver i vägledande och uppföljande syfte. Länsstyrelsen lämnar vidare den information till kommunerna som Naturvårdsverket tar fram och bidrar även på detta sätt till genomförande av verkets tillsynsvägledningsplan.

Allmänt kan sägas att underhandskontakter och informationsutbyte sker kontinuerligt mellan Länsstyrelsen och länets kommuner. Som exempel på detta har Länsstyrelsen bildat e-postgrupper inom olika sakområden där diskussion och vägledning sker.

Tillsyn av miljöfarlig verksamhet

Ett viktigt sätt för Länsstyrelsen att bedriva tillsyn är granskning av de årliga miljörapporterna. På grund av bristande resurser har Länsstyrelsen lågprioriterat granskningen av dessa sedan tre år tillbaka. Alla miljörapporter har översiktligt gått igenom med avseende på villkorsefterlevnad. Enstaka miljörapporter har handlagts mera utförligt.

Kontrollinsatser sker i övrigt till stor del i form av reaktiv tillsyn. Exempel på detta är de flertalet anmälningssärenden beträffande diverse mindre ändringar av verksamheter som inkommer till Länsstyrelsen. Stora resurser läggs ner för att granska dessa. Totalt har under året 114 stycken anmälningar om farligt avfall, 58 miljörapporter, 41 anmälningssärenden och 49 övriga tillsynssärenden handlagts. Egna initiativ i form av rena tillsynsbesök utan särskild anledning har varit sällsynta. Under 2010 har analys gjorts för att belysa vid vilka tillsynsobjekt tillsynen ska prioriteras utifrån miljömålen. Analysen bygger på den så kallade TIM (tillsyn och miljömål)-modellen som Naturvårdsverket tagit fram. Resultatet av detta har legat till grund för årets tillsynsplanering.

Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden

Kommunerna har tillsyn över huvuddelen av de tillsynsobjekt som berör förorenade områden och därför är tillsynsvägledning i efterbehandlingsfrågor en viktig arbetsmetod. Detta sker bl.a. genom träffar mel-

lan Länsstyrelsen och enskilda kommuner, anordnande av gemensamma utbildningsdagar och handläggarträffar samt genom direkt vägledning för enskilda efterbehandlingsobjekt och ärenden. Vägledning i planärenden är också en viktig del i detta arbete. Tillsynsvägledning sker också så gott som dagligen genom svar på frågor via telefon och e-post från kommunerna. Nyheter inom området och annan generell information vidarebefordras från Länsstyrelsen till länets kommunala kontaktpersoner för efterbehandlings-(EBH)frågor. I takt med att kommunerna bedriver ett mer aktivt EBH-arbete ökar kraven på tillsynsvägledning.

Den 11 mars 2010 arrangerade Länsstyrelsen den årliga gemensamma handläggarträffen för de kommunala miljöinspektörer som jobbar med förorenade områden. Vid träffen deltog 9 av länets 12 kommuner med totalt 13 personer. Vid träffen informerade Länsstyrelsen bl.a. om den nya databasen för förorenade områden, det så kallade EBH-stödet, och om inventeringsarbetet och ansvarsutredningar. Handläggarträffen innehöll också en gruppdiskussion kring ett tillsynsexempel.

Den 3 juni respektive 2 september 2010 arrangerade Länsstyrelsen i samarbete med Miljösamverkan Sydost en kurs i två etapper som handlade om Naturvårdsverkets nya vägledningsmaterial, nämligen de tre rapporterna *Att välja efterbehandlingsåtgärd*, *Riskbedömning av förorenade områden* samt *Riktvärden för förorenad mark*. Kursen riktade sig främst till miljöinspektörer och miljöchefer men även till andra tjänstemän och beslutsfattare inom plan-, bygg- och miljöverksamhet i kommunal regi. Kursdeltagandet blev högt med 34 deltagare exklusive föreläsare och arrangörer.

Under 2010 startade Länsstyrelsen tillsammans med Miljösamverkan Sydost ett projekt med syfte att inventera nedlagda industri- och avfallsdeponier. Den 9 augusti 2010 hölls, som en del av projektet, kursen *Nedlagda deponiers miljöpåverkan och klassning* för verksamhetsutövare och för kommunernas miljöskyddshandläggare. Totalt 51 personer deltog på kursdagen inklusive arrangörer och föreläsare. Projektet kommer att fortsätta till och med 2013.

Tillsyn av vattenverksamhet enligt kap. 11 miljöbalken

Totalt har ca 159 ärenden avseende vattenverksamhet enligt kap. 11 inkommit till Länsstyrelsen under 2010. Av dessa var ca 16 klagomålsärenden. Ingen egeninitierad tillsyn har bedrivits under året. Av de 159 inkomna ärendena har 22 ärenden även prövats enligt strandskyddsbestämmelserna.

Länsstyrelsen har av resursskäl inte bedrivit någon operativ tillsyn under 2010, vilket medfört bl.a. minskad möjlighet att följa upp efterlevanden av de villkor som angetts, om vattenanläggningar underhålls i den utsträckning som krävs eller ta upp frågor om ändring eller upphävande av villkor.

Då kommunerna i länet inte tagit över någon tillsyn av vattenverksamheter har Länsstyrelsen inte heller bedrivit någon tillsynsvägledning.

Tillsyn och kontroll inom lantbruksområdet

Länsstyrelsen arbetar inom området tillsyn och kontroll på olika sätt för att påverka lantbrukare och entreprenörer att minska

växtnäringsförluster och hantera kemiska bekämpningsmedel på ett säkert sätt. Länsstyrelsen har utövat tillsynsvägledning för kommunala tjänstemän; främst i form av telefonkontakt, gällande bland annat frågor kring gödselhantering, gödselspridning samt hantering av kemiska bekämpningsmedel. En samordningsträff för länets samtliga miljöinspektörer genomfördes i november 2010 då frågor om handläggning av anmälningsskyldiga företag, lokalisering av lantbruksbyggnader, vattenförvaltning och aktuella ändringar gällande föreskrifter diskuterades.

Länsstyrelsen ansvarar för och genomför behörighetsutbildning genom grundkurser och fortbildningskurser för hantering av kemiska bekämpningsmedel. Kurserna avslutas med skriftliga prov. Under 2010 har 355 elever fått behörighet efter genomgången kurs (grund- och fortbildningskurs).

Länsstyrelsen har till uppgift enligt Bisjuktomsförordningen (SFS 1974:212) att utse och utöva tillsyn över länets bitillsynsmän. Tillsynsmännen avrapporterar sina tillsynsbesök till Länsstyrelsen som i sin tur vidarearapporterar uppgifter från bitillsynen till Jordbruksverket.

48. Tillsynen över naturreservat, strandskyddsområden, kulturhistoriskt skyddade områden och andra skyddade områden ska bidra till bättre regelefterlevnad och till att miljö kvalitetsmålen nås. Tillsynen över kulturhistoriskt värdefulla miljöer, byggnader och fornminnen m.m. ska bidra till bevarandet av dessa samt till förbättrade förutsättningar för hållbar förvaltning av kulturarvet. Länsstyrelserna ska redovisa vilka viktiga insatser man gjort i vägledande syfte och vilka effekter tillsynen som rör skyddade områden respektive kulturmiljön har medfört.

Tillsynsvägledning

Tillsynsvägledning inom naturvårdsfältet har under året skett genom kontinuerlig dialog främst gällande Natura 2000 med regionala myndigheter som Skogsstyrelsen och kommunerna. Vägledning till kommunerna, både beträffande naturvårds- och kulturmiljöhänsyn samt vattenskyddsområde för dricksvatten sker bl.a. vid månatliga plansamråd på Länsstyrelsen.

Under 2010 har en större insats för att byta skyltar som upplyser om tillträdesförbud i djurskyddsområden för fågel och säl enligt 7 kap. miljöbalken (MB) genomförts. Detta arbete kommer att fortsätta under 2011 och 2012. I alla naturreservat finns informationsskyltar som upplyser om bevarandevärden och gällande föreskrifter. Underhåll och uppdatering av dessa sker löpande. Information om naturskyddade områden och gällande föreskrifter finns också på Länsstyrelsens hemsida.

Länsstyrelsen har i nära samverkan med Svenska byggnadsvårdsföreningen aktivt stöttat länets två årligen återkommande byggnadsvårdsläger. Lägren arrangeras i direkt vägledande syfte för att lära ut antikvariska byggnadsvårdsmetoder. I vägledande syfte har Länsstyrelsen dessutom medverkat i en partssammansatt samverksgrupp för världsarvet Södra Ölands odlingslandskap, och i regionala samrådsgrupper för det kyrkliga kulturarvet i Linköpings respektive Växjö stift.

Länsstyrelsen har fortsatt satsningen på att ta fram vård- och underhållsplaner för länets 135 byggnadsminnen, bland annat som vägledning för byggnadsminnesägarnas aktiva förvaltning av sina fastigheter. Under 2010 har ytterligare 3 sådana planer tagits fram och i dagsläget finns totalt 35 sådana vård- och underhållsplaner för byggnadsminnena. I delvis samma syfte har sats-

ningen på informationsskrifter om sjöbodar respektive väderkvarnar på Öland genomförts.

Effekter av tillsynsarbetet

Tillsyn av områdesskydd

Antalet tillsynsobjekt i länet är i princip omöjligt att uppskatta. Här ingår det generella biotopskyddet, strandskyddet, skyddade områden och vilthägn. Signaler tyder på att det sker en omfattande olaglig verksamhet, framför allt när det gäller borttagande av biotopskyddade stenmurar och andra biotopskyddade objekt.

Tillsynen har under 2010 varit starkt begränsad och händelsestyrd. Under 2010 var antalet reaktiva tillsynsanmälningar 169 stycken. De flesta anmälningar var anonyma, vilket gör bevisbördan svår. Ärendena är ofta tidskrävande och det kan vara svårt att utreda vad som verkligen har skett, vilket gör att många ärenden avskrivs.

Vid 2010 års början fanns i länet två nationalparker, 185 naturreservat (inkl. naturvårdsområden), varav 7 är kommunalt beslutade, 121 fågel- och sälskyddsområden, varav fyra är djurskyddsområden för säl, samt 215 naturminnen i länet.

I Borge hage naturreservat och Trollskogens naturreservat (båda på Öland) finns naturvårdsvakter anställda för att tillse att reservatens föreskrifter efterlevs.

I de mest välbesökta naturreservaten samt fågel- och sälskyddsområdena (ca ett tiotal) finns avtal med lokala entreprenörer som under besökssäsongen ser till att anordningar för friluftslivet och skyltar som upplyser om tillträdesförbud m.m. finns på plats. I de djurskyddsområden för fågel och säl samt naturreservat som är belägna i skärgården bedriver Kustbevakningen en viss tillsyn sedan 2009. Länsstyrelsens till-

syn av naturreservaten samt fågel- och säl-skyddsområdena utgörs för övrigt av enstaka besök i samband med genomförda skötselåtgärder. Detta gör att tillsynen av regelefterlevnaden i länets naturreservat och andra skyddade områden är mycket bristfällig.

Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken

Före miljöbalkens tillkomst låg antalet inkomna samråd kring 70-80 per år. År 2000, året efter miljöbalkens tillkomst, var antalet samråd kring 200 stycken. Två år senare hade antalet samråd ökat till 457 stycken. En stor del av ökningen under 2002-2004 avsåg telemaster för 3G-mobilnätet. Antalet inkomna samråd har sedan sjunkit och under 2010 inkom 176 stycken.

Effekterna av den relativt omfattande tillsynsverksamhet, som samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken innebär, är att skadan på natur- och kulturmiljön blir mindre eftersom verksamhetsutövaren blir upplyst om kraven på miljöhänsyn enligt miljöbalken samt i många ärenden får råd om hur åtgärden ska genomföras för att minska skadan på naturmiljön. Ytterligare en effekt av samråden är att verksamhetsutövaren också blir informerad om andra tillståndspliktiga verksamheter i t.ex. skyddade områden enligt 7 kap. miljöbalken eller fornlämningar enligt 2 kap. kulturminneslagen.

För samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken har en processbeskrivning tagits fram för att kvalitetssäkra handläggningen och minska handläggningstiderna. Det har även tagits fram ett antal anmälningssblanketter samt informationsmaterial om olika åtgärder som kan kräva samråd t.ex. för kabeldragningar. Detta för att underlätta för verksamhetsutövaren och undvika att Länsstyrelsen får in anmälningar på åtgärder som inte kräver anmälan eller ofullständiga anmälningar.

Tillsyn av dispenser och tillstånd avseende områdesskydd

Naturvårdshandläggning

Under 2010 har 85 ansökningar avseende dispenser och tillstånd från biotopskyddet, växt- och djurskyddsområden, naturminne, naturreservat, nationalpark, Natura 2000-områden samt vilthägn prövats.

Länsstyrelsen utövar ingen egeninitierad tillsyn på dessa beslut för att se om avslag

och villkor efterlevs. Effekten av detta är mycket svår att se eftersom Länsstyrelsen inte vet hur besluten efterlevs. Om avslag och villkor inte följs finns det risk att det blir en stor skada på naturmiljön inom dessa skyddade områden. Under 2011 planeras för utförande av en viss tillsyn på de objekt som har fått dispens eller tillstånd för att se hur väl villkoren efterlevs.

Planhandläggning

Under år 2010 har 15 ärenden om strandskyddsdispens prövats samt åtta tillsyns-ärenden inom strandskyddat område avgjorts. Ärenden om upphävande av strandskydd i detaljplan uppgår till åtta stycken.

Länsstyrelsen har härutöver prövat 120 kommunala strandskyddsdispenser varav elva ärenden tagits upp för prövning och fem av dessa har upphävts.

Tillsyn av kulturmiljö

Fornminnen

Antalet inkommande ärenden enligt 2 kap. kulturminneslagen (KML) har varierat kraftigt under en flerårsperiod, från 185 år 2001 till 420 år 2008, 343 år 2009 och 367 år 2010. Särskilt märkbar har ökningen av ärenden som resulterat i omfattande arkeologiska undersökningar varit, med åtföljande krav på urvalsförfarande. Tillsyn har skett i sammanlagt 126 ärenden, varav 53 har resulterat i arkeologiska undersökningar. Resursbrist har dock gjort att tillsynens omfattning har varierat. En positiv effekt av tillsynsbesöken är en ökad samsyn mellan Länsstyrelsen och de arkeologiska institutionerna kring utformningen av villkoren i Länsstyrelsens fornminnesbeslut.

Länsstyrelsens fornvårdsprogram består av 85 fornlämningsområden. I samband med vårdarbeten har tillsyn skett i alla programområden. All tillsyn, såväl i arkeologiska ärenden som inom fornvård, kan beskrivas som händelsestyrd. Därutöver har ingen operativ tillsyn av länets fornlämningsbestånd skett.

Ställd i relation till den totala mängden lagskyddade fornlämningar i länet, cirka 30 000, och den ökande mängden prövningsärenden enligt KML, är den beskrivna tillsynsvolymen helt otillräcklig. Kunskapen om fornlämningarnas tillstånd är i

paritet härmed likaledes otillräcklig. En effekt av den bristfälliga tillsynen kan förmodas vara en ökande mängd medvetet eller omedvetet skadade fornlämningar.

Byggnadsminnen

I Kalmar län finns 135 byggnadsminnen med skyddsföreskrifter efter beslut enligt 3 kap. KML. Antalet ärenden beträffande ändring m.m. av byggnadsminnen har varierat kraftigt över tiden från 79 ärenden år 2004 till 50 ärenden under 2009 och 122 under år 2010. Länsstyrelsen har under 2010 själv svarat för löpande kontroller samt slutbesiktningar vid tillståndsgivna förändringsarbeten på byggnadsminnen. Detta innebär att Länsstyrelsen haft möjlighet att i anslutning till kontrollbesöken och slutbesiktningarna även bedriva viss tillsyn. Tillsynsbesök har genomförts i 24 byggnadsminnen under 2010. Effekter av tillsynen är ett bättre omhändertagande av byggnadsminnena från förvaltarnas/ägarnas sida. En effekt av att årlig tillsyn endast bedrivs i mindre än 15 % av byggnadsminnena och nästan uteslutande händelsestyrt, är omvänt att dessa i allt större utsträckning förändras på olämpligt sätt med hänsyn till utfärdade skyddsföreskrifter.

Kyrkliga kulturminnen

I länet finns 152 lagskyddade kyrkomiljöer. Under den senaste tioårsperioden har

antalet årligen inkommande samråds- och tillståndsärenden pendlat mellan drygt 100 och ca 170. Under år 2010 var antalet nya ärenden 148. Utvecklingen är delvis ett resultat av den ökande mängden ärenden avseende kyrkoantikvarisk ersättning, samt vård- och underhållsplaner för den kyrkliga miljön. Under de senaste åren har dessutom allt fler kyrkoantikvariska ärenden inkommit, som innebär komplicerade avvägningar och ställningstaganden mellan liturgiskt och funktionellt betingade förändringsönskemål och bevarandevärden.

Tillsynen har varit helt händelsestyrd, dvs. tillsyn har bara förekommit i vissa särskilt komplicerade tillståndsärenden. Sammanlagt 25 tillsynsbesök har gjorts i kyrkliga kulturmiljöer. En effekt av utebliven tillsyn är att kunskapen om tillståndet för kulturmiljövärdena i den kyrkliga miljön kontinuerligt minskar och att risken för oönskade förändringar i takt därmed ökar.

Byggnadsvård

Länsstyrelsen har under 2010 lämnat bidrag till vård av ett 50-tal kulturhistoriskt värdefulla byggnader eller bebyggelsemiljöer. I samtliga dessa ärenden har viss tillsyn skett vid Länsstyrelsens slutbesiktning och uppföljning av att villkoren för bidraget tillgodosetts.

49. Länsstyrelsernas arbete med skydd och skötsel av värdefulla naturområden och hotade arter ska bedrivas så att biologisk mångfald bevaras och utvecklas. Länsstyrelserna ska översiktligt redovisa viktigare insatser inom området. Länsstyrelserna ska särskilt redovisa:

- insatser i naturvårdsarbetet när det gäller stärkt dialog med medborgarna och ökad lokal delaktighet i skydd och skötsel av naturvärden, samt
- hur arbetet fortlöper med genomförandet av länsvisa strategier med utgångspunkt i den nationella strategin för formellt skydd av skog.

Översiktlig redovisning av viktiga insatser

Skydd av värdefulla områden (inkl. Natura 2000 och myrskyddsplan)

Under 2010 har arbetet med naturreservatsbildning omfattande inventeringar, avgränsningar, markägarförankringar samt upprättande av beslut och skötselplaner bedrivits i 35 områden.

Länsstyrelsen har under året tagit beslut om att bilda 11 nya naturreservat och beslutat om utökning av ett befintligt naturreservat. Genom besluten har den sammanlagda skyddade arealen i länets naturreservat ökat med 937 ha, varav 729 ha utgörs av produktiv skogsmark. Därmed är 15 244 ha skogsmark (2,2 % av länets produktiva skogsmarksareal) avsatt som naturreservat varav 11 396 ha (1,6 % av länets produktiva skogsmarksareal) har föreskrifter som ger fullgott skydd för skogen. Vidare är 13 222 ha ängs- och naturbetesmarker och 1 286 ha myr skyddade i naturreservat vilket utgör 24,4 % respektive 6,1 % av länets areal av respektive naturtyp.

I Kalmar län fanns vid 2010 års slut två nationalparker, 196 naturreservat (inkl. naturvårdsområden) varav 7 är kommunala, 121 fågel- och salskyddsområden, varav fyra områden har till syfte att skydda säl, samt 215 naturminnen. Totalt omfattas 63 088 ha i länet av ovan nämnda områdesskydd.

I länet finns 31 särskilda skyddsområden enligt fågeldirektivet (60 791 ha) och 173 områden av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet (90 975 ha) som godkänts av regeringen. Då de flesta områden är överlappande ger det en totalareal på 91 292 ha inom Natura 2000 varav 44 427 ha över-

lappas av naturreservat. Av detta är 40 263 ha vattenområde (sötvatten och hav). Detta ger en total landareal på 50 712 ha vilket är 4,5 % av länets landareal som omfattar 1 126 000 ha

Av länets 23 objekt i myrskyddsplanen är 13 områden skyddade. Tio är oskyddade och ingår inte i områden som planeras bli reservat inom överskådlig framtid. Det pågående naturreservatsarbetet i länet prioriterar värdefull skog i enlighet med miljö kvalitetsmålet Levande skogar, där hoten anses större än för våtmarkerna.

Totalt finns i länet cirka 170 vattentäkter som uppfyller kriterierna för "större vattentäkt". För 77 av dessa finns skyddsområde med skyddsbestämmelser fastställda, i huvudsak kommunala vattentäkter. Tio av vattenskyddsområdena är upprättade innan 1970, och ytterligare ett trettiotal är upprättade innan 1980. Många av de äldre vattenskyddsområdena måste ses över för att se om föreskrifter och områdenas avgränsning fortfarande fyller sina syften. Fem vattenskyddsområden är beslutade med stöd av Miljöbalken (1999-2009).

Länsstyrelsen har under 2010 förhandlat om naturvårdsavtal inom tre utredningsområden som är prioriterade för områdesskydd. I två fall har ärendena aktualiserats som en följd av att anmälningar om skogsavverkning har inlämnats till Skogsstyrelsen och i det tredje fallet efter att fastighetsägaren i samband med ett ägarskifte själv väckt frågan om lämplig förvaltning av nyckelbiotoper och andra skogliga naturvärden på fastigheten. Länsstyrelsen har gjort bedömningen att naturreservat egentligen är den lämpligaste skyddsformen för samtliga dessa objekt men att det i nuläget saknas personella och ekonomiska resurser att påbörja reservatsbildning. För att under en övergångsperiod säkerställa naturvärdena

har därför Länsstyrelsen erbjudit berörda fastighetsägare möjligheten att teckna ett naturvårdsavtal som innebär att de får ekonomisk ersättning för att de avstår att avverka under avtalsperioden. När Länsstyrelsen så småningom aktualiserar bildandet av naturreservat är avsikten att detta relativt kortsiktiga naturvårdsavtal ska kunna ersättas av en mer långsiktig uppgörelse i form av ett avtal om intrångserättning alternativt köpekontrakt. Under 2010 har överenskommelse om naturvårdsavtal omfattande ca 32 ha tecknats i ett av de ovan nämnda objekten.

Skydd av marina och limniska värden inom naturreservaten

Under 2010 har ett naturreservat bildats med marin status, nämligen Norra Tjust skärgård som är en sammanslagning av tre befintliga reservat och som omfattar totalt ca 2 148 ha vatten. Under 2011 kommer sannolikt arbetet med reservaten Misterhult och Rågö resultera i ytterligare två reservat med marin prägel.

Fyra naturreservat med limniska värden har bildats under 2010: Ölvedal, Norra Göten, Mörtfors i Marströmmens avrinningsområde samt Stora Vrängen, Loftaåns avrinningsområde.

Förvaltning och skötsel av skyddade områden (inkl Natura 2000)

Förvaltning och skötsel av naturreservat och Natura 2000-områden sker kontinuerligt och verksamheten bidrar till uppfyllelsen av miljö kvalitetsmålen Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar och Ett rikt odlingslandskap. Omfattningen styrs till största delen av medelstillsdelning från Naturvårdsverket men vissa åtgärder finansieras med stöd av EU-medel, via lokala och regionala myndigheter, ideella organisationer, föreningar och privatpersoner. En viktig finansieringskälla för skötsel av betesmarkerna inom skyddade områden är Landsbygdsprogrammets miljöersättningar. Takten på bildande av naturreservat har varit förhållandevis hög med fokus på SNUS-objekten (Statliga Natur- och UrSkogs-objekt). Medeltillsdelningen från Naturvårdsverket för skötsel och förvaltning har inte ökat i takt med att nya reservat bildats. Samtidigt finns mycket marker kvar i de befintliga naturreservaten

som väntar på restaurering. Detta gör att hårda prioriteringar måste göras. Under 2010 har underhåll av redan restaurerade marker och av befintliga anordningar prioriterats. Därefter prioriteras restaurering för de naturtyperna och arter som bedöms som mest hotade i länet.

Kalmar län har ett mycket stort ansvar för genomförandet av naturvårdsarbetet i Sverige eftersom flera hotade arter och naturtyper har sin största utbredning eller enbart förekommer inom länet. Jämfört med andra län har Kalmar en mycket stor areal värdefulla ängs- och naturbetesmarker skyddade som naturreservat och Natura 2000. Ca 85 % av ängs- och naturbetesmarkerna i naturreservaten utgörs av alvar- och sjömarker på Öland där länet har ett internationellt ansvar för att bevara och sköta dessa marker. På fastlandet finns sili-katrika gräsmarker med höga naturvärden. Betydande insatser görs bl.a. genom röjning och stängsling för att underhålla naturbetesmarker eller restaurera och återuppta betet i igenväxta områden.

Även i skogsreservaten krävs ofta aktiva åtgärder för att uppnå syftet med reservatet. Detta gäller i första hand lövskogar men i länet finns också värdefulla barrskogar som sköts genom naturvårdsbränning. Denna åtgärd kräver omfattande planering och är resurskrävande, men samtidigt ett viktigt instrument för att bibehålla de mycket höga naturvärden som finns knutna till brandpräglade skogar. Under 2009 startade ett statligt finansierat treårigt projekt, *Eldskäl*, kring naturvårdsbränning. Länsstyrelsen i Kalmar län är huvudman för projektet som även omfattar fyra andra län. Syftet med projektet är att ta fram verktyg och samarbetsformer för att kunna utveckla, organisera, strukturera och konkretisera arbetet med naturvårdsbränning.

Aktuella skötselplaner med tydliga bevarandemål och skötselåtgärder är ett viktigt verktyg för att kunna bedriva en bra skötsel i skyddade områden och skötselplanerna är i behov av regelbunden revidering. Under 2010 har sex naturreservat fått nya skötselplaner, tre av dessa har slagits samman till ett enda naturreservat. Detta beslut har överklagats varför skötselplanerna ännu inte vunnit laga kraft. Resurserna för revidering av skötselplaner är otillräckliga vilket gör att många naturreservat har skötselplaner som är inaktuella och att de

åtgärder som krävs för att bevara naturvärden inte alltid kan genomföras. Av skötselplanerna är 45 % äldre än 10 år.

Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder i skyddade områden är viktig för att veta om skötseln är ändamålsenlig och kostnadseffektiv. Under 2010 har inom Natura 2000-områden gjorts uppföljning av vissa kärlväxter, samt fågelinventeringar på Öland och i Västerviks skärgård. Med anledning av de kraftigt minskande populationerna av vissa vadare på Öland påbörjades 2007 ett treårigt försöksprojekt för att utreda predationens betydelse för vadarfåg-lars häckningsframgång. Projektet har varit lyckat och givit ny kunskap om i vilken omfattning olika predatorer påverkar kläckningsframgången. För att minska effekterna av slumpmässiga faktorer samt prova alternativa metoder till jakt, t.ex. att stängsla ute predatorer, samt jaktens betydelse för ungöverlevnad har försöket förlängts ytterligare två år. Under 2010 har också arbetet med att ta fram en långsiktig plan för uppföljning i skyddade områden påbörjats.

Förutom direkta insatser inom skyddade områden för att bevara den biologiska mångfalden görs insatser för att främja friluftslivet genom byggande och underhåll av fågeltorn, leder, stättor, spänger, informationsskyltar, m.m. Informationen om skyddade områden på Länsstyrelsens hemsida uppdateras kontinuerligt. I samband med att anläggningar för friluftslivet i naturreservaten byts ut eller nybyggs arbetar Länsstyrelsen löpande med att i möjligaste mån tillgänglighetsanpassa dessa. I länet finns två naturum som Länsstyrelsen ansvarar för och förnyelse av informationen i dessa sker kontinuerligt. I Trollskogens naturum och Ottenby naturum liksom i Blå Jungfruns nationalpark finns guidepersonal under besökssäsongen. Länsstyrelsen ansvarar också för naturinformation vid Ölands turistbyrå, vid brofästet strax norr om Färjestaden.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Arbetet med Åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP) utförs på uppdrag av Naturvårdsverket. Totalt ska 214 åtgärdsprogram som berör 390 arter tas fram i Sverige. Kalmar län berörs av en stor andel av dessa (108 ÅGP = 50 % och 193 arter = 49 %). Länsstyrelsen i Kalmar har nationellt ansvar

för framtagande och genomförande av 14 åtgärdsprogram. Sju av dessa program är fastställda av Naturvårdsverket; lavdag-svärmare (2004), korthalsad majbagge (2005), spansk fluga (2006), öländsk tegel-lav (2006), vädnnätfjäril (2009), svampar i kalkrika, ädellövbärande fodermarker (2009) och större ekbock (2009). Under 2009 gjordes ett omfattande arbete för framtagandet av ÅGP för långbensgroda, hotade larvmördare, storviol, ängshök, hotade bin på salix, skärrande gräshoppa och stäppfingersvamp. Fyra av dessa program är i slutfasen och kommer att fastställas under 2011.

Arbetet med hotade arter är mycket komplext och kräver ett tvärsektorielt arbetssätt såväl inom Länsstyrelsen som med externa samarbetspartners som t.ex. Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, Fiskeriverket, länets kommuner och ett flertal ideella organisationer. Huvudmomenten i arbetet har under året varit inventering, uppföljning av åtgärder, övervakning av populationer, inhämtande av ny kunskap, biotopvård, restaurering och nyskapande av livsmiljöer, områdesskydd, t.ex. genom naturvårdsavtal, omprövning av gällande bestämmelser, information, utbildning och rådgivning.

Under året har flera utbildningsinsatser skett inom Landsbygdsprogrammet för att stödja arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter. Fyra kurser riktade till lantbrukare har hållits; två om träd och buskar i betesmarker, en om den biologiska mångfalden i gårdsmiljön och en om ängsskötsel. Ytterligare kurser planerades, men fick ställas in på grund av för få anmälningar.

Medelstilldelningen till arbetet med åtgärdsprogrammen minskade kraftigt under 2010 varför arbetet tvingats hålla en lägre takt. Under året har satsningar på information och rådgivning gjorts.

De restaureringsinsatser, som påbörjades under 2008 i ett stort område i Mittlandets södra del på Öland, har fortsatt under 2010. Området hyser extremt höga biologiska värden och berör flera åtgärdsprogram; bl.a. storviol, vädnnätfjäril, korthalsad majbagge, svartfläckig blåvinge, spansk fluga, stortapetserarbi, svartpälsbi, insekter på stäppartad torräng, stäppfingersvamp, svampar i kalkrika, ädellövbärande fodermarker och vildbin på ängsmark. Stora röjningar har utförts, både manuellt och

maskinellt, och i flera fall har hägn satts upp och bete har återinförts för att trygga den långsiktiga skötseln.

Åtgärder har också utförts för ängshök samt för ett flertal hotade arter knutna till sandiga marker.

Inom ramen för åtgärdsprogramarbetet har även en rad olika fältinventeringar genomförts. Bland annat har bredbandad ekbarkbock, ängshök, större ekbock och alvarlarvmördare inventerats. Inventeringarna är viktiga för att kunna prioritera de områden där åtgärder behövs.

Under året gjordes ett upprop till allmänheten om den spanska flugan. Många intresserade och nyfikna personer ringde in sina fynd. Även om det till stor del handlade om guldbaggar och myskböckar resulterade uppropet i en handfull mycket intressanta tips som kommer att följas upp 2011.

Insatser i naturvårdsarbetet när det gäller stärkt dialog med medborgarna och ökad lokal delaktighet i skydd och skötsel av naturvärden

Samarbetet mellan myndigheter på lokal, regional och nationell nivå, liksom den lokala delaktigheten inför beslut och åtgärder, är viktiga förutsättningar för att skyddade natur- och kulturmiljöer skall ses som en resurs.

Dialoginsatser i arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP)

En väl fungerande dialog med allmänheten är central i arbetet med hotade arter. Det är viktigt att skapa förståelse för varför Länsstyrelsen arbetar med artbevarande och att förklara att en art kan ha stor betydelse för ett helt ekosystem. I ÅGP-arbetet sker en löpande dialog med markägare, brukare, intresseföreningar m.fl. både genom rådgivning och inför de åtgärder som ska genomföras. Under 2010 har ett par vepor tagits fram nationellt om ÅGP. Veporna har ställts ut vid större evenemang under året.

Den 26 september deltog Länsstyrelsen i Naturforum på Öland. Naturforum är ett arrangemang som genomförs i ett samarbete mellan Länsstyrelsen, Station Linné, Ölands Naturskyddsförening, Ölands Ornitologiska Förening, Ölands Botaniska Förening och Föreningen SydOstentomologerna. Arrangemanget har formen av en mäsas, där mötet mellan naturintresserade

människor står i fokus. Temat för 2010 var *Den dolda trädgården - det som sker när du inte ser* och föreläsare var bl. a. Staffan Ulfstrand, Ingemar Ahlén, Kajsa Glemhorn och Bent-Åke Bengtsson. I anslutning till föreläsningssalen fanns utställningar och bokbord. Evenemanget lockade ca 100 betalande besökare.

Dialoginsatser i arbetet med LIFE BaltCoast

Kalmar län är en av 22 partners i det internationella naturvårdsprojektet LIFE BaltCoast (Rehabilitation of the Baltic Coastal Lagoon Habitat Complex). I projektet deltar länder kring södra Östersjön, Sverige, Danmark, Tyskland, Litauen och Estland. Under året har en mängd konkreta åtgärder genomförts i de öländska sjömarkerna. Småvatten har skapats, små kustnära laguner har restaurerats och grävda utlopp dämats. Förutom åtgärder som direkt gynnar vadarfågel och groddjur har information spridits genom guidade turer, föredrag och utställning. Studieresor i Skåne och på Öland har genomförts, en workshop genomfördes i Kiel och ett nätverk har bildats för grönfläckig padda i Sverige. Den fruktade svampinfektionen Chytrid har i år för första gången dokumenterats i Sverige, i vilt levande groddjurspopulationer. Det har medfört att rutiner och krav inför flytt, uppfödning samt introduktion av groddjur på nya lokaler har diskuterats. Två hundra små grönfläckiga paddor uppfödda på Nordens Ark kunde dock, efter negativa provresultat, placeras ut vid Ottenby.

Dialoginsatser inom arbetet med förvaltning och skötsel av skyddade områden

Vid skötsel av de skyddade områdena sker kontakter och samråd med markägare, brukare och andra som kan beröras. Åtgärder genomförs ofta av lokalt upphandlade entreprenörer. Vid vissa typer av åtgärder (t.ex. naturvårdsbränning) eller vid åtgärder i tätortsnära, publika områden informeras allmänheten via press och/eller skyltar som upplyser om vilka åtgärder som planeras och varför. Under 2009 påbörjades ett statligt finansierat treårigt projekt, *Eldskäl*, kring naturvårdsbränning tillsammans med fyra andra län. Ett viktigt mål inom detta projekt är en ökad kunskap och förståelse för naturvårdsbränning hos allmänheten.

Sedan tidigare fanns programråd för naturrum Ottenby och Trollskogen och under 2010 har skötselråd bildats för naturreservaten Ottenby och Halltorp för att öka den lokala delaktigheten vid skötsel av reservaten. Nio av Länsstyrelsens medarbetare har under året genomgått Naturvårdsverkets utbildning *Dialog för naturvården* som har varit väldigt uppskattad och syftar just till en bättre och ökad dialog kring naturvårdsfrågor.

Under året har Länsstyrelsen i egen regi och med lokalt anlitade entreprenörer erbjudit guidningar i flera naturreservat. Ett viktigt syfte är att öka kunskapen och förståelsen för naturvårdsarbetet.

Lokala naturvårdsprojekt (LONA)

Under 2010 var det åter möjligt att ansöka om statliga bidrag för Lokala Naturvårdsprojekt (LONA). Syftet är att stimulera kommunernas naturvårdsengagemang och att öka möjligheten att genomföra naturvårds- och friluftslivsprojekt i samverkan mellan lokala aktörer.

Länsstyrelsen beviljade bidrag om sammanlagt 1,8 mnkr till tolv lokala naturvårdsprojekt i fem av länets 12 kommuner. Det handlar om allt från att anlägga stigar och röja kring fornlämningar till att utbilda lärare i utomhuspedagogik och skriva guideböcker. Totalt omfattar projekten 3,8 mnkr och de beviljade statliga bidrag motsvarar 47 % av projektkostnaderna. Övriga finansiärer är kommuner, företag, stiftelser och andra myndigheter förutom de ideella föreningar som kommer att bidra med många timmars ideellt arbete.

Övriga dialog- och informationsinsatser

Den 22 maj var den internationella dagen för biologisk mångfald. Detta firades med öppet hus i Ottenby naturreservat i samarbete med Naturum, Ölands Ornitologiska Förening, Ölands Botaniska Förening och Föreningen SydOstentomologerna. Ett stort antal guidningar med olika inriktning hölls på olika platser i reservatet under dagen och

de olika organisationerna informerade om sina verksamheter. Evenemanget var välbesökt och mycket uppskattat.

Länsstyrelsen bjöd den 16 november in till en seminariedag som en inledning på samverkan för naturvård i länet (se vidare uppdrag 62).

Regional strategi för formellt skydd av skog

I början av 2006 beslutade Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen gemensamt om en regional strategi för formellt skydd av skog. Den regionala strategin är ett viktigt styrinstrument för arbetet med områdesskydd på skogsmark i enlighet med det regionala delmålet Långsiktigt skydd av skogsmark inom miljö kvalitetsmålet Levande skogar.

Enligt det regionala delmålet och skogsstrategin ska 14 600 ha produktiv skogsmark i länet ha säkerställts genom områdesskydd senast 2010, varav 10 950 ha som naturreservat. Inom områdesskyddsarbetet är därför skydd av skog högt prioriterat men verksamheten stödjer också flera andra miljö kvalitetsmål som Ett rikt odlingslandskap, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård och Myllrande våtmarker.

Länsstyrelsen har under året arbetat vidare med genomförande av den regionala skogsstrategin utifrån en objektlista som är upprättad enligt strategins riktlinjer för prioritering. Under 2010 har 729 ha produktiv skogsmark skyddats genom naturreservatsbildning och 32 ha genom överenskommelse om naturvårdsavtal. Mellan 1999 och 2010 har 6 710 ha skyddats som naturreservat. Skogsstyrelsen har under samma period skyddat 1 919 ha skogsmark som biotopskydd eller naturvårdsavtal (biotopskydd 752 ha och naturvårdsavtal 1 167 ha). Därmed återstår 4 240 ha att skydda som naturreservat och 1 731 ha som biotopskydd/naturvårdsavtal. Målet nåddes alltså inte under miljö målsperioden 1999-2010 men arbetet fortsätter för att nå areal målet.

52. Länsstyrelserna ska arbeta med återskapande av våtmarker i och i anslutning till odlingslandskapet i enlighet med planeringsunderlaget som utarbetades inom ramen för uppdrag 22 i regleringsbrevet för 2008 för länsstyrelserna. Rekviderade medel får användas för såväl länsstyrelsernas som kommunernas insatser.

Viktigaste insatserna för att återskapa våtmarker i landskapet

Länsstyrelsen påbörjade under 2007-2009 ett tvärssektoriellt internt arbete med att ta fram en handlingsplan för våtmarksarbetet samt framtagande av GIS-skikt för att utveckla ett bättre planeringsunderlag.

Under 2010 har arbetet fortsatt inom Länsstyrelsen med att vidareutveckla samverkan mellan länsstyrelseuppdragen som LOVA (lokala vattenvårdsprojekt), landsbygdsprogrammet, vattenförvaltningsarbetet, tillståndsprövning vattenverksamhet och våtmarksuppdraget. Eftersom det finns samordningsvinster mellan flera länsstyrelseuppdrag är det viktigt att ha en bra strategi för att kunna genomföra ett vattenåtgärdsarbete som både ger ett effektivare arbetssätt men också ger rätt åtgärd på rätt plats för bättre vattenmiljö i länets avrinningsområden. Detta leder sin tur till en bättre kust- och havsmiljö. För det krävs ett kvalitetssäkrat planeringsunderlag som ger en relevant överblick över ett avrinningsområde utifrån olika påverkanskällor, vattenflöden, jordarter, historiska lägen för våtmarker osv. Därefter kan Länsstyrelsen arbeta mer aktivt och ta ytterligare initiativ till diskussion/dialog med olika markägare för att motivera till genomförandet av kostnadseffektiva åtgärder i eller i anslutning till vatten. Detta inte bara för att förbättra vattenkvaliteten, genom att minska närsaltsläckage, brunifiering och tungmetaller, utan även för att öka den biologiska mångfalden för t.ex. fisk, fågel och groddjur och samtidigt värna om länets vattenkulturarv som kvarnar, dammar, flottningsleder.

Aktiviteter som genomfördes under året är

- en fältdag den 27 september där problem och möjligheter kring olika våtmarksbyggen diskuterades på plats tillsammans med handläggare inom Landsbygdsprogrammet, fiske- och,

vattenhandläggare, kommunala tjänstemän samt handläggare från angränsande län. Både goda och mindre bra exempel visades.

- framtagandet av ett samordnat planeringsunderlag delvis genom LOVA-uppdraget och vattenförvaltningsarbetet tillsammans med länets 12 kommuner.
- prioriterat och satt igång flera våtmarksprojekt i kommunerna med hjälp av LOVA-medel.
- att en organisation med arbetsgrupp, en våtmarkskoordinator samt referensgrupp bildats på Länsstyrelsen för genomförandet av våtmarksuppdraget.
- att Länsstyrelsens våtmarkskoordinator deltagit i Naturvårdsverkets tvådagarsseminarium om miljömålet Myllrande våtmarker samt Levande sjöar och vattendrag i Stockholm den 24-25 november samt i halvdagsseminariet den 23 november, anordnat av IVL i Stockholm om *Ingen övergödning – avgiftssystem och alternativa lösningar*.

Under 2011 kommer Länsstyrelsen att:

- arbeta vidare på handlingsplanen och utifrån den få fram en processbeskrivning samt sammanfattande policy för våtmarksarbetet inom Länsstyrelsen.
- ha möten med externa aktörer för att få en gemensam och samordnad plattform för våtmarksarbetet i länet och därigenom lättare hitta intresserade markägare.
- i mån av resurser, hålla och delta i dialogmöten via vattenråden och andra lokala grupper för att vidareutveckla en bra arbetsmetod och därigenom få fler våtmarker på rätt plats inom ett avrinningsområde.
- hitta lämpliga våtmarksobjekt för längre effektuppföljning.

56. Länsstyrelserna ska i arbetet med vattenmiljön särskilt verka för att arbetet med vattenrelaterade miljö kvalitetsmål, havsmiljöarbetet, miljöövervakningen och arbetet enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön samordnas och så långt som möjligt sker på ett integrerat sätt. Länsstyrelserna ska översiktligt redovisa viktigare insatser i vattenmiljöarbetet.

Viktiga insatser i arbetet för en bättre vattenkvalitet

Arbetet med de vattenrelaterade miljö kvalitetsmålen

För de flesta av de vattenrelaterade miljö kvalitetsmålen är bedömningen att de är svåra att nå inom utsatt tid. Den bilden överensstämmer till stor del med statusklassificeringen av länets vatten som visar att merparten av vattenförekomsterna i dagsläget har måttlig eller sämre ekologisk status. Måluppfyllelse för framförallt näringsämnen kommer till stor del kunna nås via genomförandet av åtgärder föreslagna i Åtgärdsprogram för Södra Östersjöns vattendistrikt samt åtgärder inom ramen för LOVA (LOkala VAttenvårdsprojekt), Havsmiljöanslaget samt BSAP (Baltic Sea Action Plan).

Länsstyrelsen har under 2010 förmedlat information genom vattenrådsarbete och kommunbesök till kommuner, andra myndigheter, ideella organisationer och allmänheten om status, miljö kvalitetsnormer och BSAP för att uppmuntra till delaktighet i vattenförvaltningsarbetet. Vidare har Länsstyrelsen fortsatt samarbetet med kommunerna för att ta fram planeringsunderlag för yt-, grund- och kustvatten. Flera åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten har gjorts under året bl.a. för att underlätta fiskvandring och minska utsläpp av näringsämnen och miljögifter (se vidare nedan samt under rubriken Fiskevård och miljö mål uppdrag 45 och under rubriken tillsyn av avloppsreningsverk uppdrag 59).

Länsstyrelserna i Kalmar och Västerbotten har under 2010 slutfört ett projekt med syfte att utvärdera befintliga kunskapsunderlag för kulturmiljö vården, för uppföljningen av miljö målet Levande sjöar och vattendrag. Resultaten har gett ny kunskap om bevarande, skötsel, kunskapsunderlagens användbarhet, med mera. Studien visar även att det behövs nya kunskaps- och planeringsunder-

lag för kulturmiljön och kraftfulla åtgärder om vattendragens kulturmiljöer inte ska utarmas.

Länsstyrelsen och läns museet har dessutom arrangerat ett heldagsseminarium med tema vattenanknutet kulturarv, som lockade 150 deltagare från kommuner, föreningar m.m. i Kalmar län. Det har lett till ökad samverkan och uppmärksamhet kring det vattenanknutna kulturarvet.

Miljöövervakning och uppföljning av miljö mål

Miljöövervakningen 2010 har i stort bedrivits enligt det program (2009-2014) som beslutades under 2009. I år har Länsstyrelsen utöver programmet gjort insatser för att utöka provtagning och övervakning av vattendirektivets prioriterade ämnen (t.ex. tungmetaller, bekämpningsmedel, ftalater) i både grund- och ytvatten. Arbetet med att ta fram ett övervakningsprogram för grundvatten har gjorts i samverkan med länets kommuner. Provtagningsprogram och metodik för övervakning i ytvatten (sjöar och vattendrag) görs i samverkan mellan flera länsstyrelser. Denna övervakning ska kunna användas för bedömning av den kemiska statusen i länets vattenförekomster samt för uppföljning av miljö målen Giftfri miljö och Grundvatten av god kvalitet. För att göra uppgifter om miljö förhållandena lätt tillgängliga jobbar Länsstyrelsen kontinuerligt med att förbättra och uppdatera regionala databaser för miljöövervakningsdata. Dessutom arbetar Länsstyrelsen med att ta fram en broschyr som dels ska sammanfatta den övervakning som bedrivs i länet, dels sammanfatta tillståndet i länet. Det saknas regelbunden uppföljning av kulturmiljö tillståndet. I samband med ett projekt 2009-2010 besöktes ungefär 100 kulturmiljöer vid sjöar och vattendrag i Kalmar län. Resultaten visar på en tydlig negativ utveckling. I cirka 25 procent av miljöerna hade värden försvunnit helt eller delvis och till de vanligaste noterade pro-

blemen hörde igenväxning och bristande underhåll. Andelen långsiktigt skyddade kulturmiljöer är mycket liten. Det finns stora behov av att sjösätta en systematisk uppföljning av kulturmiljötilståndet i/vid hav, sjöar och vattendrag.

Vattenförvaltningsarbetet

Vattenförvaltningen bedrivs i sexåriga cykler. Den andra vattenförvaltningscykeln påbörjades 2010. Arbetet under detta år har därmed varit inriktat både på att uppfylla kraven i Åtgärdsprogram för södra Östersjöns distrikt 2009-2015 och att ta fram underlag för kommande åtgärdsprogram. En plan för åtgärdsarbetet med prioriteringar av avrinningsområden med vattenförekomster som inte uppnår god status har påbörjats.

Under året har information om påverkan samt pågående åtgärder samlats in. Arbetet har utförts integrerat med arbetet att ta fram planeringsunderlag för LOVA. I syfte att ta fram en metodik för lokal förankring av åtgärdsprogram har ett pilotprojekt startats i Alsteråns avrinningsområde i samarbete med Länsstyrelsen i Kronoberg och Alsteråns vattenråd. En viktig del vid genomförandet av åtgärdsprogrammet är tillämpningen av miljökvalitetsnormer för vatten vid tillsyn och prövning. För att underlätta detta arbete har två seminarier om miljökvalitetsnormer genomförts på Länsstyrelsen under året. Dessa seminarier har resulterat i en handlingsplan för det interna arbetet med miljökvalitetsnormer. Länsstyrelsen har som en del av handlingsplanen tagit fram en preliminär checklista riktad till handläggare.

Länsstyrelsen har även deltagit i ett tiotal informationsmöten med olika aktörer i länet för att tydliggöra hur Åtgärdsprogrammet för södra Östersjön bidrar till att uppfylla EU:s vattendirektiv.

Under året har Länsstyrelsen tydligare deltagit i arbetet med att initiera och stötta bildandet av vattenråd. Vattenråd har i länet under 2010 påbörjats i Snärjebäcken-Törnebybäcken, Ljungbyån, Hagbyån-Halltorpsån samt i Viråns- och Botorpsströmmens avrinningsområde. I uppstarten av nya vattenråd diskuteras även medtagandet av intilliggande kustområde för respektive avrinningsområde.

Länsstyrelsen har, förutom i ordinarie miljöövervakning, deltagit i projekt för att genom kompletterande provtagning verifiera statusklassning i grundvatten samt ytvattenförekomster som riskerar att inte uppnå god status p.g.a. prioriterade ämnen.

Genom projektet *Kulturmiljö och vattenförvaltning – planeringsunderlag för södra Östersjöns vattendistrikt (förstudie)* har samverkan ökat mellan vattenförvaltning och kulturmiljö samt mellan länsstyrelserna inom distriktet.

Länsstyrelsen har också deltagit, fysiskt eller via telefon-/webb-möten i Södra Östersjöns vattendistrikts olika arbetsgrupper bl.a. gällande övergödning, grundvatten, vattenråd och hydromorfologi.

Havsmiljöarbetet

Det LOVA-finansierade (lokala vattenvårdsprojekt) arbete som påbörjades under 2009, att ta fram underlag för prioriteringar av fortsatta åtgärder som bidrar till att minska belastningen av näringsämnen på Östersjön, har fortsatt även under 2010. I samarbete med länets 12 kommuner har Länsstyrelsen sammanställt punkter för enskilda avlopp, dagvatten, punktutsläpp från miljöfarliga verksamheter, uppgifter om befintliga våtmarker och latrintömningsstationer m.m. Planeringsunderlaget kommer att ligga till grund för analys och bedömningar av bl.a. LOVA-ansökningar för att få så kostnadseffektiva åtgärder som möjligt.

Länsstyrelsen fortsätter att under 2011 vidareutveckla och kvalitetssäkra arbetet med planeringsunderlaget, främst tillsammans med kommunerna. Målet är att materialet digitaliseras och görs tillgängligt för länets kommuner under 2011. Underlaget kommer också att kunna användas i vattenförvaltningsarbetet för att genomföra och konkretisera åtgärdsprogram.

Intresset för havsmiljöfrågorna har fortsatt vara stort även under 2010, vilket inneburit att Länsstyrelsen har deltagit i möten med centrala verk samt främjat havsmiljöarbetet genom att hålla föredrag och leda diskussioner med fokus på havsmiljö, (vattenförvaltning, Baltic Sea Action Plan m.m.) i samband med besök i länets kommuner samt i möten med andra lokala aktörer. Länsstyrelsen har även stöttat länets kommuner i genomförandet av havsmiljöåt-

gårder (LOVA-finansierade åtgärder som t.ex. etablering av musselodling, båtlatriner i kustbandet, båtbottentvättar, skapande av våtmarker).

Länsstyrelsen deltar och följer även det stora regionala biogasprojektet som handlar om att utvärdera om marina substrat (musslor, alger, vass och fiskrens) är lämpliga för produktion av biogas. Projektet leds av Regionförbundet och delfinansieras av bl.a. EU:s regionala fond.

För övrigt är Länsstyrelsen aktiv part i flera havsmiljörelaterade projekt, bl.a. Life Balt Coast, vars syfte är att bidra till att bevara kustnära laguner samt de arter som trivs i dessa miljöer, saneringen av miljögifter i Oskarshamns hamn, Greppa Näringen och det fortsatta arbetet i Gamlebyviksprojektet (Västerviks kommun).

Lokala vattenvårdsprojekt (LOVA)

Kalmar län mottog 28 LOVA-ansökningar under 2009 och beviljade helt eller delvis 23 ansökningar i december 2009 och i mars 2010. Länsstyrelsen avslog fem ansökningar. Länsstyrelsen beviljade totalt ca 15,6 mnkr till olika vattenåtgärder som våtmarksarbete, latrintömningsstationer, båtbottentvättar, gemensamhetspilotanläggningar för avlopp samt musselodlingar.

För att stimulera till nya ansökningar under hösten 2010 anordnades ett LOVA-möte på Länsstyrelsen den 20 oktober för erfarenhetsutbyte kring pågående LOVA-projekt men också för att diskutera nya projektidéer. Länets kommuner och ideella sammanslutningar bjöds in och totalt deltog 39 personer.

Totalt kom det in 16 nya LOVA-ansökningar till den 30 november 2010. Bidragsansökningarna om LOVA-medel omfattar ca 9,6 mnkr medan länets tilldelning är totalt 6,5 mnkr.

Angående LOVA planeringsunderlagsprojekt se under rubriken havsmiljöarbetet under uppdrag 56.

Länsstyrelsens LOVA-koordinator har under året deltagit och anordnat möten för sydlänens LOVA-koordinatorer samt deltagit i Naturvårdsverkets nationella möten kring LOVA-frågor.

Under hösten 2009-våren 2010 har Länsstyrelsen besökt länets 12 kommuner med landshövdingen i spetsen där det bl.a. infor-

merades om LOVA och vattenförvaltningsarbete.

Arbetet med skyddsvärda marina och limniska vattenmiljöer

Länsstyrelsen ser ett behov av att ta fram en marin strategi, som bl.a. innehåller en beskrivning av länets kustvatten (värden och habitat), en sammanfattning av genomförda undersökningar samt en plan för fortsatt skyddsarbete. Strategin, anser Länsstyrelsen, kommer att vara användbar vid kommunal planering, i arbetet med strandskydd, långsiktigt skyddsarbete, uppföljning av miljömål, prioritering av miljöövervakning och insatser inom LOVA. En första arbetsplan är framtagen och initiativ till samarbete med Havsmiljöinstitutet (bl.a. Linnéuniversitet i Kalmar) har tagits. Detta arbete kommer att fortsätta under 2011.

Arbetet med att inventera och kartlägga marina värden fortsätter. Under året har bl.a. inventeringar vid Ottenby, Grankullavik och Viråns mynningsområde presenterats.

Behov finns även av en limnisk strategi för skydd och skötsel av särskilt värdefulla sjöar och vattendrag. Arbetet med denna har dock inte påbörjats.

Vattenrelaterad miljöövervakning och uppföljning av miljömål

Miljöövervakningen 2010 har i stort bedrivits enligt det program för perioden 2009-2014 som beslutades under 2009. I år har Länsstyrelsen utöver programmet gjort insatser för att utöka provtagning och övervakning av vattendirektivets prioriterade ämnen (t.ex. tungmetaller, bekämpningsmedel, ftalater) i både grund- och ytvatten. Arbetet med att ta fram ett övervakningsprogram för grundvatten har gjorts i samverkan med länets kommuner. Provtagningsprogram och metodik för övervakning i ytvatten (sjöar och vattendrag) görs i samverkan mellan flera länsstyrelser. Denna övervakning ska kunna användas för bedömning av den kemiska statusen i länets vattenförekomster samt för uppföljning av miljömålen Giftfri miljö och Grundvatten av god kvalitet. För att göra uppgifter om miljöförhållandena lätt tillgängliga arbetar Länsstyrelsen kontinuerligt med att förbättra och uppdatera regionala databaser för miljöövervakningsdata. Dessutom arbetar

Länsstyrelsen med att ta fram en broschyr som dels ska sammanfatta den övervakning som bedrivs i länet, dels sammanfatta tillståndet i länet.

Det saknas regelbunden uppföljning av kulturmiljötillståndet. I samband med ett projekt 2009-2010 besöktes ungefär 100 kulturmiljöer vid sjöar och vattendrag i Kalmar län. Resultaten visar på en tydlig negativ utveckling. I cirka 25 procent av miljöerna hade värden försvunnit helt eller delvis och till de vanligaste noterade problemen hörde igenväxning och bristande underhåll. Andelen långsiktigt skyddade kulturmiljöer är mycket liten. Det finns stora behov av att sätta en systematisk uppföljning av kulturmiljötillståndet i/vid hav, sjöar och vattendrag.

Särskilda insatser för bättre vattenkvalitet

Kalkning

Framför allt sjöarna och vattendragen i sydvästra delen av Kalmar län är försurade av nedfall från luften i kombination med skogsbrukets inverkan. Sammanlagt har 168 objekt (sjöar, våtmarker och vattendrag med doserare) kalkats för att upprätthålla ett pH-värde som möjliggör normalt liv i vattnet.

3,9 ton kalk till en kostnad av ca 3,55 mnkr, var planerat att spridas under 2010 i länet. På grund av en minskad försurningsbelastning och en återhämtning av länets sjöar och vattendrag har kalkmängderna kunnat minskas med ca 32 % sedan slutet av 1990-talet. Dock kan Länsstyrelsen konstatera att kostnaderna inte minskat i samma utsträckning på grund av ökade priser på kalknings-entreprenader.

I övrigt har kalkningsarbetet under 2010 fokuserat på att revidera den regionala kalkåtgärdsplanen för Kalmar län, på bekostnad av fördjupad utvärdering av huvudmännens kalkningsverksamhet.

Resultaten från 2010 års biologiska effektuppföljning redovisas i början på 2011. En viktig del av den vattenkemiska effektuppföljningen sker under slutet av 2010. Utfallet, som är beroende av väderförhållanden, vattenföring, etc. redovisas från huvudmännen (kommunerna) till Länsstyrelsen i februari 2011.

2010 års verksamhet redovisas till Naturvårdsverket juni 2011 i *Verksamhetsberättelse med nyckeltal för budgetåret 2010 för verksamheten kalkning av sjöar och vattendrag*. Redovisningen omfattar verksamhetsberättelse, ekonomi, kalkmängder, kemisk effektuppföljning samt genomförd biologisk återställning i kalkade vatten.

Effektuppföljningen för 2009, den senast tillgängliga, visar att de kemiska målen har uppfyllts till 100 % av målvattendragens längd och till 95 % av målsjöarnas areal (91 % av antalet målsjöar).

Biologisk återställning i kalkade vatten

Under 2010 pågick en förnyad omprövning i miljödomstolen av vattendomen för ett omlöp vid Duveströms vattenkraftverk i Alsteråns huvudfåra. Prövningen är ännu inte klar och fortsätter under 2011.

Inom Alsteråns nedre delar har restaureringsåtgärder förprojekterats/ projekterats för genomförande under de närmaste åren för biologisk återställning i kalkade vatten. Då denna del av Alsterån är av riksintresse med avseende på kulturmiljövärden har det varit nödvändigt att göra en kulturmiljötredning hur föreslagna biotopvårdsåtgärder påverkar kulturmiljön. Detta har genomförts under 2010. En förväntad effekt är en mer kvalitetssäkrad, tvärspektoriell och effektivare handläggning när åtgärderna väl ska utföras.

Restaurering av vattendrag

Restaureringar av vattendrag har minimerats på grund av att medel från anslaget för biologisk mångfald för restaurering av vattendrag har dragits in av Naturvårdsverket. Tre åtgärds kataloger med förprojekterade biotopvårdande åtgärder på sträckor i Emån, Virån och Loftaån har dock färdigställts. I syfte att ta ökad hänsyn till kulturmiljön i samband med restaurering av vattendrag har kulturmiljöbedömningar inkluderats i förprojekteringarna. En förväntad effekt är en mer kvalitetssäkrad, tvärspektoriell och effektivare handläggning när åtgärderna väl ska utföras.

Restaureringen av sjöutloppet vid sjön Linden i Emåns avrinningsområde fortgår. Under 2010 fortsatte arbetet med att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning inför omprövningen av vattendomen. Ansökan om ändring av vattendomen och genomförandet

kommer att genomföras under 2011 om medel till åtgärden finns.

Staten har, genom Länsstyrelsen i Kalmar län, hos miljödomstolen sökt och fått tillstånd enligt miljöbalken till utrivning av vattenkraftverket vid Emsfors i Emån. Åtgärden, utrivning och byggande av fiskvägar, har i flera år varit högt prioriterad. Huvudskälet till utrivningen, som finansierats bl.a. från Naturvårdsverket, var att

möjliggöra fiskvandringen upp i Emån. Utrivningen påbörjades 2010 och slutförs under 2011.

På grund av att anslagen för biologisk mångfald för restaurering av vattendrag har dragits in har flera projekt senarelagts. Konsekvenserna är att engagemanget i projektområdena svalnar, nerlagt arbete måste göras om, projektorganisationer måste byggas upp på nytt, etc.

57. De länsstyrelser som är vattenmyndigheter ska översiktligt redovisa viktigare insatser samt särskilt redovisa en sammanställning av vattenmyndigheternas insatser i hela vattendistriktet.

De viktigaste insatserna i Södra Östersjöns vattendistrikt

Att vara vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt är ett uppdrag Länsstyrelsen i Kalmar län har enligt vattenförvaltningsförordningen. I uppdraget ingår att samordna vattenförvaltningens insatser främst mellan distriktets sju länsstyrelser. För att förstärka samordningens effektivitet har under året en särskild "vattensamordnande chefsgrupp" utsetts. Respektive länsledning har utsett sin representant i gruppen. I denna grupp skall särskilt betydelsefulla strategiska frågor diskuteras. I ansvaret ligger också att inom sin länsstyrelse förmedla det arbete som sker kring vattenförvaltningen. Chefsgruppen har visat sig vara ett mycket gott komplement till den sedan tidigare gruppen av kontaktpersoner för beredningssekretariaten i distriktet.

2010 är det första året i den andra förvaltningscykeln men det är också det första året för genomförandet av nödvändiga åtgärder vilket har präglat arbetsinsatserna under året.

Den första förvaltningscykeln avslutades med vattendelegationens beslut om Förvaltningsplan, Åtgärdsprogram med miljökonsekvensbeskrivning och Miljökvalitetsnormer i december 2009. Besluten rapportades, enligt anvisningar, i digital form till EU-kommissionen. Vid en första rapport från kommissionen, som gällde formaliauppgifter, fick Sverige godkänt. Att besvara alla de frågor som rapporteringsanvisningarna innehöll var en mycket stor administrativ insats. Samtliga fem kanslier vid

vattenmyndigheterna, Naturvårdsverket, Sveriges Geologiska Undersökningar (SGU) och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) deltog i arbetet. Först hösten 2011 beräknas de första granskningarna av innehållet att rapporteras från kommissionen.

Under hela den första vattenförvaltningscykeln har samverkan och dialogmöten varit i fokus. Ett mycket stort antal möten har hållits på olika nivåer med ansvar från både vattenmyndigheternas kanslier och länsstyrelser. I dessa samverkansmöten har vattenrådets behov och insatser varit särskilt betydelsefulla. I mars månad arrangerade Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt Vattenrådets dag tillsammans med regeringskansliet som deltog med bl.a. statssekreterare och andra medarbetare. Mötet hölls som vanligt i en mittpunkt av distriktet, denna gång Växjö, för att minska restiden för så många som möjligt. Det blev både ett välbesökt, ca 90 personer, och mycket uppskattat arrangemang.

Antal vattenråd i distriktet ökar för varje år, för närvarande är ett 30-tal bildade eller under bildande. Bildandet av vattenråd stimuleras med finansiellt stöd dels från länsstyrelserna i distriktet och dels från vattenmyndigheten. Det är relativt sett små medel men de bedöms ge ganska stor effekt. De kan beskrivas som "smörjmedel" för att få andra inom vattenråden, kommuner, intresseorganisationer och andra aktörer att medverka med egna medel. I en sammanställning av de aktiviteter som olika vattenråd har redovisat framgår att insats-

erna är både angelägna och varierande. Här följer några exempel på vad vattenråden används till inom distriktet som leder till ökat lokalt engagemang:

- som informationskanal: Uppåt, neråt, utåt. Samarbete med t.ex. *Greppa näringen* (ett samarbete mellan bl.a. Jordbruksverket, LRF och länsstyrelserna).
- att öka medvetenhet om vattenfrågor och insikt om möjligheter att påverka: öka kunskap, med dialog nå samsyn på vattenfrågor, förstå och respektera varandras synsätt t.ex. möten, studiebesök, seminarier, webbinformation, vattendragsvandringar.
- som forum för dialog i samband med miljöbalksärenden eller plan- och bygglagsärenden t.ex. remisser och yttranden.
- att prioritera och genomföra åtgärder: samverka och i dialog ta fram förbättrat underlag inför åtgärder, söka bidrag i olika fonder för genomförande osv.
- ta initiativ till provtagning/övervakning utöver recipientkontroll.

Vid konferensen *Kristianstads vattendagar*, som hölls i december, redovisades ett stort antal olika typer av lokala aktiviteter som är kopplade till arbeten inom vattenråd t.ex. Torsås Kustmiljögrupp och Tullstorpsån.

Ett samarbete mellan de fem vattenmyndigheternas kanslier har under året gett riktlinjer för hur underlagen per avrinningsområde för de nya åtgärdsprogrammen kan förbättras och ensas mellan distrikten. Riktlinjerna har förankrats med olika grupper inom länsstyrelsevärlden och med vatten-delegationen för att så långt som möjligt underlätta det fortsatta arbetet med att få fram relevant underlag i den nya cykeln.

Inom distriktet togs initiativ till projektet *Kulturmiljö och vattenförvaltning - Planeringsunderlag för Södra Östersjöns vattendistrikt*. Målet är att sammanställa och förbättra planeringsunderlag för kulturmiljön så att åtgärdsarbetet effektiviseras och kvalitetssäkras ur både ett kulturmiljö- och vattenförvaltningsperspektiv. Som första steg i projektet genomfördes arbetet på Lyckebyån som pilotområde. Resultatet är en arbetsmodell för övriga avrinningsområden inom distriktet. Projektet drivs med en projektledare knuten till vattenmyndighetens kansli och länsstyrelserna medverkar

med kompetenser inom både vattenförvaltning och kulturfrågor. I styrgruppen ingår, förutom representation från distriktets länsstyrelser, även Riksantikvarieämbetet. Arbetet så här långt har gett ett antal spännande workshops med stimulerande diskussioner både över läns- och kompetensgränser.

Som resultat av de osäkerheter som finns i riskklassningen och gränsdragningen av grundvattenförekomsterna startades projektet *Verifiering av riskklassade grundvattenförekomster i Södra Östersjöns vattendistrikt*. Även detta projekt involverar distriktets alla länsstyrelser med starkt bistånd från SGU. Många arbetsmöten har hållits mellan kansliet och länsstyrelserna och mellan länsstyrelser och kommuner. Förutom en rapport som pekar ut riktningen och behovet av fortsatt arbete så har betydelsen av grundvattenfrågorna och särskilt kvalitetssäkrade uppgifter, blivit tydligare.

Under flera års tid har vattenmyndighetens kansli utvecklat modeller tillsammans med konsultföretaget Danska Hydrologiska Institutet (DHI) som upphandlats för att framförallt kunna analysera möjliga åtgärders resultat och kostnadseffektivitet. Detta projekt kallas *VÅRDA vatten*. I första hand simuleras effekter av t.ex. kantzoner, våtmarker och enskilda avlopp för minskning av närsalter till vattendragen. Modeller har satts upp för sammanlagt sex områden inom distriktet (Skånes sydkustområde, Lyckebyån, Söderköpingsån, Öland och Svartån). Arbetena har genomförts i samarbete med referensgrupper där bl.a. SLU och SMHI ingår. Resultatet från arbetet har spridits på seminarier och workshops i Sverige och utomlands. Ett samarbete med Havsmiljöinstitutet har startats med syfte att kvalitetssäkra modellernas resultat.

I det åtgärdsprogram som beslöts 2009 finns en punkt om en årlig återrapportering till vattenmyndigheterna före 28 februari 2011. Alla myndigheter och kommuner som åtgärdsprogrammet riktar sig till ombeds redovisa hur arbetet har kommit igång eller hur man planerar för den/de uppgifter man har. Bakgrunden till detta är att en interimistisk rapport skall skickas till Kommissionen 2012 från varje medlemsland. Genom att vattenmyndigheterna gemensamt påbörjar uppgiftsinsamlandet inför denna

redovisning redan 2011 kan återrapporteringsmetodiken förbättras inför 2012.

Under hösten har dialogmöten hållits med myndigheter för att diskutera frågeformuleringar och tolkningar. Med stor hjälp av Sveriges kommuner och landsting (SKL) och Svenskt Vatten har förankringsarbetet underlättats för den kommunala sektorn. Resultaten av denna första rapportering kommer förhoppningsvis att ge en god bild av vattenförvaltningsarbetet.

Tillsammans med SKL och Svenskt Vatten har ett gemensamt presentationsmaterial tagits fram som kan användas för att tydligare beskriva kommunernas roll och hur de kan bidra i vattenförvaltningen. En nationell konferens arrangerades av SKL, Svenskt Vatten och länsstyrelserna/vattenmyndigheterna på temat vattenförvaltningens tvärssektoriella ansvar. Konferensen riktade sig till kommunernas politiker och tjänstemän med strategiskt ansvar för miljöfrågor, fysisk planering och tekniska vattenfrågor på kommunen.

Databasen VISS <www.viss.lst.se> är numera ett känt begrepp för alla som arbetar med vattenfrågor i Sverige och har under ett halvår haft mer än 35 000 unika besökare. För att förbättra användningen av VISS har en användarundersökning genomförts under året som ligger till grund för ett nytt gränssnitt för VISS. Arbetet med att standardisera VISS enligt INSPIRE-direktivet gentemot andra datakällor pågår och samarbete sker med flera av de databaser som förval-

tar vattenrelaterad information. Syftet är att man enkelt ska kunna hitta information om sina vattenförekomster på samma ställe men från en mängd olika källor. I mars arrangerade vattenmyndigheterna gemensamt i samarbete med SMHI en workshop för flera av de myndigheter som hanterar vattenrelaterade data för att stimulera att fler databaser knyts samman med webbtjänster.

Länsrådet i Kalmar är ledamot av styrkommittén för South Baltic Program och Länsstyrelsen i Kalmar län har bl.a. därigenom och som medfinansiär medverkat till flera samverkansprojekt för bättre miljö och ökat samverkan för tillväxt i Östersjöregionen, t.ex. MOMENT (initiering av lokala, ideella vattenråd för konkret genomförande av EU:s vattendirektiv) och WAB (Wetlands, Algae, Biogas - A Southern Baltic Sea Eutrophication Counteract Project) som är ett projekt inom South Baltic Program. Projektet är ett samarbete mellan 11 partnerorganisationer i Sverige och Polen. Målet med projektet är att skapa ett system för reduktion av övergödning genom insamling av alger till biogasproduktion.

Översvämningdirektivet har nu börjat genomföras i Sverige och i samarbete med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) tas underlag fram för att redovisa uppgifter om tidigare inträffade översvämningar. Data från vattenförvaltningens arbete som är insamlat i VISS kommer att ha betydelse för det fortsatta arbetet.

59. Länsstyrelserna ska intensifiera arbetet med att verka för att de aktörer som är ansvariga för kommunal avloppsrening iakttar Naturvårdsverkets föreskrifter avseende avloppsreningsverk för att minska kväveutsläpp. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits och resultaten av dessa.

Insatser för att verksamhetsutövaren ska iaktta Naturvårdsverkets föreskrifter avseende avloppsreningsverk för att minska kväveutsläpp, samt resultat av dessa insatser

Kalmar län har två avloppsreningsverk som räknas upp i Naturvårdsverkets lista över tätorter med teknik för kväverening som inte fullt ut uppfyller föreskrifterna vad avser kväverening. Dessa två är Färjestadens avloppsreningsverk som Länsstyrelsen har tillsynen över samt Lucerna avloppsreningsverk i Västervik som miljönämnden i Västerviks kommun har tillsynen över.

Färjestadens avloppsreningsverk, Mörbylånga kommun

Länsstyrelsen har under året haft kontakt med verksamhetsutövaren ungefär en gång per månad för att kontinuerligt få information om läget samt vilka åtgärder som vidtas. Länsstyrelsen har förelagt verksamhetsutövaren krav på undersökningar och redovisningar av förslag på åtgärder för att klara kvävekraven, samt genomfört en tillsynsinspektion med inriktning på egenkontrollen.

Verksamhetsutövaren har vidtagit kontinuerliga åtgärder för att komma till rätta med problemet och verket har vid normal drift utgående kvävehalter under 15 mg/l. Verksamheten har under året haft problem

med att kvävereningen då den slagits ut av kraftiga regn och sedan haft svårt att återhämta sig. På grund av detta har verket inte klarat det fastställda årsmedelvärdet om 15 mg/l under 2010.

Detta problem har resulterat i ett flertal åtgärder vid verket, exempelvis förbättrade rutiner vid höga flöden, rutiner för att snabbt få i gång kvävereningen om den skulle slås ut samt mycket tät mätning av indikatorparametrar.

Lucerna avloppsreningsverk, Västerviks kommun

Länsstyrelsen har under året haft kontinuerlig kontakt med den tjänsteman på kommunen som ansvarar för tillsynen på reningsverket. Miljöprövningsdelegationen lämnade under 2010 fortsatt tillstånd till verksamheten och därmed också möjlighet att vidta en rad åtgärder som kommunen i sin tillståndsansökan redovisat ska vidtas för att förbättra kvävereningen. Genom flera möten med verksamhetsutövaren har Länsstyrelsen betonat vikten av att frågan får en långsiktig lösning.

De åtgärder som fanns redovisade i ansökan och sedan vidtagits är bland annat installation av avancerad styr- och reglerutrustning för kvävereduktionsprocessen. Intrimning av detta system pågår. Avloppsreningsverket har under 2010 klarat det fastställda årsmedelvärdet på 15 mg/l.

62. Länsstyrelserna ska senast vid utgången av 2010 ha inrättat samrådsgrupper för naturvård inom varje län i syfte att öka samverkan mellan olika aktörer och för att förbättra det regionala naturvårdsarbetet. Länsstyrelsen ska redovisa sina insatser.

Samrådsgrupper för naturvård i länet

Länsstyrelsen i Kalmar bjöd den 16 november 2010 in representanter från Skogsstyrelsen, Regionförbundet, kommuner, markägare, naturvårds- och friluftsförbund, hembygds- och turistföreningar samt Linnéuniversitetet till en seminariedag som en inledning på samverkan för naturvård. Till mötet kom 29 externa deltagare i en bred representation från nämnda organisationer. Länsstyrelsen representerades av landshövding, länsråd, chefer inom sakområdena Naturvård, miljö- och hälsoskydd samt Lantbruk och landsbygd sammanlagt 15 personer. Programmet bestod av föreläsningar av representanter från angränsande län och interna medarbetare kring biologisk mångfald, värdefull natur i länet, förvaltning och skötsel av skyddad natur, olika skyddsformer, landskapsstrategier och samverkansformer för naturvård. I grupper diskuterades vilka del-

tagarna ansåg vara de viktigaste samverkansfrågorna samt önskemål om arbetsformer i framtiden. En sammanställning av materialet visar att man anser bl.a. information (till markägare, allmänhet och beslutsfattare), dialog mellan skydd och skötsel, exploatering kontra bevarandeintresse, gemensam tillgång till miljödata, turism- och friluftsförbund, mediekommunikation, utbyte av inventeringsresultat och tillgänglighetsanpassning vara viktiga samverkansfrågor. När det gäller arbetsformer framkom bl.a. önskemål om en e-postlista, en webbplats på Länsstyrelsens hemsida, temamöten två gånger årligen med inspirerande föreläsare (goda exempel) och tematräffar i fält. Länsstyrelsen kommer att i början av 2011 bearbeta materialet internt och planera för fortsatt samverkan enligt de önskemål som framkom på seminariedagen. En e-postlista kommer att upprättas. Under 2011 planeras två tematiska möten med samma breda representation som ovan.

63. Länsstyrelserna ska utarbeta regionala program för att tydliggöra mål, prioriteringar och åtgärder för naturvårdsskötseln inom respektive län. De regionala programmen ska komplettera det nationella programmet Värna-Vårda-Visa. Arbetet ska vara avslutat 2011.

Arbetet med regionala programmet Värna-Vårda-Visa

Det konkreta arbetet med att utarbeta regionala program avvaktar i väntan på

Naturvårdsverkets riktlinjer för detta arbete. För Kalmar län finns bra underlag för att kunna utarbeta program under 2011.

64. Länsstyrelserna ska redovisa hur arbetet med kompetenshöjande åtgärder för länsstyrelsernas hantering av rovdjursfrågor beträffande varg, järv, björn, lo och kungsörn fortlöper. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som genomförts. Länsstyrelserna ska även redovisa sina insatser avseende organisationen av den nya rovdjursförvaltningen.

Kompetenshöjande åtgärder rovdjursfrågor

Länsstyrelsen har under 2010 utbildat en ny besiktningsman för skada på tamdjur orsakade av rovdjur.

Nya rovdjursförvaltningen

Viltförvaltningsdelegationen bildades i början av året och har haft fyra möten under året inklusive utbildningen nedan.

Viltförvaltningsdelegationen inklusive ersättare, samt Länsstyrelsens jakthandläggare och landshövdingen har deltagit i en utbildningsdag i Växjö den 5 maj då bl.a. rovdjursfrågor behandlades. Även delegationerna i Jönköping och Kronoberg deltog i denna utbildning.

Några representanter från delegationen i Kalmar län samt landshövdingen deltog i det nationella uppstartsmötet den 7 april för

landets viltförvaltningsdelegationer förlagt till Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm.

Samverkansrådet för det Södra rovdjursförvaltningsområdet hade sitt första möte i Alvesta den 8 september. Kalmar län utsågs till ordförandelän fram till landshövding Sven Lindgren avgår (15 april 2011). Därefter tar det län över vars landshövding varit längst i tjänst. Diskussioner hölls om miniminivåer på antalet lodjursföryngringar i förvaltningsområdet. Det beslutades att länen skulle rapportera till länsstyrelsen Kalmar län vilken nivå på antalet föryngringar som respektive viltförvaltningsdelegation beslutat. Kalmar län sammanställer och redovisar sedan det totala antalet till Naturvårdsverket.

På inbjudan av landsbygdsministern deltog landshövdingen tillsammans med kollegor och andra berörda myndighetschefer och organisationsföreträdare i en överläggning den 25 november 2010 om den framtida vildsvinsförvaltningen.

65. Länsstyrelserna ska redovisa hur arbetet med översynen av det utvidgade strandskyddet fortlöper.

Översyn av strandskyddet

Till följd av den nya strandskyddslagstiftningen som trädde i kraft den 1 juli 2009 har länsstyrelsen under 2010 påbörjat en översyn av gränserna för strandskyddet i länet med början på Ölandskusten. Under året har insamling av digitalt underlagsmaterial som rör natur- och friluftslivs värden samlats in, sammanställts samt kvalitetssäkrats. Kusten har fortlöpande delats in och digitaliserats i delområden med likartad karaktär. För dessa delområden har sammanfattande textdokument upprättats som beskriver områdets karaktär, värden och motivering till det nya strandskyddets omfattning. Ett problem i sammanhanget är att de marina

vattenmiljöerna är bristfälligt inventerade. Det finns endast fördjupade undersökningar gjorda för ett fåtal platser i länet. Detta medför att värderingen av vattenmiljöerna till stor del bygger på generaliseringar utifrån havsdjup och bottensubstrat.

Planeringsmöte har skett i arbetsgruppen för natur/vatten och projektet har presenterats för berörda politiker och tjänstemän i Borgholms och Mörbylånga kommuner. Arbetet med översynen av strandskyddet för Ölandskusten beräknas vara färdigt till årsskiftet varpå det kommer att ske ett samråd kring de föreslagna strandskyddsgränserna med de båda Ölandskommunerna. Under 2011 kommer översyn av strandskyddet för Kalmar läns skärgård genomföras.

TABELL 2.1 TILLSYN INOM NATURVÅRD OCH MILJÖSKYDD

	Antal tillsyns-objekt i länet ¹	Antal tillsyns-objekt som varit föremål för tillsyn	Antal tillsyns-objekt med allvarliga brister som inte åtgärdats ²
Sakområde och del av sakområde			
Naturvård och miljöskydd totalt (5)	*	*	*
varav tillsyn av områdesskydd (515)	523	1	
varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)	77	0	0
varav tillsyn av dispenser och tillstånd avseende områdesskydd (526)	**	16	
varav tillsyn av skydd för djur- och växtarter (527)	**	0	0
varav tillsyn av övrig prövning avseende naturskydd (528)	**	0	0
varav tillsyn av vattenverksamhet (535)	***	179	0
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	75	75	0
varav tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer (565)	0	0	0
varav tillsyn av avfall och producentansvar (566)	-	-	-
varav tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd (567)	-	-	-
varav tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	202****	25	1
Summa			

Definitioner till tabell 2.1

1) med tillsynsobjekt avses verksamheter, produkter eller anläggningar, dvs. de enheter som är föremålet för tillsyn enligt av staten fastställda normer. I de fall där tillsyn görs över andra tillsynsorgan (vanligtvis kommuner) kan tillsynsobjekt avse kommun. I övriga fall skall tillsynsobjekt EJ avse kommun eller kommundel, då denna är att betrakta som objektansvarig, dvs. den som ansvarar för att tillsynsobjektet uppfyller statens krav.

2) brister som återrapporteras i tabellen skall avse brister i tillsynen där länsstyrelsen beslutat förelägga om rättelse.

Kommentarer till tabell 2.1

*) Uppgiften är inte tillgänglig enligt nedanstående kommentarer

**) Det är omöjligt att beräkna antalet tillsynsobjekt för t.ex. strandskydd och biotopskydd. Antalet i kolumnen Tillsynsobjekt som varit föremål för tillsyn anger inkomna ärenden och antalet i kolumnen Antal tillsynsobjekt med allvarliga brister som inte åtgärdats avser föreläggande och åtal

***) Ca 225 dammar och kraftverk samt 500 anlagda våtmarker

****) Endast branschklass 1 och 2 medtagna liksom riskklass 1 och 2

Objektet med allvarliga brister som inte har åtgärdats avser Flygsfors glasbruk där Länsstyrelsen har förelagt om att vidta skyddsåtgärder för att begränsa de akuta riskerna på plats.

Sakområde Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar

FAKTARUTA SAKOMRÅDE SKYDD MOT OLYCKOR, KRISBEREDSKAP OCH CIVILT FÖRSVAR 2010
LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	3,74	3,03
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	3,79	3,20
Verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr) totalt	9 257	7 984
Andel av totala verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan (%)	5,68%	4,48%
Bidragutbetalningar (tkr)	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Läget i länet

Den generella krishanteringsförmågan i länet kan anses vara god. I Kalmar län bedrivs samordningsarbetet genom ett regionalt krishanteringsråd kallat *OmRådet* med tillhörande arbetsgrupper/nätverk för räddningstjänst, kommunal beredskap samt informationssamordning. *OmRådet* fungerar som samverkansforum såväl förebyggande som operativt.

Länsstyrelsen har under 2010 inriktat krishanteringsarbetet, utöver att vidmakthålla befintliga processer och nätverk, på samordning och förberedelser inför samverkans- och kärnkraftsövning *Samö-KKÖ* 2011. I detta arbete har fokus legat på utveckling av informationsrutiner i länet, former för operativ samverkansledning samt klargörande av samordning med centrala myndigheter vid en kärnteknisk olycka.

Med anledning av detta har Länsstyrelsen begränsat sitt engagemang och utvecklingsarbete kring övriga typhändelser eller krishanteringsfrågor under året.

Under 2010 har kommunikationssystemet RAKEL införts på samtliga räddningstjänster för att pröva systemet på ledningsnivå. Ordinarie radiokommunikationssystem är fortfarande huvudsambandsmedlet.

Under 2010 har Länsstyrelsen samordnat hanteringen av följande större skarpa händelser i Kalmar län: vårfloden mars, höst/vinteröversvämningen november och

snöoväder december 2010. Händelserna har påvisat att den generella förmågan till samordning är god i länet men att det i kommunerna råder brist på översvämningssmateriel. Dialog om detta har förts med kommunerna genom räddningschefer och säkerhetssamordnare.

Prioriteringar

Förberedelsearbetet inför *Samö-KKÖ* har innefattat utveckling av Länsstyrelsens egen krisorganisation, informationsrutiner i länet, samordningsrutiner med nationella myndigheter samt utveckling av specifika kärnkraftrelaterade uppgifter. Beredskapsprogrammet samt saneringsplan har reviderats. Länsstyrelsen har genomfört ett antal utbildnings- och övningstillfällen för länsstyrelsens krisorganisation samt tillsammans med regionala och nationella aktörer. Syftet med utbildningarna/övningarna har varit att höja grundkompetensen kring kärntekniska frågor inklusive sanering samt utveckla samverkan/ledning och informationssamordning.

Följande utbildningar har ingått i *Samö-KKÖ*-förberedelserna: Kunskapsdag kärnkraft 3 juni, Indikeringsövning 17 juni, Informationssamordningsövning 20 okt, funktionsövning för Länsstyrelsens krisorganisation läge/info 16 nov, Saneringsworkshop 3 dec, Ledning/samverkansövning 16 dec. Grundutbildningar för fältpersonal har genomförts vid 6 tillfällen.

Under 2010 har Länsstyrelsen även tagit initiativ till att föra in klimatanpassningsfrågan i befintliga krishanteringsprocesser i länet. Den 29 september arrangerade Länsstyrelsen en inspirationsdag för risk- och sårbarhetsanalys med temat klimatanpassning.

Under 2010 har Länsstyrelsen arbetat med förebyggande oljeskyddsarbete i form av komplettering och uppdatering av *Miljöatlas* för länets kuster.

67. För att förbättra uppföljningen av samhällets krisberedskap ska länsstyrelserna göra en översiktlig regional sammanställning, analys och värdering av de risk- och sårbarhetsanalyser och handlingsplaner som kommuner och landsting ska göra enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Länsstyrelserna ska bedöma i vilken utsträckning enskilda kommuner och landsting analyserat och dokumenterat de extraordinära händelser som kan inträffa i fredstid, hur dessa händelser kan påverka kommunernas och landstingens verksamheter, samt vilken förmåga kommunerna och landstingen har att verka vid en sådan händelse

Länsstyrelsen har under 2010 inte genomfört en särskild översiktlig regional sammanställning, analys och värdering av kommunernas förmågebedömningar under året. Dialogen med kommunerna har utöver förberedelsearbetet inför *Samö-KKÖ* till stor del handlat om hur kommunerna i länet och Länsstyrelsen ska samverka med de nya föreskrifterna för risk- och sårbarhetsanalys samt samord-

na det med processen kring *Styrel* inför 2011.

Länsstyrelsen bedömer generellt att kommunerna förmåga till samordning och informationshantering vid en extraordinär händelse generellt sett ökat under året i samband med intensiva länsgemensamma förberedelser inför *Samö-KKÖ* 2011 samt under arbetet med skarpa händelser.

68. Länsstyrelsernas tillsyn över kommunerna, inom ramen för området Skydd mot olyckor, ska bedöma och främja kommunernas förmåga att leva upp till de nationella målen samt de verksamhetsmål och de särskilda skyldigheter som framgår av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Länsstyrelsernas tillsyn enligt lagen ska inriktas så att den kan samordnas med den uppföljning som ska ske av kommunernas uppgifter i samhällets krishanteringssystem enligt avtalet mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting. Länsstyrelserna ska redovisa en sammanfattande bedömning av kommunernas arbete enligt lagen om skydd mot olyckor.

Länets kommuner har en väl fungerande räddningstjänst och bedriver ett arbete som ligger i linje med de intentioner som finns i Lagen om skydd mot olyckor (LSO). Länsstyrelsen för en kontinuerlig dialog med länets räddningstjänster.

Under året har Länsstyrelsen inte utövat någon särskild tillsyn utan endast fört dialog med kommunerna i samband med besök för årsuppföljning 2010 och LSO-enkät. Kommunbesöken genomförs 1 dag per kommun.

Arbetet med beslut enligt LSO 2 kap. 4 § har genomförts i samråd med kommunerna, Kalmar kommun återstår. I samband med årsuppföljning för LSO (rapporteras årligen till MSB i februari) har Länsstyrelsen en dialog med kommunerna om ev. tillkommande objekt i denna kategori. Under året har också flera möten med räddningschefer och beredskapssamordnare anordnats. Länsstyrelsen deltar även i kommunernas räddningschefssamråd.

Samtliga kommuner i länet har ett fastställt handlingsprogram enligt LSO för mandatperioden 2007-2010. Länsstyrelsens anser att handlingsprogrammen successivt utvecklas men att ytterligare förbättringar krävs när det gäller bl.a. formuleringar av mål samt uppfyllelsen av dessa. Även kommunens tvärsektoriella risk- och sårbarhetsanalys – där skydd mot olyckor är en del – behöver utvecklas och fördjupas. 8 december arrangerade MSB ett seminarium tillsammans med och länsstyrelserna i sydlänen för att informera om nya RSA-föreskrifter samt handlingsprogram. Merparten av länets kommuner deltog genom sina säkerhetssamordnare och representanter för kommunens räddningstjänst.

Vidare kan nämnas att kommunerna inom området skydd mot olyckor har ett mycket nära samarbete med Länsstyrelsen. Detta gäller såväl planeringsmässigt som operativt under händelser.

Sakområde Kulturmiljö

FAKTARUTA SAKOMRÅDE KULTURMILJÖ 2010 LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	3,02	2,33
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	5,26	5,68
Verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr) totalt	8 973	12 316
Andel av totala verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan (%)	5,50%	6,92%
Bidragsutbetalningar (tkr)	639	1 034

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Länets kulturmiljöprofil

Kalmar län har mycket stora områden med höga kulturmiljövärden. Bronsålderslandskap, särpräglade herrgårdar och bruksmiljöer i Tjust, en till stora delar oexploaterad skärgård, det småländska höglandets byar, flera städer med medeltida kulturlager under mark och rika, flerhundraåriga bebyggelsemiljöer ovan mark, två Vasaslott och ett flertal medeltida ruiner, Glasrikets industrilandskap och inte minst hela Öland med den södra tredjedelen upptagen på Unesco:s världsarvslista.

Läget i länet

Kunskapsläge, bevarandestatus, vårdbehov, tillgänglighet och förutsättningar för att positivt bruka kulturarvet som en resurs för lokal och regional utveckling är mycket skiftande i olika delar av länet. Det är därför svårt att beskriva tillståndet i länet som en entydig process där förändringar kan avläsas år för år. Förändringar, både positiva och negativa, sker oftast i långsam takt utan några dramatiska hopp i utvecklingen och kan i bästa fall avläsas som trender över längre tidsperioder. En sådan tydlig trend i Kalmar län är avfolkningen av landsbygden inklusive skärgården, vilken på både kort och lång sikt medför betydande problem i förvaltningen av det kulturarv som finns i odlingslandskapet - en väsentlig del av länets samlade fysiska kulturarv.

Utvecklingen förutsätter genomtänkta prioriteringar från kulturmiljövårdens aktörer.

Viktiga förutsättningar för att sådana nödvändiga prioriteringsinsatser ska kunna göras är en aktuell och tillgänglig kunskap om kulturmiljön, en god förankring i det omgivande samhället och kunskap om de processer som formar detsamma och samtidigt påverkar kulturmiljöns olika delar, en ändamålsenlig organisation och rimliga resurser till de anvisade arbetsuppgifterna. Ganska betydande utvecklingsinsatser krävs för att samtliga dessa förutsättningar ska anses uppfylla.

Länsstyrelsens prioriteringar

I kulturmiljöarbetet, som i annan verksamhet, handlar det om hitta balansen mellan händelsestyrda och målstyrda insatser. För att balansera en ökande inströmning av förvaltningsärenden enligt kulturmiljövårdens speciallagstiftning krävs prioriterade insatser av administrativ natur. Samtidigt måste medvetenhet och fokus också ligga på kulturpolitikens inriktningsmål och hur dessa kan omsättas i en regional verklighet.

Mot denna bakgrund har tre strategiska prioriteringar gjorts inom kulturmiljöarbetet under 2010. Samtliga utgör angelägna insatsområden för att utveckla och långsiktigt vidmakthålla en hög kvalitet på Länsstyrelsens kulturmiljöarbete och kulturmiljön i Kalmar län.

1. Förbättrad tillsyn och ärendehandläggning,
2. Tvärsektoriellt utvecklingsarbete,
3. Tillgänglig kunskap och tillgängligt kulturarv.

69. Länsstyrelserna ska:

- Kortfattat och översiktligt redovisa en bedömning av länsstyrelsernas arbete och resultat inom verksamhetsområdet,
- redovisa de viktigaste prioriteringarna och insatserna under året för arbetet,
- redovisa de största svårigheterna under året för arbetet, samt
- redovisa de tre viktigaste samarbetsprojekten med andra verksamheter inom eller utanför länsstyrelsen under året.

Bedömning av länsstyrelsens kulturmiljöarbete

De kulturpolitiska målen

De nya kulturpolitiska målen kan förenklat sägas bestå av ett demokratimål, ett kvalitetsmål, ett kulturarvsmål, ett solidaritetsmål och ett mål som särskilt uppmärksammar barns och ungas rätt till kultur. Även om tyngdpunkten i Länsstyrelsens kulturmiljöarbete ligger på kulturarvsmålet, finns större eller mindre beröringspunkter även med de övriga målen.

Demokratimålet

Alla ska ha möjlighet att ta del av, uppleva och förstå det svenska samhällets olika kulturarv och deras avtryck i kulturmiljön. En viktig förutsättning för att detta mål ska kunna nås är att aktuell kunskap om kulturmiljön finns och är tillgänglig för en bred allmänhet. Kunskapen är dock till betydande delar både föråldrad och svårtillgänglig. Detta är ett betydande demokratiskt problem eftersom olika samhällsgrupper på så sätt erbjuds högst skiftande förutsättningar att tillgodogöra sig en adekvat bild av sin historia och kulturmiljö. Men kunskapsbristen försämrar även möjligheterna att aktivt försvara kulturmiljöns värden med stöd av en entydig kunskap.

Fortfarande är det så att en större andel av den särskilt skyddade bebyggelsen i länet representerar samhällets högre sociala skikt. Förhållandet kan naturligtvis ha en negativ inverkan på länsinvånarnas känsla av samhörighet med och benägenhet att ta ansvar för de kulturmiljövärden, som definieras av samhällets kulturarvsföreträdare. Det är framför allt genom att medvetet styra kulturmiljöbidrag även till annan bebyggelse som Länsstyrelsen kan påverka allmänhet-

ens uppfattningar om det byggda kulturarvet. Den av regeringen beslutade särskilda satsningen *Hus med historia* har därvid spelat en viss roll och har bland annat medfört en förbättrad dialog mellan myndigheten och länets hembygdsrörelse. Stor lokal uppmärksamhet har också beslutet att byggnadsminnesförklara Vimmerbys stadspark från tidigt 1950-tal fått. Både parkens tydliga "folkhemsanknytning" och det faktum att den står som en utmärkt representant för det underrepresenterade "gröna kulturarvet" i byggnadsminnesbeståndet har gett positiva effekter i kontakterna med såväl Vimmerby kommun som enskilda medborgare.

Ett annat belysande exempel är situationen för länets fornlämningsbestånd. Kalmar län har nästan 30 000 fornlämningar och landskapets äldsta historiska skikt utgör således en betydande del av de samlade kulturmiljövärdena. Bristande kunskap om eller förståelse för det lagstadgade fornlämningskyddet, men alldeles uppenbart också brister i kunskapen om fornlämningarna i sig och vad de berättar om människornas och landskapets historia, har resulterat i ett ökande antal skadade fornlämningar. På grund av resursbrist kan dessutom endast en ytterst begränsad del av fornlämningsbeståndet vårdas och göras tillgänglig på ett adekvat sätt.

Mot ovanstående bakgrund har olika informations- och tillgänglighetsskapande (egna och bidragsstödda) åtgärder i den fysiska kulturmiljön mycket stor betydelse.

Nya informationsskyltar vid fornvårdsobjekt, stöd till inventeringar i tätortsmiljöer, digitalisering av medeltida, skriftligt källmaterial, information om världsarvets bebyggelsemiljöer, samt bidrag till länsmu-seets byggnadsvårdsutställning, är goda exempel på informationsinsatser, som syftar

till en bred förståelse, delaktighet och ansvarstagande för kulturmiljön i olika delar av länet. Med samma grundläggande syfte har för nionde året i följd ett regionalt kulturarvsseminarium, det så kallade Oskarshamnsseminariet, genomförts. Årets tema var Kulturmiljö och vatten. Seminariet genomfördes - som tidigare år - i samarbete mellan Länsstyrelsen och läns museet, och målgruppen var som alltid bredast tänkbara – ideella föreningar, kommuner, andra statliga myndigheter, enskilda med flera. De mest påtagliga effekterna av Oskarshamnsseminarierna är, utöver kunskaps-spridningen, en stärkt dialog och aktivt nätverksbyggande mellan de olika kulturarvs- och kulturmiljöaktörerna i länet.

Kulturarvsmålet

I arbetet för ett hållbart samhälle handlar det för kulturmiljövårdens del i stor utsträckning om olika processer som drivs i samverkan med andra delar av samhället. Här sker en kontinuerlig, om än långsam, utveckling i för kulturmiljöarbetet gynnsam riktning. Inom ramen för Länsstyrelsens tvärssektoriella arbetsprocesser ges goda möjligheter till en konstruktiv dialog och aktiv implementering av kulturarvsperspektiv i andra samhällsområden. Effekterna märks bland annat i den kommunala planeringen, där lyhördheten för kulturmiljöaspekter ökat något jämfört med för 10-15 år sedan. I arbetet med det nationella Landsbygdsprogrammet har en mycket stor andel av länets aktiva lantbrukare tagit del av såväl kursverksamhet som miljöstöd för bevarande av odlingslandskapets kulturmiljövärden. Inom byggnadsvården märks de positiva effekterna av Länsstyrelsens fleråriga satsningar på information och rådgivning genom en höjd kunskaps- och ambitionsnivå hos många ägare till kulturhistoriskt värdefulla hus. Den antikvariska byggnadsvårdens tydliga inriktning mot ett varsamhetsperspektiv ligger dessutom väl i linje med samhällets resurshushållnings- och hållbarhetssträvanden.

Länsstyrelsen har dock inte tillräckliga resurser för att på ett adekvat sätt motsvara förväntningarna på aktivt statligt stöd till vården av länets 135 byggnadsminnen och all övrig kulturhistoriskt värdefull bebyggelse.

I Länsstyrelsens fornvårdsverksamhet utvecklas samverkan med naturvårdens reser-

vatsförvaltning och resultatet kan avläsas i ett drygt 80-tal välhävda och tillgängliga fornlämningsområden för rekreation och kunskapsinhämtning.

Samtidigt har Länsstyrelsens tillsyn av kulturmiljön nedprioriterats under ett antal år. Detta påverkar måluppfyllelsen i kulturmiljöarbetet negativt. En aktiv och planerad tillsyn, som inte bara omfattar de delar av kulturmiljön som berörs av inkommande ärenden, utgör omvänt ett effektivt medel för att i god tid uppmärksamma hot mot kulturmiljövärdena och ger underlag för bevarandestrategier. Under året har därför åtgärder vidtagits för att i viss mån stärka möjligheterna att bedriva en relevant tillsyn (se nedan, prioriterade insatser).

På ett övergripande plan är det frågor som exempelvis omstruktureringen av länets näringsliv, turismens expansion, den övervägande negativa befolkningsutvecklingen i länets olika delar, trender i tätortsutvecklingen, samt kommunernas och regionens skiftande vilja och förmåga att använda kulturarvet som en positiv utvecklingsfaktor, som påverkar både kulturmiljön och kulturmiljöarbetets inriktning. En helt avgörande förutsättning för bevarandet av kulturarvet är kunskapsunderlagets kvalitet och tillgänglighet.

Trenden i odlingslandskapet är dubbelbottnad. Samtidigt som de positiva effekterna av EU:s miljöstöd är märkbara runt om i länet, accelererar nedläggningen av jordbruksföretag, vilket i sin tur är orsak till att både byggnader och landskap överges och faller i vanhävd. Länet har en starkt agrar prägel och en mycket stor andel av landskapets kulturhistoriska värden är knutna till "bondens landskap", varför utvecklingen är mycket oroande. Problemen är särskilt påtagliga i länets inlandskommuner, men är tydliga även i andra delar av länet. I länets bästa jordbruksbygder, exempelvis på Öland och i södra Møre, är å andra sidan framtidstron stark och investeringsnivån hög. Här finns goda förutsättningar för bibehållen hävd av landskapets kulturmiljövärden, samtidigt som behovet av rationalisering och nya maskinhallar och djurstallar kan medföra konflikter med kulturmiljövärden som bebyggelsemönster och fornlämningar.

Länets industrihistoriska värden är utsatta för liknande hot som de agrara miljöerna. Nedläggningar och omstruktureringen från

tillverkningsindustri till tjänsteföretag får som resultat bland annat överstora och ofta helt övergivna industribyggnader, önskemål om rivning eller ombyggnad för nya ändamål; det senare ibland ändå ett sätt att rädda delar av kulturmiljövårderna i den yttre miljön. Ett nytt, storskaligt industriellt inslag i landskapsbilden utgörs av vindkraftens anläggningar och en gradvis förändring av bland annat Ölands landskaps-silhuett pågår.

På goda grunder kan antas att samma typ av intressekonflikt mellan brukarintresse och fornminnesintresse som påtalats inom skogsnäringen i angränsande län förekommer också i Kalmar län.

Länsmuseet har det primära ansvaret för kunskapsuppbyggnaden inom kulturmiljövården, men har, bland annat på grund av resursbrist, svårt att ta sitt ansvar för denna verksamhet inom ordinarie budgetramar. Kommunernas försvagade ekonomi har minskat också deras möjligheter att aktivt medverka i inventeringar och annan kunskapsuppbyggnad. Vidare är länets och kommunernas kulturmiljöprogram till betydande delar tillkomna under 1980-talet och grundas på ett redan vid tillkomsten bristfälligt kunskapsunderlag. Även redovisningen av kulturmiljövårdens riksintressen enligt MB grundas på ett föråldrat kunskapsunderlag, vilket bland annat försvårar dialogen med kommunerna inom ramen för deras fysiska planering. I samarbete med länsstyrelsen i Västerbottens län har därför en metodstudie genomförts och riktlinjerna för en fullskalig översyn av länets riksintressen för kulturmiljövården dragits upp.

Brister i det befintliga kunskapsunderlagets digitala tillgänglighet är en annan begränsande faktor för att uppnå en rationell kulturmiljöverksamhet. Mycket arbete återstår innan en fullgod bild av länets kulturmiljöer uppnåtts och innan kunskapen gjorts digitalt tillgänglig både för kulturmiljösektorn och för samhället i övrigt.

Solidaritetsmålet

Länsstyrelsen medverkar i länsstyrelsernas gemensamma FoU-projekt *Kalejdoskop* - ett ambitiöst försök att implementera ett genomtänkt mångfaldsbegrepp i kulturmiljöarbetet. Inom delprojektet *Världsarvet på arabiska* har i samarbete med flyktingsamordnaren i Kalmar kommun, flyktingar med arabiska som modersmål erbjudits en an-

passad information om och exkursion i världsarvsområdet. Länsstyrelsen medverkar även med det genusrelaterade delprojektet *Bykhusen – att synliggöra kvinnors historia*, som kommer att presenteras i det nationella projektets planerade bok. Medverkan i *Kalejdoskop*, som fortsätter under 2011, har så här långt bland annat stimulerat diskussionen och medvetenheten om kulturarvets politiska sprängkraft och nödvändigheten av att bredda perspektiven i synen på kulturarvsbegreppet.

De viktigaste prioriteringarna och insatserna

Förbättrad tillsyn och ärendehandläggning

En ny tillsynsplan, som ska börja gälla under 2011, har arbetats fram under året. Planen har tydliga prioriteringar och kopplingar till resurssituationen.

Antalet större arbetsföretag i länet som resulterat i komplexa arkeologiska undersökningar har ökat under senare år. Under 2010 handlar det bland annat om ett flertal undersökningar i centrala Kalmar, om undersökning i samband med ombyggnad av trafikplats Jenny utanför Västervik och om arkeologiska insatser i samband med miljösaneringsprojektet i Gladhammars gruvor i Västerviks kommun. För att förbättra förutsättningarna för den löpande ärendehandläggningen och tillsynen av den arkeologiska verksamheten har arbetet med ett handlingsprogram för uppdragsarkeologin påbörjats. Arbetet har vitaliserat de vetenskapliga perspektiven på verksamheten och kan på längre sikt förväntas leda till bättre underbyggda arkeologibeslut och därigenom ökade förutsättningar för en breddad förankring av fornminnesskyddet och den arkeologiska verksamheten. I projektet *Skattfynd på Öland* har ett brett nätverk etablerats för att förbättra förutsättningarna för tillsynen av de öländska skattfyndsplatserna. Samverkan med polis, åklagare, länsmuseum, kommunerna, LRF och hembygdsrörelsen har bland annat gett positiva effekter i form av en ökad uppmärksamhet kring problematiken med skattplundring med metalldetektor.

Även inom den kyrkoantikvariska verksamheten har ärendenas komplexitet fortsatt att öka, både beträffande byggnadstekniska frågor och när det gäller rutinerna för hur

tillsyn och uppföljning av beslut kan bedrivas.

Satsningen på vård- och underhållsplaner för länets byggnadsminnen har fortsatt; under 2010 har ytterligare 3 planer tagits fram. Ambitionen är att de ska underlätta byggnadsminnesägarnas egen planering, men även utgöra ett rationellt kunskapsunderlag vid Länsstyrelsens egen tillsyn och handläggning av förfrågningar om tillstånd till ombyggnad eller annan förändring av byggnadsminnen.

Tvärsektoriellt utvecklingsarbete

För att stärka de tvärsektoriella perspektiven är kulturmiljöverksamheten integrerade i Länsstyrelsens övriga sakområden. Detta har bland annat inneburit att kulturmiljöfrågornas bebyggelseaspekter organisatoriskt har knutits närmare Länsstyrelsens arbete med den fysiska planeringen. Vidare har världsarvsfrågorna fått en breddad förankring i landsbygdsutvecklings- och jordbrukspolitiska processer. Fornvården och naturvårdsförvaltningen har fortsatt att närma sig varandra; inledningsvis i samordnad upphandling av skötsel-tjänster, men även i en växande dialog om verksamhetens inriktning, innehåll och metoder. Detsamma gäller om den fortsatta implementeringen av kulturmiljöperspektiv i olika vattenförvaltningsprocesser och vid bildandet av naturreservat. I samtliga dessa sammanhang ges goda möjligheter till en konstruktiv dialog, utvecklande av tvärsektoriella synsätt, men även en aktiv implementering av kulturarvsperspektiv i andra samhällsområden.

Tillgänglig kunskap och tillgängligt kulturarv

Vård av och information om kulturmiljön går hand i hand. Länsstyrelsen har under en följd av år satsat på att tillgängliggöra såväl kunskapen om kulturarvet, som kulturarvets olika uttryck i landskapet. Insatserna utgör resultat av en medveten långsiktig strategi, som i sin tur bottnar i övertygelsen om att kunskap och tillgänglighet utgör nycklarna till samhällets politiskt beslutade kulturmiljömål; både de av riksdagen beslutade kulturmålen och de kulturmiljöinriktade miljömålen. Länsstyrelsen har därför även under 2010 satsat på informationsskyltar, skrifter, utställningar, seminarier och byggnadsvårdsläger med syftet att nå ut till

bredast tänkbara målgrupp – enskilda fastighetsägare, ideella föreningar, kommuner, andra statliga myndigheter, enskilda med flera. Samma övergripande strategi styr insatserna vad det gäller kulturmiljöinformation i naturreservat. Även insatser för en bättre fysisk tillgänglighet har prioriterats; bland annat har parkeringsplatser, vandringsslingor och klivstättor setts över eller nyanlagts inom fornvårdsverksamheten.

De största svårigheterna i arbetet

Det främsta hindret för att arbeta sektorsövergripande på ett effektivt sätt är den resursmässiga obalansen mellan olika sakområden inom Länsstyrelsen. Särskilt tydligt blir detta i de olika samverkansprocesser där naturvårds- och kulturmiljöintressen ingår. Följande behov finns:

- en bättre samordning mellan olika berörda departement inom Regeringskansliet vad det gäller fördelning av resurser och innehåll i uppdrag till länsstyrelsens olika sakområden;
- uppdrag till berörda centrala verk att gemensamt genomföra gränsöverskridande utbildningar bland annat i form av seminarier;
- tydliga och finansierade uppdrag till några länsstyrelser, att som pilotlän, ta fram förslag på hur de tvärsektoriella aspekterna kan vidareutvecklas i ett regionalt perspektiv med avseende på bredden i länsstyrelsens samhällsuppdrag.
- Ett annat växande problemområde utgörs av situationen för det kyrkliga kulturarvet. Inom Svenska kyrkan sker i accelererande takt omfattande förändringar av strukturell natur, vilka också avsätter tydliga avtryck på förvaltningen av det kyrkliga kulturarvet. Befolkningsminskning och utträden ur kyrkan är orsak till minskade ekonomiska möjligheter och incitament för församlingarnas underhåll av kyrkobyggnader och kyrkliga inventarier. Felaktiga åtgärder och val av material i samband med restaurerings- och ombyggnadsarbeten under framför allt 1960- och 1970-talen är nu dessutom orsak till ibland omfattande skador och mögelangrepp i kyrkorna. Tillsammans med liturgiskt motiverade krav och önskemål om ofta radikalt förändrade kyrkorum utgör

sammantaget arbetet med de kyrkoantikvariska frågorna en växande arbetsbelastning och betydande utmaning vad det gäller behovet av flexibilitet och prioriteringar i ärendehandläggningen.

Länsstyrelsens egna prioriteringar påverkar endast i begränsad omfattning det slutliga resultatet. Kulturmiljöverksamheten är i hög grad händelsestyrd. Det är verkligheten, så som den avspeglas i de inkommande förvaltningsärendena; tillståndsansökningar enligt KML, bidragsansökningar m.m.; som till betydande del styr resursinsatserna och därmed även det slutliga resultatet.

Samarbetsprojekt

Kulturmiljö och vattenförvaltning

Vattenförvaltningsarbetet ska bedrivas tvärsektoriellt och för att kunna göra avvägningar mellan olika intressen behövs tillräckligt täckande planeringsunderlag ur olika aspekter. Befintliga underlag för kulturmiljön har mycket stora brister och kulturmiljöinventeringar av vattendrag saknas som regel. Det försvårar myndigheternas arbete. I ett samarbete mellan Vattenmyndighetens kansli och kulturmiljöverksamheten vid Länsstyrelsen Kalmar län har en förstudie genomförts under året, vilken har resulterat i en för vattendistriktet gemensam modell för avrinningsområdesöversikter med kulturmiljö- och vattenförvaltningsperspektiv. Arbetet fortsätter under 2011 med att ta fram översikter enligt denna modell. En effekt är en ökad samverkan mellan vattenförvaltning och kulturmiljö och mellan länsstyrelser inom distriktet, vilket i ett längre tidsperspektiv kan förväntas ge positiva effekter för kulturmiljöer vid vatten.

Regionalt kulturarvsseminarium tillsammans med läns museet

Det kanske viktigaste regionala resultatet av det nationella projektet *Agenda kulturarv*, som genomfördes i början av 2000-talet, är det årligen återkommande kulturarvsseminariet i Oskarshamn. 2010 års seminarium var det nionde i ordningen och som tidigare genomfördes seminariet i nära samverkan mellan Länsstyrelsen och läns museet. De två samarbetsparternas olika perspektiv på kulturmiljöarbetet har berikat innehållet på ett mycket utvecklande sätt. Seminariets betydelse för myndighetens och museets

relationer till länets övriga kulturarvsaktörer kan inte överskattas. Årets heldagsseminarium med tema vattenanknutet kulturarv, lockade 150 deltagare från kommuner, föreningar, kulturinstitutioner med mera i Kalmar län.

Effekten i såväl kort som långt perspektiv utgörs av ökad samverkan och uppmärksamhet kring det vattenanknutna kulturarvet. Seminariet spelar även på ett mera övergripande plan en viktig roll som bred kontaktförmedlare i länets kulturmiljöarbete på olika nivåer. Det har även mycket stor betydelse för hur relationen mellan Länsstyrelsen och läns museet hålls vid liv och utvecklas.

Metodstudie om översyn av riksintressen tillsammans med Länsstyrelsen i Västerbotten

Länsstyrelsen har under 2010 genomfört ett projekt tillsammans med Länsstyrelsen i Västerbotten med avsikt att utveckla en metod inför en övergripande översyn av riksintressen för kulturmiljövården.

Länsstyrelsen har i sin roll som statens företrädare ansvar för att tillhandahålla ett nödvändigt planeringsunderlag över länets riksintressen. Behovet av en översyn har under lång tid varit mycket stort, inte minst för att synen på landskapet påtagligt har förändrats sedan de befintliga underlagens tillkomst. Kommunerna, vars handläggare ofta behöver fatta beslut baserade på hänsyn till riksintressena, har också påtalat att planeringsunderlagen ofta är alltför bristfälliga för att de ska kunna göra bra översiktsplaner.

Mot bakgrund av detta har de båda länsstyrelserna under 2010 genomfört ett gemensamt metodutvecklingsprojekt för att kunna förbättra kvaliteten på sina riksintresseområden. Projektet är en pilotstudie där ett urval av riksintresseområden med olika problembild har lyfts fram. Avsikten har varit att belysa några prioriterade frågor samt uppskatta resursbehovet för en mer fullskalig översyn. Det övergripande syftet var att undersöka några av de nuvarande riksintressenas representativitet, avgränsningar och innehåll, hur värdena beskrivs, samt om ytterligare områden borde vara aktuella för riksintressestatus alternativt om några av nuvarande områden borde utgå som riksintressen.

Inom förstudien har en resurssnål metod identifierats som kan komma att implementeras i liknande översynsarbeten i andra län. Själva översynsarbetet påbörjas under 2011 och kan förväntas få betydande effekter på

kvaliteten i det underlag Länsstyrelsen tillhandahåller för kommunernas fysiska planering och därmed även för kulturmiljön i bebyggelseområden och landskap.

TABELL 5.1 LÄNSFAKTA KULTURMILJÖ

Länsfakta kulturmiljö	2010-12-31	2009-12-31	2008-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	30 000	30 000	30 000
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturminneslagen	135	132	132
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturminneslagen	152	152	152
Riksintresseområden för kulturmiljövården, <i>antal</i>	99	99	99
<i>yta (ha)</i>	137 291	137 291	137 291
Kulturresevat, <i>antal</i>	0	0	0
<i>yta (ha)</i>	0	0	0
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	75,0%	75,0%	75,0%

Kommentarer till tabell 5.1 Samtliga kulturmiljöprogram är föråldrade och behöver revideras.

TABELL 5.2 UTBETALADE BIDRAG FÖR KULTURMILJÖ SUMMA (TKR)

Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2010	2009	2008
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	11 235	9 961	11 404

Kommentarer till tabell 5.2 Efter en svacka under 2009 har länets tilldelning av bidragsmedel återgått till 2008 års nivå. Mer än hälften av de tilldelade medlen har utbetalats som byggnadsvårdsbidrag

Sakområde Folkhälsa

FAKTARUTA SAKOMRÅDE FOLKHÄLSA 2010 LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,40	1,81
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	1,40	4,82
Verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr) totalt	2 069	8 589
Andel av totala verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan (%)	1,27%	4,82%
Bidragsutbetalningar (tkr)	11 167	11 315

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Länsstrategi för utveckling av folkhälsoarbetet

Länsstyrelsen har under 2010 deltagit i arbetet med att ta fram ett förslag till en länsstrategi för utvecklingen av folkhälsoarbetet i Kalmar län. I arbetet har förutom Länsstyrelsen, landstinget i Kalmar län, Regionförbundet, Linnéuniversitet, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen deltagit.

För att få ett effektivt folkhälsoarbete krävs bred samverkan och samordning samt tydliggörande av roller och ansvar mellan olika aktörer, vilket har varit en viktig utgångspunkt i arbetet. Förslaget har varit ute på bred remiss i länets kommuner, företag och ideella organisationer under hösten 2010. Länsstrategin förväntas bli antagen av de olika aktörerna under 2011.

De prioriterade folkhälsomålen på länsnivå är enligt den föreslagna strategin för utveckling av folkhälsoarbetet i Kalmar län:

- Delaktighet och inflytande i samhället (målområde 1 enligt de nationella folkhälsomålen).
- Trygga och goda uppväxtvillkor (målområde 3 enligt de nationella folkhälsomålen).
- Minskat bruk av tobak, alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning (målområde 11 enligt de nationella folkhälsomålen).

De prioriterade folkhälsomålen kommer inledningsvis att vara utgångspunkten för

bildandet av fokusgrupper på länsnivå. Arbetet i de länsövergripande fokusområdena syftar till att stärka arbetet på lokal nivå.

Ett viktigt resultat av detta arbete är den samsynen som har nåtts mellan olika aktörer kring hur de nationella folkhälsomålen ska få genomslag på regional nivå. Att samtliga kommuner i länet har deltagit i arbetet ökar möjligheterna till en fortsatt samverkan kring folkhälsofrågor över kommungränserna.

Förebyggande insatser inom ANDT-området (alkohol, narkotika, dopning och tobak)

I april 2010 arrangerade Länsstyrelsen på uppdrag av Socialdepartementets ANDT-sekretariat under ledning av folkhälsoministerns statssekreterare, Ragnwi Marcelind, en s.k. Länsdialog. Till denna inbjöds ett trettiotal personer i länet berörda av ANDT-arbetet. Inbjudna var såväl kommunrepresentanter, landsting, polis och frivilligorganisationer. Syftet var att få en dialog med samtliga aktörer i länet inom ANDT-området. Kalmar kommun lyftes särskilt fram av ANDT-sekretariatet som en föregångare i det drogförebyggande arbetet för barn och unga.

I maj besökte representanter för Folkhälsoinstitutet (FHI) Länsstyrelsen i Kalmar län, i syfte att föra en dialog kring myndighetens arbete inom ANDT området. Länsstyrelsen lyfte särskilt fram problemet med att flera mindre kommuner (5 av 12) saknar

samordnare inom ANDT-området. En samordnare är enligt Länsstyrelsens bedömning en viktig förutsättning för att kommunerna ska kunna bedriva ett förebyggande arbete. Flera av de kommuner som har en samordnare har ansökt hos Länsstyrelsen och fått statsbidrag för att inrätta en tjänst.

På initiativ från FHI har Länsstyrelsen genomfört en s.k. antilångningskampanj 2010 *Tänk Om*. Länsstyrelsen har tillhandahållit material och information till kommunernas samordnare och förmedlat debattartiklar till press och andra medier. Inom ramen för denna kampanj har reklamplats för film på biografier i Kalmar och Västervik köpts. Ekonomiskt stöd har förmedlats till flera frivilligorganisationer genom prenumeration av tidskrifter, almanackor och annonsering i elevkalender.

Länsstyrelsen har under 2010 genomfört nätverksmöten för de kommunala drogsamordnarna. Vidare har en 3-dagars utbildning anordnats för kommunernas samordnare i syfte att öka kunskaperna inom hela ANDT-området.

Nyhetsbrev inom tobaksområdet har månatligen skickats ut till länets kommuner, Landstinget och andra aktörer. Föreläsningar har anordnats specifikt för tobaksområdet. Länsstyrelsen har besökt sex kommuner i länet i syfte att förmedla kunskaper inom tobaksområdet till ledande politiker och tjänstemän.

Fördelning av statsbidrag

Länsstyrelsen har under 2010 förmedlat statsbidrag till sammanlagt femton kommunala projekt inom ANDT-området och till sex olika projekt som omfattar samtliga länets kommuner inom området kvinnofrid, barn som bevittnat våld samt prostitution och människohandel.

Samtliga förmedlade medel har använts till olika projekt som antingen riktats direkt till berörda målgrupper och/eller varit kunskapsförmedlande och ökat samarbetet kring de frågor de statliga medlen avsett.

De resultat som har nåtts inom ANDT-området har i de kommuner där det finns samordnare fått ett mer tydligt fokus på dessa frågor. Flera drogfria aktiviteter för ungdomar har kunnat anordnas och det förebyggande arbetet har fått en tydligare struktur som är hållbar över tid. Gemensamma möten mellan kommunernas samordnare stärker deras roll och förmedlar kunskap och erfarenheter som på så sätt kan komma flera ungdomar till gagn i länet.

Genom de många projekt som med hjälp av statliga medel pågår i Kalmar län, varav en del övergått till permanent verksamhet i vissa kommuner, har folkhälsan i länet kunnat få en utveckling i positiv riktning.

71. Länsstyrelserna ska i enlighet med anvisningar från Statens folkhälsoinstitut (FHI) redovisa hur de har utövat tillsyn enligt alkohollagen (1994:1738) och tobakslagen (1993:581), vilka åtgärder som vidtagits för att skärpa den kommunala tillsynen samt resultaten av detta arbete.

Tillsynsplan, vilket år

Länsstyrelsen har 2010 följt den plan som lagts fast vid verksamhetsplaneringen vilket innebar tillsyn i två kommuner. Någon specifik tillsynsplan för 2010 finns inte, däremot har ett förslag till tillsynsplan tagits fram för 2011.

Organisation och resurser

Under 2010 har alkoholtillsynen, organisatoriskt sett, inrymts inom den juridiska verksamheten. Från 2011 överförs verksamheten till den enhet som arbetar med frågor koppade till social hållbarhet (läns-samordnare/alkohol, kvinnofridsfrågor, integration och jämställdhet).

Resurser har tagits i anspråk enligt fastställd verksamhetsplan för 2010.

Vägledande tillsyn

Stödet till kommunerna har under året uteslutande bestått av telefonrådgivning.

Direkttillsyn

Tillsynen har varit operativ och kan betraktas som en allmän tillsyn, dvs. metoden för tillsyn har anpassats beroende på i vilken kommun tillsyn gjorts. Huvudsakligen har tillsynen genomförts genom intervju med alkoholhandläggaren

och genom granskning av styrdokument mm.

Lärande åtgärder

Länsstyrelsen har under året inte vidtagit några särskilda åtgärder för att skärpa den kommunala tillsynen.

Tillsynsmetoder

Länsstyrelsens uppfattning är kommunerna generellt sett bedriver ett bra tillsynsarbete, vilket bekräftas av den tillsyn som Länsstyrelsen gjort.

Samarbete

Något specifikt samarbete mellan myndigheter, kommuner och frivilligorganisationer kring alkoholtillsyn finns inte.

Statens folkhälsoinstitut

Under 2010 har Länsstyrelsen haft ett möte tillsammans med Statens Folkhälsoinstitut (FHI) i syfte att belysa Länsstyrelsens arbete inom ANDT-området (alkohol, narkotika, dopning, tobak). Länsstyrelsen uppfattar samarbetet mellan myndigheten och FHI som gott. Några nödvändiga förändringar i detta samarbete i syfte att stärka folkhälsoarbetet bedöms inte föreligga.

TABELL 6.1 VERKSAMHETSKOSTNADER OCH ÅRSARBETSKRAFTER

Kostnader och årsarbetskrafter för Folkhälsa	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader (exkl. OH)	1 528,9	1,81
varav Allmänt och övergripande inom social omvårdnad (700)	647,2	1,19
varav Fördelning av statsbidrag (704)	662,7	0,56
varav Alkohol- och tobaksärenden (705)	219,0	0,06
varav alkohlärenden 7051 - 7053	28,6	0,05
varav tobaksärenden 7054	7,5	0,01
Totala kostnader (inkl. OH)	2 068,6	

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår (dvs. 2010).

Kommentarer till tabell 6.1 Uppgifterna i tabellen kan inte jämföras med motsvarande tabell för 2009 p.g.a. förändringar mellan åren. Merparten av kostnaderna avser projekt som utförs på uppdrag av Socialstyrelsen och Statens Folkhälsoinstitut.

Sakområde Jämställdhet

FAKTARUTA SAKOMRÅDE JÄMSTÄLLDHET 2010 LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,00	0,00
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,28	0,00
Verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr) totalt	282	10
Andel av totala verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan (%)	0,17%	0,01%
Bidragsutbetalningar (tkr)	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Läget i länet

Länsstyrelsen arrangerade i början av året två föreläsningar med externa föreläsare för samtliga berörda aktörer i länet gällande upptäckt och handläggning av hedersrelaterat våld. Länsstyrelsen i Kalmar har även ekonomiskt bidragit till länsstyrelsernas gemensamma aktiviteter gällande jämställdhet i Almedalen sommaren 2010.

Länsstyrelsen har genom en enkätundersökning gjort en kartläggning av kommunernas jämställdhetsarbete. Frågor har också ställts kring kommunernas behov av Länsstyrelsens stöd. Av kommunernas svar framgår att kommunerna gärna ingår i ett nätverk där man bl. a kan dela med sig av goda idéer och få stöd i upprättande av handlingsplaner. Flera kommuner har uppgett att de saknar aktuella handlingsplaner för jämställdhetsarbetet. Stöd har också efterfrågats i handläggningen av planärenden, önskemål finns därför om länsgemensamt arbetet i dessa frågor.

Samverkansmöten har under året förevarit med Regionförbundet. Länsstyrelsen deltar i arbetet med ett av de åtta utvecklingsområden som uppmärksammades under jämställdhetsexperternas möte i Stockholm den 19 oktober 2010.

Gemensamt med Landsbygdsprogrammet startades ett projekt i dec 2010 med beräknat avslut mars 2012. Projektet inleddes med den kommunala kartläggningen och syftet med projektet är att göra berörda aktörer medvetna om vikten och nyttan av

ett jämställt samhälle såväl ekonomiskt som socialt. Målet med arbetet är, utifrån den kartläggning som genomförts, att lägga en gemensam bas för länets jämställdhetsarbete genom bl. a nätverk och gemensamma utbildningstillfällen.

Länsstyrelsen har genom sitt arbete med statsbidrag stärkt kommunernas möjlighet att direkt arbeta med att stödja våldutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld samt ha speciella insatser för förövare. Frågan rörande jämställdhet har även aktualiserats internt bl.a. i Länsstyrelsens arbete inom planarbete och landsbygdsutveckling samt externt genom den kommunala kartläggningen.

Länsstyrelsens bedömning av resultat inom området är att det utvecklingsarbete som har påbörjats inom ramen för Landsbygdsprogrammet kommer att leda till att kommunerna i Kalmar län och andra aktörer kommer att förbättra sitt arbete kring jämställdhetsintegrering.

Länsstyrelsens personal består i stora drag av 50 % kvinnor och 50 % män med någon övervikt för kvinnor. Under senare år har det vid rekrytering av handläggare funnits betydligt fler sökande kvinnor än män. Fördelningen män/kvinnor förändras stadigt på så sätt att kvinnornas andel av de anställda ökar.

Läget vid Länsstyrelsen Kalmar län

För chefsgruppen i sin helhet är idag 8 av 17 chefer kvinnor. Ledningsgruppen (Direktionen) har en jämn könsfördelning.

Arbetsgivarverkets årliga myndighetsspecifika statistik visar i övrigt följande bild av hur jämställdhetsperspektivet förändrats från 2005 till 2010 vid Länsstyrelsen Kalmar län (staten som helhet redovisas inom parentes):

- Kvinnors andel av "ledningskompetensen" vid arbetsplatsen har ökat från 32 % till 44 % (33/36 %)

- Relationen genomsnittslön kvinnor/män ändras från 88 % till 94 % (87/90 %)
- Löneutvecklingen i årsgenomsnitt under perioden är för män 3,6 % (4,5 %) och för kvinnor 3,9 % (4,8 %)
- Andelen heltidsanställda kvinnor är 2010 98 % (93 %)

75. Länsstyrelserna ska redovisa hur de inom länet givit stöd till olika aktörer i deras arbete med jämställdhetsintegrering. Redovisningen ska ange insatsernas inriktning, omfattning och resultat.

Stöd till aktörer i arbetet med jämställdhetsintegrering

Länsstyrelsen har under 2010 prioriterat det länsstyrelsegemensamma projektet *ESF Jämt* som ska bidra till att projekt inom den svenska Socialfonden genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Stödorganisationen består av en nationell koordinator och åtta projektstödare som erbjuder kostnadsfri rådgivning och utbildning runt om i landet. *ESF Jämt* sträcker sig mellan åren 2009-2011 och finansieras av Europeiska Socialfonden. En nationell koordinator och administratör/ekonom är anställd av Länsstyrelsen i Örebro som är projektägare. Åtta projektstödare är anställda av Länsstyrelsen i Västra Götaland, Skåne, Kalmar, Värmland, Västernorrland samt Norrbotten.

Projektet syftar till att jämställdhet går från sidoordnad till huvudordnad verksamhet i ESF-projekten och att det integreras i verksamhetens alla delar.

Långsiktiga effekter:

- *ESF Jämt* ska bidra till ökad kvalitet och måluppfyllelse av jämställdhetsintegrering i Europeiska Socialfondens projekt.
- *ESF Jämt* skapar ny kunskap när det gäller tillämpning av jämställdhetsintegrering/metodutveckling.
- Länsstyrelsen stärker sin position genom ökad samverkan i länen och nationellt som en aktör för stöd i jämställdhetsarbete.

- Projektet bidrar till att öka medvetenheten om de nationella jämställdhetspolitiska målen och att de sprids till en bredare målgrupp.

Kortsiktiga projektmål

- 95 % av dem som deltar i utbildningarna får användning/nytta av och känner sig nöjda med stödet
- minst 10 utbildningstillfällen erbjuds i varje ESF region per år
- minst 50 förprojekterings- och genomförandeprojekt får enskild rådgivning i respektive ESF region per år.
- stödet som ges är kvalitetssäkrat

Resultat och aktiviteter

Redovisning till finansärer sker var tredje månad. Senaste lägesrapporten för samtliga deltagande länsstyrelser visade på följande resultat kopplat till de kvantitativa målen fr.o.m. projektstart t.o.m. 31 augusti 2010:

- utbildningar: 175 st. (mål 240 st.)
- enskild rådgivning: 604 (mål 1200)
- antal deltagare (rådgivnings- och utbildningsinsatser): 2375 varav 1570 kvinnor, 805 män (mål 2000)

Under året har följande nationella aktiviteter genomförts av *ESF Jämt*:

- forskarsymposium 4-5 mars, *Motstånd som drivkraft i förändringsarbetet*. Antal deltagare: 97 deltagare varav 11 män och 86 kvinnor

- fördjupningsseminarium, 9 st. Totalt 92 deltagare varav 16 män och 76 kvinnor.
- Almedalen, ca 130 deltagare varav 16 deltog på *ESF Jämt workshop*
- tankesmedja, 27 deltagare varav 4 män, 23 kvinnor

ESF Jämt har deltagit i en rad olika konferenser och workshops som medverkande aktör, exempelvis strukturfondens konferens *Lärande för sysselsättning och regional tillväxt* 9-10 februari, ESF-rådets lärkonferens processtöd i Södertälje 25-26 augusti samt *Equality, Growth and Sustainability – Do they mix* i Linköping 25-26 november.

Under 2010 har länsstyrelserna gemensamt fortsatt genomförandet av det nationella ESF-projektet kring jämställdhetsintegrering. Länsstyrelsen i Jönköpings län utgör basen för projektstödaren i området *Småland och Öarna*. Genom *ESF Jämt* har bas- och metodutbildningar i jämställdhetsintegrering samt enskild handledning erbjudits/genomförts till såväl befintliga

projektägare inom socialfonden som till personer som har varit i gång med att ansöka om projektmedel eller förprojektering. Stödet har i utvärderingar av följeforskarna fått gott betyg och resulterat i att kvalitén på jämställdhetsperspektivet i socialfondsprojektsansökningar förbättrats enligt ESF-rådet. I Kalmar län har under 2010 tolv olika projekt startats och flera pågår sedan tidigare.

Länsstyrelsen i Kalmar har deltagit i två av *ESF-Jämt:s* utbildningar i länet som vänt sig till projekt i länet.

Länsstyrelsen i Kalmar är representerad i referensgruppen *ESF-Jämt, Småland och Öarna*.

Ett antal projekt i länet har 2009 och 2010 beviljats projektmedel för strategiska och metodutvecklande samt fysiska åtgärder. Länsstyrelsen har medverkat vid flera möten och nationella seminarium kopplade till uppdraget.

TABELL 7.1 KOSTNADER/INTÄKTER FÖR SAKOMRÅDET JÄMSTÄLLDHET

Kostnader/intäkter för sakområde Jämställdhet	2010	2009	2008
Verksamhetskostnader inkl. OH¹ (tkr)	281,7	10,0	705,0
varav ramanslag 5:1, netto (tkr)	188,7	8,8	705,0
varav övrig finansiering (tkr)	93,0	1,2	0,0
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	0,17%	0,01%	0,40%
Verksamhetsintäkter	9,2	0,0	0,0

¹ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)

Kommentarer till tabell 7.1 Prioriteringen av resurser för jämställdhetsfrågor under 2009 var mycket låg, delvis p.g.a. höga omställningskostnader för Länsstyrelsen i samband med överföring av verksamheter till Transport- och Socialstyrelsen.

Sakområde Integration

FAKTARUTA SAKOMRÅDE INTEGRATION 2010 LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,00	0,01
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,40	0,62
Verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr) totalt	785	558
Andel av totala verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan (%)	0,48%	0,31%
Bidragsutbetalningar (tkr)	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

Läget i länet

Kalmar län har ett väl fungerande mottagande av flyktingar och samtliga kommuner i länet har avtal om flyktingmottagande för 2010. Länets mottagande under året har uppfyllt det av Migrationsverket fastställda s.k. länstalet för mottagande av flyktingar.

Sex av länets kommuner har även mottagande av ensamkommande asylsökande flyktingbarn och ytterligare ett par kommuner diskuterar möjligheten att ta emot ensamkommande barn.

Året har dominerats av förberedelser och aktiviteter omkring den s.k. etableringsreformen som trädde i kraft 1 december 2010. Länsstyrelsen har arrangerat och deltagit i ett flertal konferenser och informationstillfällen inför denna reform.

Som en första del i detta arbete arrangerade Länsstyrelsen i maj månad en länskonferens i Kalmar på temat *Nyanlända invandrades etablering i Kalmar län* där alla kommuner i länet, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och Skatteverket deltog.

Arbetet inför etableringsreformen fortsatte under hösten 2010. Länsstyrelserna i Kalmar, Jönköpings och Kronobergs län arrangerade gemensamma s.k. dialogdagar under huvudrubriken *Nyanländ i Småland*. Den första dialogdagen, som genomförde i Kalmar i september månad, hade temat *Etablering av nyanlända*. Under denna dag var fokus på själva etableringsreformen och dess genomförande i regionen. Den andra

dialogdagen, i Nässjö i oktober, hade temat *Samhällsinformation till nyanlända*. På dessa dialogdagar har cirka 300 personer från kommuner och representanter från Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och Integrations- och Jämställdhetsdepartementet deltagit.

För att stödja och möjliggöra samverkan i länet och ge ett kvalitativt gott mottagande av nyanlända har Länsstyrelsen arbetat för att utveckla ett länsnätverk, där alla kommuner är aktiva. Nätverket har haft fem möten under året och sedan halvårsskiftet medverkar även Regionförbundet i Kalmar län. Länsstyrelsen har utöver detta täta kontakter med länets kommuner också på andra sätt, bl.a. genom besök i kommunerna, e-postkontakter och telefonsamtal.

Länsstyrelsen har arbetat aktivt för att ytterligare stärka samverkan i länet med anledning av etableringsreformen genom att stödja en länsgemensam ansökan till Migrationsverket om s.k. § 26-medel. Avsikten är att medlen ska användas till samverkan mellan länets tolv kommuner när det gäller kommunernas nya uppgift som rör samhällsinformation till nyanlända. Länsstyrelsen bedömer att samverkan i den frågan är angelägen för att uppnå lagstiftningens mål på kvalitet och omfattning av samhällsinformation till nyanlända.

Länsstyrelsen har under hösten deltagit i Arbetsförmedlingens dialogdagar, där länets kommuner, Länsstyrelsen och Arbetsförmedlingen diskuterar samverk-

ansformer och arbetssätt inför genomförandet av etableringsreformen.

Länsstyrelsen i Kalmar har under året även deltagit i samverkan mellan länen i Syd-sverige (Kalmar, Jönköping, Kronoberg, Skåne och Blekinge län). Samverkan mellan sydlänen är väl utvecklad och fungerar mycket bra.

Länsstyrelserna i Sydsverige och Malmö stad har under de senaste två åren bedrivit projekt *JobBo*, ett arbete för organiserad vidareflytt för nyanlända, där Malmö stad är projektägare.

Länsstyrelsen har under året haft ett gott samarbete med länets kommuner, Arbetsförmedlingen, Regionförbundet i Kalmar län, Försäkringskassan och grannlänen i arbetet för mottagande av nyanlända och inför genomförandet av etableringsreformen. Samverkan med Landstinget på länsnivå kan dock förbättras. Ett förtydligande av landstingets uppgifter inom detta område skulle kunna underlätta samverkan med Landstinget, som är en viktig del av ett välfungerande arbete för flyktingmottagandet i länet.

Länsstyrelsens prioriteringar

Länsstyrelsen har under året prioriterat information och aktiviteter inför etablerings-

reformen, bl.a. genom att arrangera läns- och regionkonferenser samt arbetat för att § 26-medlen i första hand styrs till samprojekt mellan länets kommuner, med inriktning på samverkan angående samhällsinformation till nyanlända.

Länsstyrelsen har även arbetat för att fler kommuner skall teckna avtal om att ta emot ensamkommande asylsökande barn.

Aktiviteter som har genomförts under året:

- länskonferens angående nyanländas etablering i Kalmar län, maj månad
- dialogdag/regionkonferens om etableringsreformen/reformens genomförande, september
- dialogdag/regionkonferens om etableringsreformen/samhällsinformation, oktober
- nätverksträffar med samtliga kommuner, fem möten
- länsgemensam ansökan om § 26-medel, samhällsinformation
- besök i alla länets kommuner
- samverkansmöten med sydlänen, fem möten.

76. Länsstyrelserna ska redovisa sitt arbete för att skapa god beredskap och kapacitet i respektive län för att ta emot skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd. Av redovisningen ska framgå hur arbetet bedrivits och vilka resultat som nåtts. Vidare ska redovisningen, där så är möjligt, beskriva insatser, metoder och hinder samt barns situation i mottagandet på följande områden: Regional samverkan kring arbete, Bosättning, Utbildning och hälsa, Nyanländas boende, Organiserad vidareflyttning, Samhällsinformation, Sociala insatser för nyanlända samt Svenska för invandrare (sfi) och yrkessvenska.

Ytterligare anvisningar för redovisningen får göras av Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Beredskap för mottagande av skyddsbehövande

För att skapa beredskap och kapacitet för att ta emot skyddsbehövande i Kalmar län har Länsstyrelsen under året arbetat för ett ökat samarbete mellan länets kommuner och med samverkande myndigheter, framför allt med Arbetsförmedlingen regionalt.

Under året har nätverksarbetet mellan länets kommuner intensifierats och även Regionförbundet har blivit en aktiv part i denna samverkan.

Under våren har Länsstyrelsen arrangerat en länskonferens på temat *Nyanlända invandrades etablering i Kalmar län* där länets kommuner, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Regionförbundet och Skatteverket diskuterade länssamverkan med utgångspunkt i den kommande eta-

bleringsreformen. Länsstyrelsen och länets kommuner har även deltagit i Arbetsförmedlingens s.k. dialogdagar inför etableringsreformens genomförande.

Kommunernas arbete för samverkan i flyktingmottagandet, framförallt mellan kommunerna och med Arbetsförmedlingen, har ökat under året. Länets kommuner har för första gången gemensamt ansökt om § 26-medel för länssamverkan. I första hand ska denna samverkan fokusera på samhällsinformation till nyanlända. Ambitionen är att denna länssamverkan under kommande år ska kunna utökas till att gälla även svenskundervisning och regional samverkan kring arbete.

Under hösten 2010 har Länsstyrelsen genomfört två dialogdagar (samarbete mellan länsstyrelserna i Kalmar, Kronobergs och Jönköpings län), där temat var etablering av nyanlända skyddsbehövande respektive samhällsorientering med utgångspunkt i etableringsreformen som gäller från den 1 december 2010.

På ovanstående sätt arbetar Länsstyrelsen tillsammans med länets kommuner för att höja kvaliteten i mottagandet så att fler

nyanlända stannar i länet under och efter etableringstiden. Detta arbete kommer att fortsätta under kommande år.

Flertalet av länets kommuner är även aktiva parter i s.k. organiserad vidareflytt. Länsstyrelsen i Kalmar medverkar i projekt *JobBo*, ett projekt som ska stimulera till vidareflytt från Malmö stad till kommuner i Sydsverige, bl.a. till Kalmar län. Länssamordnaren för projekt *JobBo* har deltagit i möten med länsnätverket och flera kommuner har tagit emot personer som flyttat till länet genom projektet.

Länsstyrelsen kan konstatera brister i den övergripande samverkan med sjukvårdshuvudmannen, Landstinget. Länsstyrelsen kommer därför att intensifiera ansträngningarna att hitta fungerande samverkansformer med Landstinget, som är en viktig part i mottagandet av skyddsbehövande.

Hälften av länets kommuner har avtal med Migrationsverket om mottagande av ensamkommande asylsökande barn och ungdomar, vilket är en ökning från förra året. Länsstyrelsen kommer att fortsätta arbetet för att fler kommuner ska öppna upp för möjligheten att ta emot dessa unga.

Övrig återrapportering

81. Länsstyrelserna ska redovisa hur 5 § punkten 5 i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion har beaktats i verksamheten samt bedöma resultatet av detta. Åtgärder som har vidtagits för att genomföra myndigheternas antidiskrimineringsstrategier, samt resultatet av detta, ska särskilt redovisas.

Länsstyrelsens antidiskrimineringsarbete

Under år 2007 tog landets länsstyrelser fram en gemensam strategi för sitt antidiskrimineringsarbete *Länsstyrelsernas handlingsplan för lika rättigheter och skyldigheter*. I samråd med berört departement, kontaktpersoner från länsstyrelserna och ombudsmännen gjordes tolkningen att strategin skulle omfatta både hur man hanterar diskrimineringsfrågorna i den egna organisationen (område A), hur detta integreras kärnverksamheten (område B) samt i länsstyrelsernas information och kommunikation (område C).

Den gemensamma antidiskrimineringsstrategin består av fem steg;

- en gemensam ram/mall för antidiskrimineringsarbetet,
- utvecklandet av ett stöd/utbildningspaket för länsstyrelsernas behov,
- kartläggning av hur utvalda verksamhetsområden berörs av antidiskriminering,
- en länsstyrelsegemensam handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter,
- samt utarbetande av en gemensam modell och indikatorer för uppföljning.

Länsstyrelsernas hittillsvarande insatser för att ta fram och genomföra myndigheternas gemensamma antidiskrimineringsstrategi har tidigare redovisats i Länsstyrelsernas årsredovisningar för åren 2007 - 2009.

Länsstyrelserna startade i maj 2009 ett projekt för att ta fram och påbörja genomförandet av en för länsstyrelserna gemensam handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter. Uppdraget har också bland annat omfattat att ta fram ett utbildningspaket avseende mänskliga rättigheter för läns-

styrelsernas behov. Målet för detta projekt har varit att samordna och utveckla länsstyrelsernas arbete med mänskliga rättigheter och insatser mot diskriminering. Projektet har genomförts i samarbete med Diskrimineringsombudsmannen (DO), Handisam och Delegationen för mänskliga rättigheter, som medverkat kontinuerligt genom deltagande i arbetsmöten och konferenser samt granskning av handlingsplan och utbildningspaket.

Under våren 2010 antogs förslaget till gemensam handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter för perioden 2010-2012 av samtliga länsstyrelser. Handlingsplanen behandlar tre olika områden; organisation, sakområden och kommunikation och omfattar sammanlagt 36 olika åtgärder. Projektet som avslutades i juni 2010 har också tagit fram en handledning till grundutbildning i mänskliga rättigheter med särskilt fokus på skyddet mot diskriminering. Handlingsplanen och utbildningsmaterialet har under året skickats till såväl Finansdepartementet som till Integrations- och jämställdhetsdepartementet.

Den 21-22 juni 2010 genomfördes en konferens där handlingsplanen och utbildningsmaterialet samt en plan för genomförandet av handlingsplanen presenterades. Ansvaret för genomförandet ligger i första hand på varje enskild länsstyrelse men ett gemensamt arbete kommer att hållas samman av en styrgrupp och ett antal arbetsgrupper. Vid konferensen deltog förutom representanter för de flesta länsstyrelser även företrädare för integrations- och jämställdhetsdepartementet och DO. Det konstaterades att trots en hög ambitionsnivå kommer de flesta åtgärderna att finansieras inom länsstyrelsernas anslag. Några åtgärder t.ex. tillgängliggörande av webbplats och ett projekt för metodutveckling för verksam-

hetsintegrering kommer dock att kräva särskild finansiering.

Under hösten har genomförandet av handlingsplanen påbörjats.

Inom område A, organisation, har fem av de sex åtgärder som planerats för 2010 genomförts under hösten. Åtgärderna 3,5,8,9 och 12 följer planen vilket bland annat innebär att det länsstyrelsegemensamma ledarutvecklingsprogrammet för nya chefer nu innehåller en utvecklad del om antidiskriminering och att utvärdering pågår. Vidare har två utbildningar om kompetensbaserad rekrytering, som kommer att genomföras under 2011 och 2012, upphandlats. Länsstyrelserna har också inventerat annonseringskällor i syfte att skapa intresse för att arbeta inom länsstyrelserna hos en bredare målgrupp samt utvecklat metoder för att kvalitetssäkra annonstexter för att texten ska ha ett inkluderande språk där efterfrågad kompetens är relevant och tydligt beskriven. Slutligen har en gemensam och sammanhållen mall som omfattar handlingsplan för jämställdhet, rutiner vid trakasserier och kränkande särbehandling samt tillgänglighet tagits fram under året. Däremot har åtgärd 1, upphandling av utbildning för chefer och ledare om arbetsgivares skyldighet att arbeta aktivt mot diskriminering, för genomförande under 2011–2012, inte hunnits med under hösten.

Det övergripande målet för område B, sakområden, är att Länsstyrelserna ska kunna leva upp till 5 § punkten 5 i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion. En förutsättning för detta är en ökad generell kunskapsnivå inom området mänskliga rättigheter och framför allt att det utvecklas metoder för verksamhetsintegrering av de mänskliga rättigheterna. Länsstyrelserna har erfarenheter av verksamhetsintegrering inom andra områden t.ex. miljöledningssystem, jämställdhetsintegrering och inom folkhälsoarbetet. De metoder som används inom dessa områden har analyserats ur ett antidiskrimineringsperspektiv men bedömningen är att dessa inte räcker till och inte heller fungerar som metod för att verksamhetsintegrera samtliga diskrimineringsgrunder. Vedertagna metoder för integrering av ett rättighets- och antidiskrimineringsperspektiv saknas idag. Därför har sex länsstyrelser gått samman och sökt medel från socialfonden för ett metodutvecklingsprojekt inom ramen för den gemensamma

handlingsplanen. Projektet har inte kunnat påbörjas eftersom ansökan har avslagits men andra finansieringsvägar undersöks för närvarande. Under hösten har frågan också lyfts på länsrådsmötet i dialog med regeringens utredare Hans Ytterberg.

För att höja kunskapsnivån ska länsstyrelsernas anställda, enligt åtgärd 16, under 2011-2012 genomgå den grundutbildning som tagits fram inom projektet. För att stödja genomförandet och uppföljningen av grundutbildningen, handledarutbildningen och arbetet med verksamhetsintegrering har en särskild projektgrupp tillsatts under 2010. I projektgruppen ingår representanter för länsstyrelserna i Stockholm, Östergötland, Västernorrland, Värmland och Skåne. Länsstyrelsen i Skåne är sammankallande för gruppen. Gruppens uppdrag är att ta fram en handledarutbildning, fungera som stöd i genomförande av grundutbildningen, följa upp grundutbildningen och handledarutbildningen samt ta fram förslag till stödjande strukturer för verksamhetsintegrering av ett rättighets- och antidiskrimineringsperspektiv.

Projektgruppen har under hösten 2010 haft särskilt fokus på framtagande av en handledarutbildning. Utbildningen ska erbjudas de handledare som ska utbilda övriga anställda vid länsstyrelserna i den grundläggande utbildningen om mänskliga rättigheter. Sammantaget har ett sextiotial personer utsetts till handledare vid länsstyrelserna. En två dagars handledarutbildning kommer att hållas den 17-18 januari 2011. Syftet med utbildningen är att ge handledarna verktyg och kunskaper i genomförande av grundutbildningen. Utbildningen har fokus på mänskliga rättigheter utifrån ett tvärvetenskapligt och rättsligt perspektiv. Vidare kommer diskrimineringslagen samt orsaker och mekanismer bakom diskriminering att behandlas på utbildningen. Även rollen som facilitator/processledare utgör ett moment under utbildningen.

Under 2010, har inom ramen för ett länsstyrelsegemensamt projekt, en ny webbplattform tagits fram. Detta har varit den främsta insatsen med bäring på område C, kommunikation, under året. Webbplattformen är gemensam för de 21 länsstyrelserna och omfattar också webbplatsen <länsstyrelsen.se>. Webbplattformen bygger på gemensam teknik, men är också enhetlig när det gäller informationsstruktur

och design. Strukturen har arbetats fram utifrån ett besökarperspektiv, där sökbarhet och tillgänglighet är viktiga funktioner.

Tillgängligheten ska tillgodoses både för besökare och för redaktörer. Det handlar både om tekniska förutsättningar och om informationstillgänglighet. Den teknik som används uppfyller WAI - standard, vilket innebär att internationella riktlinjer för webbtillgänglighet uppfylls.

Arbetsgruppen har haft tillgång till tillgänglighetskonsulter under processen att bygga upp en tillgänglig struktur. Länsstyrelsen har också följt VERVA: s rekommendationer för teknisk standard och för informationsstruktur och redaktörsverktyg. Ett första tillgänglighetstest genomfördes i december 2010.

På de översta nivåerna i strukturen är alla texter gemensamma och granskade ur ett klarspråksperspektiv. Texterna finns också översatta till engelska och förberedelser

pågår för fler översättningar till lättläst, teckenspråk samt minoritetsspråken under 2011.

Vidare pågår arbete för att ta fram check-listor, analysverktyg och riktad utbildning för tillgänglig information, under 2011.

Sammanfattningsvis kan konstateras att länsstyrelserna har genomfört sin antidiskrimineringsstrategi och i princip följer den tidsplan som lagts för handlingsplanen för 2010 - 2012. Ett resultat av det gemensamma arbetet med att genomföra länsstyrelsernas antidiskrimineringsstrategi och handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter är att det nu finns en gemensam grund, en struktur och ett antal verktyg, vilket ger goda förutsättningar för länsstyrelserna att bedriva ett samordnat och utvecklat arbete för lika rättigheter och möjligheter. Samtidigt bör understrykas att den stora utmaningen ligger i att utveckla metoderna för verksamhetsintegrering.

82. Länsstyrelserna ska redovisa hur man i genomförandet av sin verksamhet har beaktat 5 § punkt 3 i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion om att inför beslut eller andra åtgärder som kan röra barn analysera konsekvenserna för dem och därvid ta särskild hänsyn till barns bästa.

Barns bästa

Länsstyrelsen har i sin verksamhet under 2010 regelmässigt beaktat barnperspektivet i planärenden (detaljplaner och översiktsplaner) när det gäller olika trafiklösningar, avstånd mellan bostäder, skola och idrotts-hallar, lekplatser m.m. Vid granskning av översiktsplaner beaktar Länsstyrelsen barnperspektivet genom att till kommunerna särskilt kommentera barns behov av att träffa jämnåriga vilket kräver lokaler, problemet med många små skolor eller få centraliserade skolor, skolskjutshallplatser, cykelavstånd, mobil- och bredbandsnät m.m.

I flera av länets naturreservat finns information anpassade till barn, t ex. bilder på olika fågelarter placerade på låg höjd. Vid länets två naturum, Trollskogen och Ottenby, finns information och aktiviteter som vänder sig direkt till barn. Utställningarna är delvis utformade som upptäcktslådor där barn får känna, lyssna och gissa. Vidare

finns det särskilda aktiviteter för barn, t.ex. hävning av vattendjur, barnanpassade guidningar och tipspromenader, möjlighet att prova på att bygga sin egen fågelholk m.m.

Länsstyrelsens arbete inom ANDT-området (alkohol, narkotika, dopning, tobak) har tydligt beaktat barnperspektivet i det drog-förebyggande arbetet bland barn och unga. Fördelningen av statsbidrag inom ramen för området kvinnofrid, hedersrelaterat våld, prostitution och människohandel har ett tydligt barnperspektiv där beviljade projekt vänder sig, direkt eller indirekt, till barn och unga.

Landsbygdsprogrammets horisontella prioriteringar omfattar hela verksamheten, men rör sällan barn. Däremot lyfter ett flertal Leader-grupper (samverkande åtgärd för att stärka landsbygdens ekonomi) fram barnperspektivet.

Leader-gruppen *Astrid Lindgrens hembygd* fokuserar på arbetet med barn och ungdomar i hela sitt koncept.

I Leader-gruppen *Kalmar/Öland* finns ungdomsrepresentanter i LAG-gruppen (styrelsen) i syfte att bevaka barn och ungdomsfrågor i Landsbygdsprogrammet.

Inför alla beslut bereds alla projekt/aktiviteter i en beredningsgrupp (LAG). Där

beaktar man en rad faktorer, varav de horisontella prioriteringarna är några. Därmed beaktas konsekvenserna för barn och unga i varje beslut, oavsett om projektet eller aktiviteten särskilt avser barn och unga eller inte.

Organisationsstyrning

84. Länsstyrelserna ska redovisa verksamhetskostnader och årsarbetskrafter under 2008-2010 fördelade enligt länsstyrelsernas koder för verksamhets- och ärendestatistik (VÄS), på nivå två (VÄS 20, 21, osv.). Den andel av kostnaderna som finansieras från anslag 5:1 ska anges per verksamhetsområde. För 2010 ska även OH-kostnader redovisas per verksamhetsområde. Verksamhetskostnaderna ska överensstämma med de som anges i resultaträkningen. Länsstyrelserna ska vidare redovisa kostnader för representation och lokaler. Redovisningen ska göras i en för länsstyrelserna enhetlig struktur. Redovisningens närmare utformning ges enligt anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.

Nedanstående redovisning är kopplad till de uppgifter som redovisas i Tabell A, B1, B.2, B.3, B.4 samt C s. 113-117.

Redovisning av verksamhetskostnader och årsarbetskrafter

I de följande avsnitten kommenteras innehållet i de tabeller som redovisas under avsnittet Året i siffror.

Tabell A och B.1 verksamhetskostnader

De totala verksamhetskostnaderna har sjunkit med 9 % mellan 2009 och 2010 främst till följd av verksamhetsövergångar inom körkorts-/trafikområdet till Transportstyrelsen och social tillsyn till Socialstyrelsen. Under 2010 redovisas en marginell resurssamverkan vilken avser eftersläpande kostnader för arbete utfört under 2009.

Inom sakområdet regional tillväxt har kostnaderna sjunkit till hälften bl.a. för att flera äldre projekt avslutades under 2009 och att det under 2010 bedrivits färre projekt där Länsstyrelsen helt eller delvis varit projektägare. Regionförbundet i Kalmar län har huvudansvaret för den regionala serviceplanen i länet och med utgångspunkt från denna har Länsstyrelsens i sin roll inom regional tillväxt fokuserat på servicefrågor på landsbygden vilka finansieras inom Landsbygdsprogrammet. Det regionala tillväxtanslaget har använts som en delfinansieringskälla för projekt inom Landsbygdsprogrammet.

Även inom sakområde Kulturmiljö har kostnaderna minskat (35 %). Främst till följd av att Länsstyrelsen under 2009 hade ett omfattande program med upprättande

och revidering av vård- och underhållsplaner samt en satsning på informationsåtgärder för kulturmiljöobjekt i länet.

Sakområden som redovisar en ökning mellan 2009 och 2010 är Klimat och energi, där Länsstyrelsens arbete med Klimatanpassning och Energi- och klimatstrategier kommit i gång under 2010. Ytterligare ett område där verksamheten ökat i omfattning är inom Efterbehandling av förorenade områden där ökningen avser kostnader för inventering av förorenade områden samt undersökningar och huvudstudier för ett antal objekt.

Den totala belastningen på anslag 5:1 har också sjunkit med 9 %. Även här är minskningarna störst körkorts-/trafikområdet och social tillsyn samt regional tillväxt. Den minskade anslagsbelastningen för Myndighetsövergripande verksamhet avser ersättning från Transportstyrelsen vid överföring av verksamhet. Denna minskning motverkas till viss del av ökade kostnader för Administration och intern service som avser uteblivna OH-intäkter från körkortsverksamheten.

Anslagsbelastningen för sakområde Lantbruk har ökat med knappt 1,5 mnkr (10 %) då detta varit en prioriterad verksamhet under 2010.

Tabell B.2 årsarbetskrafter

Antalet årsarbetskrafter har, liksom verksamhetskostnaderna, sjunkit mellan 2009 och 2010. Orsakerna är i stort desamma som beskrivits för tabell A och B.1.

För sakområde Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar kan dock nämnas att ökningen av årsarbetskrafter kan hän-

föras till planeringsfasen av den under våren 2011 pågående samverkansövningen *Samö KKÖ*, där Länsstyrelsen i Kalmar län deltar både i övningsledningen och i övningsscenariot.

Tabell B.3 representation

Kostnaderna för extern representation under 2009 avviker markant från de omkringliggande åren. Anledningen till detta är att landshövding Sven Lindgren, i sitt uppdrag som Sveriges representant i *State Territorial Representatives* genom Länsstyrelsen i Kalmar län arrangerade ett seminarium för *the State Territorial Representatives and Water Management* i Stockholm den 7-9 maj 2009. Kostnaderna för detta belastade ramanslaget för Länsstyrelsen i Kalmar län och fakturerades Finansdepartementet i efterhand.

Under 2010 har den externa representationen, med hänsyn till det i övrigt ansträngda ekonomiska läget vid Länsstyrelsen i Kalmar län, hållits i begränsad omfattning och i "smäländsk" anda.

Tabell B.4 lokaler

Lokalvården i Länsstyrelsens lokaler bedrivs på entreprenad av ISS Facility Services.

Under 2010 har Länsstyrelsen lämnat de lokaler som hyste körkortsverksamheten (376 m²).

Sedan 2009 hyr Länsstyrelsen lokaler av Skogsstyrelsen i Vimmerby för de djurskyddskontrollanter som handlägger dessa ärenden för norra delen av Kalmar län. I lokalhyran ingår kostnader för lokalvård och viss verksamhetsservice.

Under 2011 kommer residenset i Kalmar, med att genomgå en större renovering. Renoveringen avser vissa ytskikt, golvslipning, brandlarm och larminstallation samt modernisering av köket i representationsvåning. I samband med att landshövding Sven Lindgren avslutar sitt förordnande kommer även privatbostaden i residenset renoveras. Kostnaderna för renoveringen kommer att ingå i hyran till Fastighetsverket från 2:a halvåret 2011.

Tabell C kostnader och årsarbetskrafter 2010 per sakområdesindelning

Tabellen avser kostnader och årsarbetskrafter för sakområde Övrig förvaltning.

Totalt har sakområdet kostnadsmässigt (exkl. OH) ökat med 7 % mellan 2009 och 2010. Men ökningen är inte generell för hela området utan avser enbart Allmänna val (201) för kommunal- landstings- och riksdagsvalet under 2010 samt Allmän kameraövervakning (211) där en särskild tillsynsinsats gjordes under de första månaderna 2010.

85. Länsstyrelsernas verksamhet ska kännetecknas av en enhetlig rättstillämpning, god service och information samt en snabb och korrekt handläggning. Länsstyrelserna ska redovisa de viktigaste insatserna som genomförts för att utveckla service, information och handläggning av ärenden. Därutöver ska Länsstyrelsen i Jämtlands län samordna en lägesrapport om länsstyrelsernas gemensamma utvecklingsarbete beträffande handläggningstider. Redovisning ska ske till regeringen (Finansdepartementet) senast den 15 juni.

Länsstyrelsegemensam utveckling

Utveckling av service

Telefoniuppdraget

I länsstyrelsernas regleringsbrev 2009 gavs uppdrag om vidareutveckling av det gemensamma telefonområdet.

Länsstyrelserna beslutade i april 2010 om införande av gemensam telefoni, vilket omfattar gemensamt telefonnummer med växlar på två orter och ett telefonistcenter. Den första prognosen att påbörja anslutning till den nya lösningen under första kvartalet 2011 har fått revideras p.g.a. förseningar i teknikupphandling. Ny prognos för anslutning av de första länen är sista kvartalet 2011. Länsstyrelsen i Kalmar räknar med att vara med bland de första som går över i den nya lösningen.

Utveckling av information

Länsstyrelserna har utvecklat sitt informations- och kommunikationsarbete i samverkan under 2010. Genom samordnade insatser kan Länsstyrelserna öka effektiviteten i det löpande arbetet och uppnå ett större genomslag för sina kommunikationsaktiviteter. Länsstyrelserna har antagit en gemensam kommunikationspolicy och kommunikationsstrategi och olika parter ansvar för kommunikationsarbetet.

Gemensam webbplattform MOSS

Länsstyrelserna och Vattenmyndigheterna har under de senaste två åren tillsammans drivit ett nationellt webbprojekt för att ta fram en gemensam webbplattform med gemensam struktur och innehåll. Målet har varit att bygga en webbplats som är anpassad för besökarna och att skapa effektivitetsvinster genom samarbetet. Vid årsskiftet

2010/2011 är samtliga läns webbplatser lanserade och projektet kommer nu avslutas för att istället gå över i gemensam förvaltning.

En utmaning har varit att hantera regionala skillnader mellan länsstyrelserna. Det handlar till exempel om vilka tjänster och vilken information som är mest prioriterad för besökarna i det egna länet. Samtidigt som det nu finns en gemensam placering av element på startsidan har länsstyrelserna också möjlighet att lyfta fram eget innehåll bland annat i form av blanketter, bidrag, tillstånd, nyheter och aktuella frågor.

Viss information delas mellan de 21 länsstyrelsernas externa webbplatser, vilket effektiviserar det dagliga arbetet. För besökaren kommer det att innebära en kvalitetshöjning på informationen vad gäller språk och innehåll.

Webbsamarbetet har haft flera positiva effekter i form av bland annat ökad effektivitet, snabbare utvecklingstakt, ekonomiska vinster och ökat erfarenhetsutbyte mellan länen.

Nästa stora etapp i länsstyrelsernas webbsamarbete kommer att bli arbetet med att ta fram nya intranät i en gemensam webbplattform.

Gemensam informationsbroschyr

Länsstyrelserna har under året tillsammans tagit fram en broschyr, *Länsstyrelserna arbetar för hållbar utveckling*, för att ge en samlad bild av verksamheten. Det är en uppdatering av tidigare broschyr från 2008. Broschyren finns på engelska och svenska, samt i pdf som lättläst. Broschyren går bl.a. att beställa för Sveriges skolor via företaget Utbudet.

Utveckling av ärendehandläggning

Platina

Länsstyrelserna kommer under de närmaste åren att avveckla ärendehantering i Diabas och införa Platina som handläggningsplattform. Utvecklingen av Platina började med 24-timmarsuppdraget för att utveckla elektroniska tjänster på Internet med ett mötande inre stöd för handläggning av ärenden. Införandet av Platina för samtliga ärendegrupper sker successivt från hösten 2010 till sommaren 2011.

I Platina finns stöd för e-tjänster, flödeshantering, dokumenthantering (inklusive e-arkiv) samt verksamhetsspecifika handläggningsstöd. De verksamhetsspecifika handläggningsstöden innebär att handläggningen för en verksamhet standardiseras för samtliga länsstyrelser. Handläggningsstöden kommer att utvecklas för flera verksamheter efter hand som Platina införs och utvecklas.

Utvecklingsarbete vid Länsstyrelsen i Kalmar län

Utveckling av kundtjänst

Under 2010 har bildandet av en "Kundtjänst" förberetts. Åtgärden genomförs av rationaliseringsskäl och är också en anpassning till att flera medarbetare inom administrationen pensioneras inom en nära framtid. Kundtjänsten innebär att olika servicefunktioner som reception, telefonväxel, administrativt stöd, expeditionstjänster och diarietjänster sammanförs i en egen funktion. Organisationen är bemannad och arbetsuppgifterna är i stort fastställda. Kundtjänsten sätts i drift under 2011.

Inom ramen för Kundtjänsten inför Länsstyrelsen ett centraldiarium under andra hälften av 2011. Centraldiariet förväntas ge vissa rationaliseringsvinster. Förändringen är ändå främst motiverat av den övergång till det nya dokumenthanteringssystemet

Platina som genomförs 2010-2011. Inom ramen för Platina förändras handläggarens ansvar för dokumenthanteringen vilket i sin tur minskar behovet av att ha kvar den nuvarande expeditionen med decentraliserat diarium.

Processbeskrivningar

Länsstyrelsen i Kalmar har under flera år arbetat med processbeskrivningar för ärendehandläggning. Genom att beskriva processerna identifieras förbättringar och förenklingar och underlättar också vid introduktion av nya medarbetare. Länsstyrelsen i Kalmar bedömer att processorienterad verksamhetsutveckling är ett bra verktyg för att åstadkomma rationalisering i ärendehandläggningen och förkortade handläggningstider.

Vid utgången av 2010 finns 9 beslutade processbeskrivningar och ett tiotal pågående processbeskrivningar.

Gemensam brukarundersökning

Under hösten 2010 har 19 länsstyrelser gjort en gemensam brukarundersökning. Brukarundersökningen syftar till att följa upp verksamheterna och skapa förutsättningar för förbättringar på respektive länsstyrelse. Tre verksamhetsområden valdes ut i undersökningen: stöd till jordbruket, tillstånd och dispenser avseende naturskydd och integrationsfrågor.

Länsstyrelsen i Kalmar får både positiv och negativ kritik inom samtliga undersökta områden. I flera av de områden där Länsstyrelsen fått lågt betyg i undersökningen har redan rutinerna ändrats. Ett exempel är "utbetalning av jordbruksstödet i tid" som av olika skäl blev kraftigt försenat 2009, men som år 2010 betalats ut rekordtidigt till lantbrukarna. Ett annat exempel på utveckling som föregått resultatet av undersökningen är lanseringen av Länsstyrelsens nya webbplats som underlättar informationssökningen.

86. Enligt uppdrag i regleringsbrevet för 2009 (uppdrag nr 88 och 90) ska länsstyrelserna i respektive verksamhetsplan för 2010 ange mål för handläggningstider för ett urval av ärendegrupper. Målen för ärenden som handläggs via s.k. e-tjänster ska vara identiska för samtliga länsstyrelser. Urvalet av ärendegrupper har enligt uppdragen tagits fram av Länsstyrelsen i Hallands län och målen för handläggningstider för ärenden som handläggs via s.k. e-tjänster har fastställts av Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Länsstyrelserna ska redovisa i vilken omfattning uppställda mål för handläggningstiderna har uppnåtts och orsaker till eventuella större avvikelser från dessa.

Nedanstående redovisning är kopplad till de uppgifter som redovisas i Tabell D.2 s. 120.

Ärendegrupper där Länsstyrelsen själv satt mål för handläggningstid

För flera av ärendegrupperna redovisas (positiva eller negativa) avvikelser mellan målet för handläggningstider jämfört med utfallet. För några av ärendegrupperna beror detta på att gruppen omfattar flera ärendetyper med vitt skilda handläggnings-tider. En förändring av antalet beslutade ärenden inom en typ av ärenden kan då påverka medianutfallet väsentligt i endera riktningen. Ett exempel på detta är ärenden om bevakningsföretag (212) som dels redovisas totalt för ärendegruppen och dels redovisas per ärendetyp (Ärendegrupper handlagda via e-tjänster). En annan förklaring till stora positiva skillnader mellan mål och utfall är att målet för handläggningstider i några fall uttolkats som mål för maximal handläggningstid. Detta gäller bl.a. för Detaljplaner, områdesbestäm-melser, fastighetsplaner m.m. (402).

För Begravningsfrågor (204) har Länsstyrelsen i Kalmar valt att redovisa målvärde för ärendetyperna i gruppen. Avvikelsen i gruppen avser granskning av årsredovisningar för begravningsombud där Länsstyrelsen valt att invänta samtliga årsredovisningar för att sedan granska dessa vid ett tillfälle.

Den finns stora skillnader mellan målsättning och utfall avseende medianhandläggningstid för Samråd och beslut om betydande miljöpåverkan (5510). Detta beror på att målsättningen avser Länsstyrelsens handläggningstid för kompletta ärenden medan utfallet visar medianen för den totala handläggningstiden.

Ärendegrupper med länsstyrelsegemensamma mål

För ärendegruppen Bevakningsföretag (212) anmälnings- och ansökningsärenden uppfyller Länsstyrelsen Kalmar de gemensamma mål som satts. Stiftelseärenden (206) handläggs inte från 2010 av Länsstyrelsen Kalmar län.

87. Länsstyrelserna ska redovisa statistik avseende ärendehantering fördelade enligt länsstyrelsernas koder för verksamhets- och ärendestatistik (VÄS), motsvarande strukturen i tabell D i bilaga 3 i länsstyrelsernas regleringsbrev för budgetåret 2009. Redovisningen ska ske i en för länsstyrelserna enhetlig struktur. Redovisningens närmare utformning ges enligt anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.

Nedanstående redovisning är kopplad till de uppgifter som redovisas i Tabell D samt D.1 s. 118-119.

Generellt

Utgående balans 2009 jämfört med ingående balans 2010

I den utgående ärendebalansen för 2009 redovisas knappt 1 500 ärenden under sakområde Yrkesmässig trafik (24), Körkort och trafikföreskrifter m.m. (25) samt Social tillsyn (70) som inte finns med i den ingående ärendebalansen för 2010. Dessa ärenden överflyttades till Transportstyrelsen och Socialstyrelsen utan att dessförinnan avslutas i länsstyrelsernas diariéer.

Övriga skillnader för sakområden mellan den utgående ärendebalansen 2009 och den ingående balansen 2010 avser ärenden som beslutats per 2009 under 2010 efter uttaget av ärendestatistik till årsredovisning 2009. Ett undantag från detta är sakområde Stöd till boende (41). Tidigare år redovisades dessa ärenden endast i Boverkets ärendehanteringssystem men från 2010 registreras dessa automatiskt även i Platina, vilket gett upphov till en viss skillnad mellan utgående och ingående balanser.

Beslutade och överklagade ärenden

Under 2010 beslutade Länsstyrelsen i drygt 25 000 ärenden. Det är drygt 11 000 färre beslut än 2009. Minskningen avser främst drygt 17 000 beslut avseende Yrkesmässig trafik, Körkort och trafikföreskrifter samt Social tillsyn. Denna minskning uppvägs av en kraftig ökning av beslut (drygt 7 000) inom sakområde Lantbruk.

Antalet överklagade ärenden till högre instans, ärenden som avgjorts i högre instans samt varav antal ändrade ärenden är ungefär liksom 2009. Sett till den totala mängden beslut är detta en ökning men inom sakområden med flest antal överklagade

ärenden är det endast Jakt- och viltvård (218) samt Trafikföreskrifter (258) som haft en högre andel överklaganden.

Överklaganden av MPD-beslut

Det till synes ökade antalet ärenden som överklagats efter beslut i Miljöprövningsdelegationen (MPD) mellan 2009 och 2010 beror på att det 50-tal överklaganden som avsåg MPD-beslut under 2009 då endast redovisades under sakområde Miljöfarlig verksamhet (55).

Kommentarer för sakområden

Övrig förvaltning (20-21)

Antalet överklaganden av ärenden inom Jakt och viltvård (218) beror på att Länsstyrelsen i Kalmar län under jaktåren 2009-2011 arbetat aktivt med att se till att rapportering av fällda älgar åtlöds enligt jaktförordningen. Av 5a § jaktförordningen framgår att för områden som länsstyrelsen registrerat för jakt efter älg skall jakträttsinnehavaren anmäla jaktresultatet till länsstyrelsen inom två veckor efter jakttidens utgång, även om inte något djur har fällt. Vidare framgår av 6 § andra stycket Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om administration av jakt efter älg, kronhjort och stora rovdjur m.m. (NFS 2002:19) att om anmälan om jaktresultat har uteblivit får länsstyrelsen avregistrera området. Tidigare år har jakthandläggare skickat påminnelser eller ringt runt till licensinnehavare för att inhämta uteblivna jaktrapporter, vilket är både tids- och kostnadskrävande. En skärpning av uppföljningen har gett ett större antal avregistreringar av främst B-licenser, samt någon enstaka E- och A-licens.

Trafikföreskrifter m.m. (25)

Det jämförelsevis höga antalet överklaganden inom området beror på att Trafik-

verket (tidigare Vägverket) under senhösten 2009 gjorde en hastighetsöversyn på riksvägar och större länsvägar i länet. I samband med detta beslutade Länsstyrelsen i samråd med kommunerna och Polismyndigheten om upphävande eller höjning av hastighetsbegränsningarna i vissa mindre tätorter utmed de aktuella vägarna. Främst avsåg detta en höjning från 50 till 60 km/h. Ett antal av dessa beslut har överklagats under 2010.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinär frågor (28)

Kontrollorganisationen för djurskydd har börjat finna sin form och antalet djurskyddshandläggare har ökat från 6 under 2009 till 8 under 2010. Detta har medfört att kontrollarbetet kan bedrivas effektivare vilket visar sig genom att den utgående balansen för 2010 inte ökat i förhållande till antalet inkomna ärenden och att antalet inkomna överklaganden under året, i relation till antalet beslut, sjunkit.

Förorenade områden, efterbehandling (57)

Antalet beslut för verksamheten är avsevärt lägre under 2010 jämfört med 2009. Detta beror på att Länsstyrelsen under 2009 kommunicerade innehållet i EBH-databasen (4 000 objekt) med berörda fastighetsägare.

Detta resulterade i att en stor mängd ärenden inkom i form av synpunkter på innehållet i databasen.

Lantbruk (60)

Under 2009 förorsakade blockinventeringen av jordbruksmark ett omfattande merarbete i handläggningen av jordbrukarstöd. Det fick till följd att en onormalt stor ärendebalans fanns vid ingången av 2010. Handläggningen av jordbrukarstöd prioriterades särskilt av Länsstyrelsen under 2010. I och med detta kunde återstoden av stödutbetalningarna från 2009 samt i stort sett hela stödutbetalningen för 2010 genomföras under 2010.

Fiske (62)

Den över 30 procentiga minskningen av inkomna och beslutade ärenden inom Fiske (62) beror på att de besluten om ålfisketillstånd som Fiskeriverket fattade 2009 var tvååriga varför inga ansökningar inkommit till Länsstyrelsen för yttrande under 2010.

Antalet ej beslutade ärenden, äldre än två år, utgörs av ärenden inom Europeiska Fiskefonden. Denna typ av ärenden kan ta lång tid mellan ansökan och avslut p.g.a. förändrad medelstilldelning hos Fiskeriverket eller begäran om förlängd lyftnings-tid från sökanden.

Personaluppgifter

Kompetensförsörjning

3 § Myndigheten skall redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. I redovisningen skall det ingå en analys och en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till att nå verksamhetens mål. (F. 2005:797).

Länsstyrelsen har liksom tidigare år fått arbeta med knappa personalresurser. Under året har också förändringar i arbetsmarknadsläget märkts av genom att det blivit något mer problematiskt att rekrytera in rätt kompetens samtidigt som personalomsättningen ökat något.

Andelen nyutexaminerade medarbetare är relativt stort bland nyanställda. Länsstyrelsen är i många fall medarbetarens första anställning och därmed ofta en språngbräda ut till den arbetsmarknad som medarbetaren efter en tids anställning hos Länsstyrelsen har ringat in som intressant och kvalificerat sig för. När konkurrensen om arbetskraften nu ökar i takt med att pensionsavgångar ökar och arbetsmarknaden förbättras krävs mer aktivt arbete för att säkerställa den kompetens Länsstyrelsen behöver.

För att klara uppdraget prioriterar Länsstyrelsen insatser som:

- en mer långsiktig verksamhetsplanering där kompetensväxling/behov av ny kompetens bättre kan förutses
- utveckla förmågan att använda befintliga personalresurser mer flexibelt bland annat genom interna omflyttningar och en öppenhet inför interna karriärvägar
- anpassa Länsstyrelsens lönpolicy och lönestruktur till den ökning av medarbetarnas marknadsvärde som en ökad efterfrågan innebär. "Lönesättande samtal" genomförs med alla anställda. Lönebildningens roll i arbetet med att rekrytera och behålla kompetens uppmärksammas mer än tidigare. Samtidigt skapas samsyn kring vilka kompetenser i verksamheten som är viktiga för att nå uppsatta mål.
- utveckla en kompetensbaserad rekryteringsprocess i syfte att säkerställa att

rätt kompetens anställs och att risken för diskriminering minimeras

- utveckla ledarskapet och därmed stärka förmågan att möta medarbetarens behov av stöd, personlig utveckling och belöning - att utveckla den attraktiva arbetsplatsen
- fortsatt implementering av "Strategi för den statliga arbetsgivarpolitiken" för att stärka chefsgruppens intresse och möjligheter att arbeta med strategiska insatser.
- kontinuerlig utbildning av personal och handledare i processtyrning för bättre kvalitet och kortare ledtider i handläggningen. Därmed underlättas introduktionen av nya medarbetare.
- fortsatt och utökat, strukturerat, samarbete mellan länsstyrelserna inom området kompetensförsörjning.

Övergripande mål och inriktning för kompetensförsörjningen 2011 – 2012

Det mer långsiktiga arbetet för att säkra kompetensförsörjningen skiljer sig inte nämnvärt från de ovan beskrivna. Kompetensförsörjningen de närmaste åren påverkas främst av:

- behovet av mycket strama prioriteringar inom verksamheten på grund av resursbrist,
- den generationsväxling som för Länsstyrelsens i Kalmar län del innebär att ca 20 medarbetare pensioneras inom de närmaste fyra åren,
- ett scenario där flera av länsstyrelsernas verksamheter alltmer samordnas och koncentreras och där en regionalisering i färre enheter sannolikt är en verklighet inom en femårsperiod.

Sjukfrånvaro

3 § Uppgift skall lämnas om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret. Den totala sjukfrånvaron skall anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.

Uppgift skall också lämnas om

1. den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer,
2. sjukfrånvaron för kvinnor respektive män samt
3. sjukfrånvaron för anställda i åldrarna 29 år eller yngre, 30-49 år och 50 år eller äldre.

Sjukfrånvaron för varje grupp som avses i andra stycket 2 och 3 skall anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid. Sådan uppgift skall inte lämnas om antalet anställda i gruppen är högst tio eller om uppgiften kan hänföras till ens enskild individ.

Bestämmelserna i första-tredje styckena gäller inte myndigheter och affärsverk i vilka antalet anställda under de senaste två räkenskapsåren i medeltal uppgått till högst tio. (F.2002:1061)

Uppgifter om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under 2010 och föregående år

Sjukfrånvaron anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.

Sjukfrånvaro	2009	2010	Diff 09/10
Total sjukfrånvaro	3,8	2,2	-1,6
Kvinnor	4,3	2	-2,3
Män	3,2	2,4	-0,8
29 år eller yngre	0,6	1,5	0,9
kvinnor	0,5	2,3	1,8
män	0,7	0,8	0,1
30 - 49 år	3,8	2,8	-1
kvinnor	2,9	1,9	-1
män	5,1	4,2	-0,9
50 år eller äldre	4,3	1,4	-2,9
kvinnor	7,4	2,2	-5,2
män	1,2	0,5	-0,7

Långtidssjukskrivning*	2009	2010	Diff 09/10
Andel långtidssjukskrivning totalt	58,5	42,9	-15,6
Kvinnor	55,3	36,6	-18,7
Män	64,1	49,4	-14,7
29 år eller yngre	0	0	0
kvinnor	0	0	0
män	0	0	0
30 - 49 år	28,1	36,2	8,1
kvinnor	11,4	23,4	12
män	57	49,4	-7,6
50 år eller äldre	30,4	6,7	-23,7
kvinnor	43,9	13,2	-30,7
män	7	0	-7

* sjukskrivning under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer

Kommentarer till sjukstatistiken

Under 2009 var andelen långtidssjukskrivna vid Länsstyrelsen hög. Sjukskrivningarna var förutom i något enskilt fall orsakade av sjukdom som inte var arbetsrelaterad. Av detta skäl hade arbetsgivaren ingen anledning att avsätta större resurser för rehabilitering utan följde rehabiliteringsprocessen för var och en med beredskap att göra behövliga arbetsanpassningar vid en återgång i arbetet.

Nära hälften av de 10-talet medarbetare som var långtidssjukskrivna under 2009 slutade under året med pension. Ytterligare någon slutade sin anställning medan övriga har återgått i arbete på hel- eller deltid. Av de medarbetare som är kvar i anställning kräver ingen idag mer omfattande rehabiliteringsinsatser från arbetsgivarens sida.

Skillnaderna i den korta sjukskrivningen mellan 2009 och 2010 är marginella och kan inte härledas till någon särskild insats från arbetsgivarens sida.

Året i siffror

TABELL A VERKSAMHETSKOSTNADER 2010

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen, oavsett finansiering. Objekt-koder som ingår i respektive verksamhetsgren framgår av tabellmallar för de olika verksamhetsgrenarna. Kostnader som definitionsmässigt är myndighetsövergripande skall redovisas som sådana, även om kostnaderna finansieras med externa medel (s.k. OH-pålägg).

Tabell A- Verksamhetskostnader 2010							
VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl OH		OH Kostnader		Kostnader inkl OH	
		Tkr	%	Tkr	%	Tkr	%
20-21	Övrig förvaltning	4 787,6	2,94%	2 214,6	5,43%	7 002,2	4,29%
25	Trafikföreskrifter m.m	455,8	0,28%	221,6	0,54%	677,3	0,42%
28	Livsmedelkontroll, djurskydd och allmänna versterinära frågor	6 506,7	3,99%	3 024,9	7,42%	9 531,6	5,84%
30	Regional tillväxt	1 186,9	0,73%	347,7	0,85%	1 534,6	0,94%
34	Infrastrukturplanering	228,6	0,14%	111,7	0,27%	340,3	0,21%
40	Hållbar samhällsplanering och boende	3 144,7	1,93%	1 503,6	3,69%	4 648,3	2,85%
41	Stöd till boende	619,9	0,38%	299,0	0,73%	918,8	0,56%
42	Energi och klimat	1 041,5	0,64%	348,7	0,85%	1 390,2	0,85%
43	Kulturmiljö	6 832,2	4,19%	2 140,9	5,25%	8 973,1	5,50%
45	Krishantering, skydd mot olyckor och cvilt försvar	6 927,0	4,25%	2 329,8	5,71%	9 256,7	5,68%
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	11 687,5	7,17%	5 081,0	12,46%	16 768,4	10,28%
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	27 932,3	17,13%	4 133,9	10,13%	32 066,2	19,66%
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	937,6	0,57%	457,9	1,12%	1 395,5	0,86%
53	Vattenverksamhet	12 153,8	7,45%	3 631,9	8,90%	15 785,6	9,68%
54	Mineral-och torvfyndigheter	3,8	0,00%	1,9	0,00%	5,7	0,00%
55	Miljöfarlig verksamhet	3 023,9	1,85%	1 436,7	3,52%	4 460,7	2,73%
56	Övrig miljö-och hälsoskydd	72,6	0,04%	37,0	0,09%	109,6	0,07%
57	Förörensade områden, efterbehandling	3 331,5	2,04%	1 073,9	2,63%	4 405,5	2,70%
58	Restaurering	1 034,3	0,63%	344,2	0,84%	1 378,5	0,85%
60	Lantbruk	27 621,9	16,94%	10 966,2	26,89%	38 588,1	23,66%
61	Rennäring mm (enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,0	0,00%	0,0	0,00%	0,0	0,00%
62	Fiske	519,9	0,32%	210,5	0,52%	730,4	0,45%
64	Skogsbruk (endast Gotlands län)	0,0	0,00%	0,0	0,00%	0,0	0,00%
70	Folkhälsa	1 528,9	0,94%	539,7	1,32%	2 068,6	1,27%
80	Jämställdhet	197,9	0,12%	83,8	0,21%	281,7	0,17%
85	Integration	537,6	0,33%	247,6	0,61%	785,2	0,48%
	SUMMA PRODUKTION	122 314,2		40 788,8	100,00%	163 103,0	100,00%
10	Myndighetsövergripande verksamhet	7 573,2	4,64%				
11	Administration och intern service	33 217,1	20,37%				
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	163 104,6	100,00%			163 103,0	
99	Resurssamverkan ¹⁾	9,8		1,6		11,4	
	Totalsumma verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen²⁾	163 114,4				163 114,4	
	<i>Myndighetsövergripande, adm och intern service uppdelat på:³⁾</i>						
	Nivå 1 (113-115)	25 466,9	31,79%				
	Nivå 2 (110-112, (116-119)	7 750,3	9,67%				
	Nivå 3 (100-109)	7 573,2	9,45%				
	Personalkostnad produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-8)	80 108,5					

1. Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

2. Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

3. Summan på nivå 1-3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vg 2-8 (kkl 4).

Definition av resurssamverkan

Med Offentlig resurssamordning menas att en myndighet har rätt att mot avgift helt eller delvis samordna sitt resursutnyttjande avseende varor och tjänster med en annan myndighet, kommun eller landsting (s.k. sambruk). Skriftliga avtal om samordningen bör träffas mellan de berörda parterna.

Ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör läggas fast.

Kommentarer till tabell A

Uppgifterna i tabellen kommenteras under rubriken Organisationsstyrning, uppdrag 84 s. 103

TABELL B.1 VERKSAMHETSKOSTNADER 2008 - 2010, TOTALT OCH FÖRVALTNINGSANSLAGET 5:1

VAS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2010 Tkr	2010 Tkr	2009 Tkr	2009 Tkr	2008 Tkr	2008 Tkr
		kostnader tot	varav ansl 5:1	kostnader tot	varav ansl 5:1	kostnader tot	varav ansl 5:1
20-21	Övrig förvaltning	4 787,6	3 269,9	4 465,9	3 653,1	3 380,0	0,0
24	Yrkeshälsing trafik	0,0	0,0	274,0	264,9	419,0	0,0
25	Körkort och trafikföreskrifter	455,8	450,7	6 255,7	1 599,2	4 168,0	0,0
28	Livsmedelkontroll, djurskydd och allmänna versterinära frågor	6 506,7	6 129,4	5 953,8	5 740,0	2 633,0	0,0
30	Regional tillväxt	1 186,9	358,6	2 475,7	1 538,8	3 006,0	0,0
34	Infrastrukturplanering	228,6	228,6	275,7	275,7	351,0	0,0
40	Hållbar samhällsplanering och boende	3 144,7	1 735,7	3 558,5	2 362,6	3 500,0	0,0
41	Stöd till boende	619,9	258,8	673,8	318,0	979,0	0,0
42	Energi och klimat	1 041,5	44,2	63,3	-186,7	626,0	0,0
43	Kulturmiljö	6 832,2	3 167,9	10 390,9	2 938,8	8 258,0	0,0
45	Krishantering, skydd mot olyckor o civilt försvar	6 927,0	2 248,3	6 103,4	2 167,0	6 621,0	0,0
50	Övergripande och gemensam för naturvård och miljöskydd	11 687,5	6 634,0	10 802,9	5 745,1	10 074,0	0,0
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	27 932,3	1 290,3	29 483,7	1 298,8	34 371,0	0,0
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	937,6	322,1	821,0	491,1	941,0	0,0
53	Vattenverksamhet	12 153,8	774,4	13 389,3	964,6	9 007,0	0,0
54	Mineral- och torvfyndigheter	3,8	3,8	0,0	0,0	12,0	0,0
55	Miljöfarlig verksamhet	3 023,9	2 868,3	3 435,1	3 069,8	3 640,0	0,0
56	Övrig miljö- och hälsoskydd	72,6	72,6	43,3	43,3	39,0	0,0
57	Förorenade områden, efterbehandling	3 331,5	191,1	2 364,5	561,4	2 240,0	0,0
58	Restaurering	1 034,3	295,9	861,2	311,6	947,0	0,0
60	Lantbruk	27 621,9	16 161,0	27 282,2	14 685,7	28 536,0	0,0
61	Rennäring m.m (enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
62	Fiske	519,9	294,9	527,5	279,6	777,0	0,0
64	Skogsbruk (endast Gotlands län)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
70	Folkhälsa	1 528,9	125,1	5 942,2	3 213,1	5 588,0	0,0
80	Jämställdhet	197,9	188,7	8,8	8,8	538,0	0,0
85	Integration	537,6	478,8	386,7	169,3	616,0	0,0
	SUMMA PRODUKTION	122 314,2	47 593,3	135 839,0	51 513,4	131 267,0	0,0
10	Myndighetsövergripande verksamhet	7 573,2	4 108,3	8 739,2	7 951,9	7 893,0	0,0
11	Administration och intern service	33 217,1	22 128,3	33 749,5	21 104,0	32 791,0	0,0
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	163 104,6	73 829,9	178 327,8	80 569,3	171 951,0	0,0
99	Resurssamverkan ¹⁾	9,8		701,8		286,0	0,0
	Totalsumma verksamhetens kostnader enl resultaträkningen ²⁾	163 114,4		179 029,6		172 237,0	0,0

1) Den del av kostnader för resurssamverkan som ska belasta länsstyrelsen fördelas på respektive tvåsifferkod

2) Totalsumma verksamhetens kostnader ska överensstämma med verksamhetens kostnader enligt resultaträkningar

Kommentarer till tabell B.1

Uppgifterna i tabellen kommenteras under rubriken Organisationsstyrning, uppdrag 84 s. 103

TABELL B.2 ÅRSARBETSKRAFTER 2008 - 2010

Tabell B.2- Årsarbetskrafter 2008 - 2010 1)						
VAS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2010 årsarb ¹ totalt	2010 årsarb ¹ varav kvinnor	2010 årsarb ¹ varav män	2009 årsarb ¹ totalt	2008 årsarb ¹ totalt
20-21	Övrig förvaltning	6,68	3,30	3,38	6,72	5,87
24	Yrkesmässig trafik	0,00	0,00	0,00	0,55	0,76
25	Trafikföreskrifter m.m.	0,75	0,08	0,68	7,97	7,86
	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	10,88	8,95	1,93	9,82	4,02
30	Regional tillväxt	1,18	0,43	0,75	2,38	4,11
34	Infrastrukturplanering	0,39	0,05	0,34	0,51	0,64
40	Hållbar samhällsplanering och boende	5,04	3,68	1,37	5,22	5,88
41	Stöd till boende	0,98	0,46	0,52	1,82	1,88
42	Energi och klimat	1,17	0,50	0,67	0,08	0,70
43	Kulturmiljö	8,29	5,26	3,02	8,01	9,84
45	Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar	7,52	3,79	3,74	6,23	6,96
	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	17,39	9,57	7,82	15,85	17,48
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	15,34	5,73	9,61	16,99	24,56
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	1,82	1,19	0,63	1,72	2,48
53	Vattenverksamhet	12,50	4,82	7,67	13,20	11,64
54	Mineral- och torvfyndigheter	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
55	Miljöfarlig verksamhet	5,40	2,90	2,50	6,08	6,32
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,15	0,07	0,07	0,10	0,06
57	Förorenade områden, efterbehandling	4,18	2,62	1,57	4,10	3,93
58	Restaurering	1,40	0,94	0,46	1,17	1,40
60	Lantbruk	43,88	25,02	18,86	40,31	45,02
	Rennäring m.m.(enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
62	Fiske	0,89	0,07	0,82	0,79	1,73
64	Skogsbruk (endast Gotlands län)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
70	Folkhälsa	1,81	1,40	0,40	6,63	8,67
80	Jämställdhet	0,28	0,28	0,00	0,00	0,75
85	Integration	0,40	0,40	0,00	0,64	1,93
	SUMMA PRODUKTION	148,34	81,53	66,82	156,90	174,49
10	Myndighetsövergripande verksamhet	7,27	4,09	3,16	7,90	8,12
11	Administration och intern service	14,06	6,93	7,13	13,04	19,73
	SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	169,67	92,54	77,11	177,84	202,34
	Resurssamverkan ²	0,01	0,01	0,00	0,75	0,16
	TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	169,68	92,55	77,11	178,59	202,50

1) 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

2) Den del av årsarbetskrafterna för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhet på tvåsiffrigt nivå.

Kommentarer till tabell B.2

Uppgifterna i tabellen kommenteras under rubriken Organisationsstyrning, uppdrag 84 s. 103

TABELL B.3 REPRESENTATION

Kostnader för representation (tkr)	2010	2010	2009	2009	2008	2008
	totalt	per aa kronor	totalt	per aa kronor	totalt	per aa kronor
Intern representation (undergrupp 496 i baskontoplanen)	98	577	91	510	28	138
Extern representation (undergrupp 552 i baskontoplanen)	70	416	310	1 739	120	593

Kommentarer till tabell B.3

Uppgifterna i tabellen kommenteras under rubriken Organisationsstyrning, uppdrag 84 s. 104

TABELL B.4 LOKALER

Lokalkostnader	2010	2009	2008
Residens			
Lokalkostnader (tkr) 103	905	901	913
Lokalyta (m2)	981	981	981
Lokalkostnad per m2	923	919	931
Lokaler¹			
Lokalkostnader 113	8 869	9 258	7 699
Lokalyta (m2)	7 496	7 872	7 822
Lokalkostnad per m2	1 183	1 176	984
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	52	52	38
Lokalyta per årsarbetskraft (m2)	44	44	39
Kontorslokaler²			
Kontorslokalyta (m2)	7 496	7 872	7 822
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m2)	44	44	39

1) Med lokaler avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m.

2) Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Kommentarer till tabell B.4

Kommentarer om uppgifterna i tabellen och upplysningar i övrigt redovisas under rubriken Organisationsstyrning, uppdrag 84 s. 104

TABELL B.5 AVGIFTER OCH ANDRA INKOMSTER I ÖVRIGT

Avgifter m.m. resultatområde/ärendegrupp	Ingående balans	Utående balans	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader, tkr (inkl.OH)	Netto, tkr
Ärenden enl stiftelseförordningen						
- tillsyn	0	0	0	0,0	0,0	0,0
- registrering	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Ärenden enl.förordning om bevakningsföretag	7	7	505	82,7	184,4	-101,7
Kameraövervakning	11	18	117	79,4	618,3	-538,9
Pantbanksärenden	0	0	1	4,0	3,5	0,5
Lönegarantiärenden	115	115	57	273,0	227,4	45,6

Kommentarer till tabell B.5

Den 31 december 2009 överlämnade Länsstyrelsen i Kalmar län samtliga stiftelseärenden till Länsstyrelsen i Östergötlands län. Ärendena avslutades i Länsstyrelsens diarium per ovanstående datum. Under året har antalet beslutade ärenden om bevakning mer än fördubblats i jämförelse med föregående år till följd även ökad etablering av bevakningsföretag i länet med inriktning på ordningshållning. Antalet beslutade ärenden avseende kameraövervakning har fördubblats jämfört med 2009 eftersom Länsstyrelsen under 2009 har utfört en utökad tillsyn av tillstånd. Lönegarantiärenden avseende företag i konkurs eller rekonstruktion under 2010 minskade med 35 % jämfört med 2009. Intäkter för lönegarantier från Kammarkollegiet avser ersättning för kontrolluppgifter avseende utbetalade lönegarantier under 2009. Antalet utsända kontrolluppgifter för lönegarantier minskade med knappt 11 % mellan 2009 och 2010.

TABELL C KOSTNADER OCH ÅRSARBETSKRAFTER 2010 PER SAKOMRÅDEINDELNING

VÄS- KOD	Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2010 för Övrig förvaltning	Kostnader totalt (tkr)	Varav anslag 5:1	Årsarb totalt	Varav Kvinnor	Varav Män
200	Allmänt och övergripande inom övrig förvaltning	1 706,0	1 599,1	2,57	1,62	0,95
2009	varav kompetensutveckling inom områdena 20 och 21	79,2	79,2	0,10	0,09	0,01
201	Allmänna val	1 102,5	416,0	1,26	0,38	0,88
202	Medborgarskap	4,6	4,6	0,01	0,01	0,00
203	Överförmyndare	57,0	57,0	0,08	0,00	0,08
204	Begravningsfrågor	27,9	27,9	0,05	0,03	0,02
205	Näringsrättsliga frågor	26,0	21,8	0,04	0,03	0,01
2051	varav pantlåneverksamhet	2,4	-1,6	0,00	0,00	0,00
2052	varav frågor enligt aktiebolagslagen, lagen om ekonomiska föreningar m.fl.	1,1	1,1	0,00	0,00	0,00
206	Stiftelser	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
2061	varav stiftelser - registrering	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
2062	varav stiftelser - tillsyn	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
207	Lönegaranti	184,5	-88,5	0,18	0,18	0,00
208	Deponering, administration och fördelning av medel, allmänna arvsfonden m.m	32,4	32,4	0,07	0,07	0,00
2081	varav deponerade medel	19,6	19,6	0,04	0,04	0,00
2082	varav allmänna arvsfonden	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
2083	varav bygdeavgifter	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
2084	varav rederistöd	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
2085	varav åborätten och allmänningar	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
211	Allmän kameraövervakning	410,5	410,5	0,70	0,00	0,70
212	Bevakningsföretag m.m	123,9	123,9	0,24	0,20	0,04
213	Ärenden enligt ordningslagen m.m överklaganden av polismyndighetens beslut	3,4	3,4	0,01	0,00	0,00
214	Delgivning, viten, diverse förordnanden	170,9	170,9	0,15	0,11	0,04
215	Lotterier, bingo. mm.	16,6	16,6	0,03	0,02	0,01
216	Kampsportsmatcher	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
218	Jakt och viltvård	896,8	449,7	1,24	0,62	0,62
219	Övriga ärenden inom övrig förvaltning	24,7	24,7	0,05	0,03	0,02
20-21	Totalt Övrig förvaltning exkl OH	4 787,6	3 269,9	6,68	3,30	3,38
	Andel av myndighetsovergripande kostnader (10+11)	2 214,6	0,0			
	Totalt Övrig förvaltning inkl OH	7 002,2	3 269,9			

Kommentarer till tabell C

Uppgifterna i tabellen kommenteras under rubriken Organisationsstyrning, uppdrag 84 s. 104

TABELL D REDOVISNING AV ÄRENDEN 2010

Nedanstående tabell svarar mot de krav på återrapportering som anges för samtliga områden. I de fall individärenden förekommer under regional tillväxt och infrastrukturplanering ska dessa redovisas även uppdelat efter kvinnor/män och juridiska personer, se tabell D.1.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl initiativ-ärenden)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal överklagade ärenden ¹	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ²	varav antal ändrade ³	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	37	167	251	336	119	1	0	0	5
Övrig förvaltning (20-21)	210	1466	203	1651	228	40	10	1	20
varav stiftelser (206)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
varav allmän kameraövervakning (211)	11	62	62	117	18	4	3	0	0
varav bevakningsföretag m.m (212)	7	447	58	505	7	0	0	0	0
Trafikföreskrifter m.m. (25)	37	137	1	152	23	21	5	1	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	360	1116	436	1233	679	13	7	1	5
varav Livsmedelskontroll (281)	5	78	21	80	24	1	0	0	0
varav Djurskydd (282)	321	880	389	997	596	12	7	1	1
varav Smittskydd (283)	21	63	13	69	28	0	0	0	1
varav Allmänna veterinära frågor (284)	8	24	4	13	23	0	0	0	0
Regional tillväxt (30)	21	23	1	8	37	0	0	0	11
Infrastrukturplanering (34)	9	39	0	44	4	0	0	0	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	116	1047	12	1025	150	56	50	8	2
Stöd till boende (41)	114	351	0	288	177	0	0	0	0
Energi och klimat (42)	1	6	3	9	1	0	0	0	0
Kulturmiljö (43)	290	756	33	774	305	4	0	0	8
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (45)	34	92	53	137	42	1	0	0	10
varav tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	8	9	3	15	5	0	0	0	2
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	104	219	18	211	130	23	11	0	1
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	61	181	40	213	69	11	1	0	10
varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	113	514	10	571	66	10	12	1	5
Vattenverksamhet (53)	103	264	50	280	137	15	14	2	12
varav tillsyn av vattenverksamheten (535)	85	175	3	167	94	11	11	1	11
Mineral- och torvfyndigheter (54)	1	0	0	0	1	0	0	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	185	521	15	509	212	21	23	9	36
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	76	393	14	362	121	1	2	0	11
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	22	138	1	152	9	0	0	0	0

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. initiativ-ärenden)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal överklagade ärenden ¹	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ²	varav antal ändrade ³	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Lantbruk (60) ⁴	6339	13634	14	17360	2627	146	1	0	27
varav stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601)	6272	13343	2	17085	2532	146	0	0	14
Rennäring m.m. (enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (61)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fiske (62)	42	208	2	188	64	0	0	0	15
Skogsbruk (64)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Folkhälsa (70)	15	58	22	81	14	0	0	0	1
Jämställdhet (80)	1	0	1	0	2	0	0	0	0
Integration (85)	3	21	5	16	13	0	0	0	0
Summa	8257	21009	1192	25315	5143	362	135	24	171
Varav Vattenmyndighetens ärenden	9	57	28	63	31	0	0	0	0
Varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	72	46	0	54	64	15	19	8	23

¹ Avser ärenden som är beslutade av länsstyrelsen och överklagade till högre instans.

² Redovisa de ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2010.

³ Avser ärenden som är ändrade substantiellt (t.ex. ska ändring av angivna tidpunkter ej beaktas) i förhållande till länsstyrelsens beslut.

⁴ Lantbruksärenden inkl. jordbruksstödsärenden registrerade i IAKS och Ararat.

Kommentarer till tabell D

Uppgifterna i tabellen kommenteras under rubriken Organisationsstyrning, uppdrag 87 s. 108

TABELL D.1 REDOVISNING AV VISSA ÄRENDEN UPPDELAT PÅ KVINNOR, MÄN OCH JURIDISKA PERSONER

Det är avsändare/mottagare som avgör till vilken kategori i tabellen som ett ärende registreras.

A	C			E			G		
Sakområde och del av sakområde	Antal inkomna ärenden under 2010			Antal beslutade ärenden under 2010			Antal överklagade ärenden under 2010		
	Kvinnor	Män	Jur. pers.	Kvinnor	Män	Jur. pers.	Kvinnor	Män	Jur. pers.
Kommunikationer (25, 34)	16	20	141	21	20	154	4	5	13
Regional tillväxt (30)	1	0	23	1	1	7	0	0	0

Kommentarer till tabell D.1

Uppgifterna i tabellen kommenteras under rubriken Organisationsstyrning, uppdrag 87 s. 108

TABELL D.2 ÄRENDESTATISTIK "HALLANDSUPPDRAGET"

VÄS-KOD	Ärendetyp	Beskrivning	Mål 2010 median dagar	Utfall 2010 median dagar
Ärendegrupper med tresiffrig VÄS-kod				
202	alla	Medborgarskap ³	14	5
204	alla	Begravningsfrågor ¹	3, 60, 7	2,107,-
205	alla	Näringsrättsliga frågor ³	30	57
212	alla	Bevakningsföretag m.m.	10	1
218	alla	Jakt och viltvård	-	-
258	alla	Trafikföreskrifter m.m.	120	43
302	alla	Företagsstöd	*	*
303	alla	Regional projektverksamhet	20	1
343	alla	Fysisk planering av vägar, järnvägar m.m.	25	25
402	alla	Detaljplan, områdesbest, fastighetsplan	45	19
431	alla	Fornminnen	60	19
433	alla	Kyrkliga kulturminnen	90	66
521	alla	Tillstånd och dispenser avsnaturskydd	30	41
523	alla	Övrig prövning avseende naturskydd	30	67
525	alla	Samråd enl. 12 kap. 6§ miljöbalken	42	44
555	alla	Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	90	17
562	alla	Prövning av avfall och producentansvar	30	8
602	alla	Stöd t landsbygdsutveckling exkl. k-utv	90	60
606	alla	Jordbruksfastigheter	30	6
Ärendegrupper som är del av en tresiffrig VÄS-kod				
2012	alla	Efterträdarval ³	13	17
2111	alla	Anmälningar allmän kameraövervakning ³	30	1
2112	alla	Ansökningar allmän kameraövervakning ³	40	18
5510	alla	Samråd o beslut om betydande miljöpåverkan	30	118
5511	alla	Prövning vid miljöprövningsdelegationen	300	295
Ärendegrupper styrda av ärendetyp				
alla	RÄTT	Rättsprövningar; ärenden där man överklagar länsstyrelsens beslut	1	7
alla	ÖVERKL	Överprövar kommunala beslut	90	117
Ärendegrupper som handläggs via e-tjänster			Gemen- samma mål	
206	Alla	Stiftelser	4	*
206	an	Stiftelser	7	*
206	Nyregistrering	Stiftelser	10	*
212	Anmälan	Bevakningsföretag m.m.	1	1
212	Ansökan	Bevakningsföretag m.m.	10	10

Redovisa ärenden som är beslutade 2010. Orsaker till eventuella större avvikelser från målsättningarna ska redovisas i kommentarer i respektive läns årsredovisning.

*) Ärendegruppen handläggs inte av Länsstyrelsen i Kalmar län

1) Länsstyrelsen i Kalmar län har inte angett gemensam medianhandläggningstid för begravningsfrågor utan redovisar mål för handläggning av: Flyttning, spridning av aska 3 dagar, Begravningsombud 60 dagar och Delning 7 dagar. Utfallet visar på medelhandlägg

2) Inget målvärde har angetts för medianhandläggningstiden. Ärenden inom gruppen registreras i flera ärendehanteringssystem beroende på ärendets art.

3) Diarieföringen för ärendegruppen är överflyttad från Diabas till Platina från november 2010. Statistiken avser enbart uttag ur Diabas

Kommentarer till tabell D.2

Uppgifterna i tabellen kommenteras under rubriken Organisationsstyrning, uppdrag 86 s. 107

TABELL AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

Verksamhet	2010 intäkter	2010 kostnader	2010 nettoutfall	2010 netto budget	ackumu- lerat utfall tom 2010	2009 intäkter	2009 kostnader	2009 nettoutfall	ackumu- lerat utfall tom 2008
Offentligrättslig verksamhet									
Körkortsadministration						2128	4675	-2 547	-339
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	176	302	-126	0	0	126	0	126	0
Reg avgifter för jaktområden	39	0	39	0	39	48	48	0	0
Alkolås						156	157	-1	0
Prövn. om ansökan om handledarskap enl. 4 kap. 8 § körkortsför. (1998:980)						987	1 160	-173	0
Övrig offentligrättslig verksamhet									
Uppdragsverksamhet									
Intäkter resurssamverkan	0	82	-82	0	0	878	796	82	0
Skoglig verksamhet									
Fjällförvaltning									
Övrig uppdragsverksamhet									
Summa tot ovan	215	384	-169	0	39	4 323	6 836	-2 513	-339
Summa offentligrättsligt	215	302	-87	0	39	3 445	6 040	-2 595	-339
Summa uppdragsverksamhet	0	82	-82	0	0	878	796	82	0

Tabellen över avgiftsfinansierad verksamhet ska stämma mot resultat- och balansräkning.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställningen skall göras enl. 2 kap. 4 § Förordning (200:605) om årsredovisning och budgetunderlag

		2010	2009	2008	2007	2006
Låneram	beviljad	6 000	5 000	8 000	8 000	7 500
	utnyttjad	1 940	3 265	5 145	5 305	7 224
Kontokredit hos RGK	beviljad	10 000	10 000	10 000	12 000	18 000
	max. utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto	räntekostnader	0	0	0	0	0
	ränteintäkter		292	2 479	2 097	1 090
Totala avgiftsintäkter	mynd. disponerar	11 293	15 363	7 788	7 273	3 917
	mynd. ej disponerar	4 959	5 404	6 127	6 504	5 909
Jämförelse med beräknade avgiftsintäkter enl. regleringsbrev	mynd. ej disponerar	5 800	6 700	5 700	5 700	5 570
Anslagskredit 01 05:1ap 7 Länsstyrelserna	beviljad	3 201	4 880	4 200	3 945	2 421
	utnyttjad	0	203	1 767	0	0
19 01:1ap 7 Regionala	beviljad	212	212	212	254	408
	utnyttjad	0	0	0	0	91
Summa utg. Reservationer 01 32:1ap 7 Länsstyrelserna 19 33:1ap 7 Allm.reg.pol.åtg.		1 541	-203	-1 767	1 879	2 109
		70	917	1 345	274	-91
Summa anslagssparande		1 611	917	1 345	2 152	2 018
- därav intecknat av åtaganden med stöd av reservationer och anslagssparande		-	-	-	2 152	2 018
Bemyndiganden	tilldelat	5 000	3 000	4 000	7 000	7 500
	summa	2 084	2 192	2 707	1 246	4 588
	åtaganden					
Årsarbetskrafter (åa)		170	179	202	194	190
Medelantalet anställda		204	227	240	237	227
Driftkostnad per åa		951	988	838	824	826
Årets kapitalförändring		1 146	-791	2 255	-923	-1 715
Balanserad kapitalförändring		5 609	3 339	-9 835	-8 912	-7 197

Finansiell redovisning

Resultaträkning

	2010	2009	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter från anslag	74 300	80 668	1
Intäkter av avgifter o. andra ersättningar	11 293	15 363	2
Intäkter av bidrag	77 422	79 947	3
Finansiella intäkter	176	292	4
Summa verksamhetens intäkter	163 191	176 270	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-94 101	-102 166	5
Kostnader för lokaler	-10 415	-10 738	
Övriga driftskostnader	-57 088	-63 902	
Finansiella kostnader	-17	-47	6
Avskrivningar o. nedskrivn	-1 493	-2 177	
Summa verksamhetens kostnader	-163 114	-179 030	
Verksamhetsutfall	77	-2 759	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter och andra ersättningar som inte disponeras av myndigheten	4 947	5 386	7
Intäkter av uppbörd	12	18	7
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamheten	-4 959	-5 404	
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	7 209	5 301	1
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	81 920	74 980	8
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	13 139	6 550	9
Avsättning till fonder för transfereringsändamål	-198	-233	10
Lämnade bidrag	-101 000	-84 629	11
Saldo	1 070	1 969	
Årets kapitalförändring	1 146	-791	12

Balansräkning

	2010-12-31	2009-12-31	Not
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	242	541	13
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier mm	1 801	2 622	13
Fordringar			
Kundfordringar	277	293	
Fordringar hos andra myndigheter	11 220	12 645	
Övriga fordringar	6 971	6 554	
Summa fordringar	18 468	19 493	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	2 187	2 314	14
Upplupna bidragsintäkter	5 820	2 997	15
Summa periodavgränsningsposter	8 007	5 311	
Avräkning med statsverket	55 816	70 911	16
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	30 181	28 792	
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	516	1 452	17
Summa kassa och bank	30 697	30 244	
Summa Tillgångar	115 031	129 122	

	2010-12-31	2009-12-31	
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskaptal			
Balanserad kapitalförändring	5 609	3 339	18
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	1 146	-791	
Summa myndighetskaptal	6 755	2 549	
Fonder	447	249	19
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	3 005	3 520	20
Övriga avsättningar	465		20
Summa avsättningar	3 470	3 520	
Skulder mm			
Lån i Riksgäldskontoret	1 940	3 265	21
Skulder till andra myndigheter	6 376	7 234	22
Leverantörsskulder	9 606	10 466	
Övriga skulder	1 877	2 312	23
Depositioner	516	1 452	24
Summa skulder mm	20 316	24 729	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	8 932	9 456	25
Oförbrukade bidrag	75 112	88 620	26
Summa periodavgränsningsposter	84 044	98 076	
Summa Kapital och Skulder	115 031	129 122	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (tkr)

Anslag		Ingående överföringsbelopp 2010-01-01	Årets tilldelning enl. reg. brev	Om-disponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
01 05:1ap7	Länsstyrelserna m.m. Kalmar län (R)	-203	80 640	1 597		82 034	-80 493	1 541
19 01:1ap7	Regionala tillväxtåtgärder Länsstyr. i Kalmar län (R)	917	2 115		-853	2 178	-2 108	70
Summa Anslag		714	82 755	1 597	-853	84 212	-82 601	1 611

Redovisning mot inkomsttitel (tkr)

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
2511	Expeditions- och ansökningsavgifter	1 200 686
2537	Miljöskyddsavgifter	3 500 3 504
2539	Täktavgifter	600 678
2552	Övriga offentligrättsliga avgifter	300 73
2714	Sanktionsavgifter	200 0
2811	Övriga inkomster av statens verksamhet	6
9455	Lotteriavgifter	12
Summa Inkomster		5 800 4 959

Redovisning mot bemyndiganden

Anslag	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Ute-stående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år		
				2011	2012	2013
19 01:1ap7 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Kalmar län	5 000	2 192	2 084	1 364	458	262

Finansiella villkor

Anslag 01 05:1 ap 7 Länsstyrelserna m.m. (Ramanslag)

Länsstyrelsen disponerar ett räntekonto med kredit i Riksgäldskontoret. Kreditutrymmet på räntekontot är 10 000 tkr. Krediten har inte utnyttjats under 2010. Till räntekontot överförs varje månad en tolfedel av tilldelat anslag. Länsstyrelsen har möjlighet att utnyttja en anslagskredit på sitt ramanslag med 3 201 tkr. Anslagskrediten utnyttjas inte 2010. Anslaget är tilldelat i regleringsbrev 2009-12-17, 2010-06-23, 2010-10-21, 2010-12-02.

Länsstyrelsen ska med 5 444 tkr finansiera förvaltningskostnader hos samverkansorganet i Kalmar län. Medlen ska betalas ut med en tolfedel per månad.

Högst 85 tkr får användas för landshövdingens deltagande i den europeiska sambandsgruppen (European Association of State Territorial Representatives).

Medel som deponeras hos Länsstyrelsen skall sättas in på ett särskilt räntekonto i Riksgäldskontoret. Länsstyrelserna disponerar var sitt konto i Riksgäldskontoret för detta ändamål.

Anslag 19 01:1 ap 7 Regionala tillväxtåtgärder (Ramanslag)

Länsstyrelsen får med stöd av bemyndiganden under 2010 göra ekonomiska åtaganden som innebär behov av framtida anslag på högst 5 000 tkr under perioden 2011-2018.

Länsstyrelsen kan utöver tilldelat anslag disponera en anslagskredit på 212 tkr. Krediten har inte utnyttjats under 2010.

Av tilldelat anslag får Länsstyrelsen utöver ordinarie ramanslag för förvaltningsändamål använda högst 200 tkr för utvärdering av insatser vilka finansieras av anslaget samt vid behov även säkerställa uppföljningssystem m.m. i samband med bemyndigandesystemet på anslaget. Anslaget är tilldelat i regleringsbrev 2009-12-21.

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

1 januari 2009 infördes kostnadsmässig anslagsavräkning och detta innebar att ett antal bokföringar av engångskaraktär gjordes under 2009.

Under 2010 ändrade Ekonomistyrningsverket rekommendationerna för hur avsättningen till kompetensväxling ska bokföras. Detta har lett till att denna skuld nu utgör posten övriga avsättningar och 2009 fanns den i upplupna kostnader (556 tkr).

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring med nedan angivna undantag

Övriga fordringar har tagits upp med belopp motsvarande vad som beräknas erhållas. Lönegarantifordran har värderats med 95 %. Värderingen av lönegarantifordran har skett efter samråd med konkursförvaltare och efter analys av tidigare återbetalningar.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 10 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgång.

Anläggningarna skrivs av linjärt under den bedömda livslängden.

Följande avskrivningstider tillämpas:

IT-utrustning (ex. stationära persondatorer, skrivare, resursdatorer)	3 år
Maskiner och inventarier (ex. kopiatorer, faxar, mätutrustning, möbler)	5 år
Rättigheter och immateriella anläggningstillgångar	5 år
Bilar	7 år

Kommentarer till noterna

Belopp i tkr där annat ej anges. Belopp som anges inom parentes avser föregående år.

Not 1. Intäkter av anslag, medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag och utgifter i anslagsredovisningen

Skillnaden (1 092) mellan Utgifter i anslagsredovisningen (82 601) och summan av intäkter av anslag (74 300) och medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag (7 209) motsvarar årets minskning av semesterlöneskulden som är upparbetad före 2009, justerad för verksamhetsövergång.

Not 2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen uppgår till 9 552 (10 298) tkr och avser framförallt intäkter av utbildning och konsultuppdrag. Intäkterna från den avgiftsfinansierade verksamheten uppgår till 215 tkr. Under 2009 var intäkterna i körkortsverksamheten 3 271 tkr. 447 (378) tkr avser intäkter från älgvårdsfonden för bl.a. administrationskostnader.

Not 3. Intäkter av bidrag

	2010	2009
Naturvårdsverket	49 500	50 600
Riksantikvarieämbetet	3 800	6 400
Jordbruksverket	10 400	11 000
Länsstyrelsen i Stockholm	5 600	-
MSB	4 300	3 000
Socialstyrelsen	-	2 000
Boverket	500	300
Fiskeriverket	300	200
Arbetsförmedlingen	400	400
Övriga statliga bidrag	2 441	5 682
Övriga bidrag	181	365
Summa bidrag	77 422	79 947

Not 4. Finansiella intäkter

176 (292) tkr avser ränta på räntekontot i Riksgäldskontoret.

Not 5. Kostnader för personal

Lönekostnaden exkl. arbetsgivaravgift, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal uppgår till 64 008 (67 474) tkr.

Not 6. Finansiella kostnader

13 (33) tkr avser ränta på lån för anläggningstillgångar i Riksgäldskontoret.

Not 7. Intäkter av avgifter och andra ersättningar som inte disponeras av myndigheten och Intäkter av uppbörd

	2010	2009
Expeditions- och ansökningsavgifter	686	929
Miljöskyddsavgifter	3 504	3 384
Täktavgifter	678	689
Sanktionsavgifter (överlastavgifter)	-	48
Sanktionsavgifter (socialtjänstlagen)	-	89
Övriga avgifter	79	247
Summa	4 947	5 386
Uppbörd: Lotteriavgifter	12	18

Not 8. Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag

	2010	2009
Kammarkollegiet	29 600	38 400
Naturvårdsverket	41 900	24 700
Regeringskansliet	2 900	2 900
Riksantikvarieämbetet	640	900
Folkhälsoinstitutet	280	400
Socialstyrelsen	6 200	7 200
Övriga myndigheter	400	480
Summa	81 920	74 980

Not 9. Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag

Det mesta avser utdelning från konkurser eller företagsrekonstruktioner där lönegaranti utbetalats.

Not 10. Avsättning av fonder för transfereringsändamål

Avser medel från älgvårdsfonden. Avsättningen av fonden utgör skillnaden mellan fondens utbetalningar 672 (531) tkr och inbetalningar 870 (764) tkr.

Not 11. Lämnade bidrag

Av årets lämnade bidrag avser 30 850 (13 850) tkr efterbehandling av förorenade områden, 5 560 (2 600) tkr vattenförvaltning, 35 700 (41 500) tkr lönegarantiutbetalningar och 11 200 (10 700) tkr statsbidrag inom verksamheten folkhälsa.

Not 12. Årets kapitalförändring

Årets kapitalförändring består av skillnaden mellan underskottet i den avgiftsfinansierade verksamhet, 169 (2 513) tkr och en periodisering avseende semesterlönen, 245 tkr samt kapitalförändring från lönegarantin, 1 070 (1 969) tkr. 2009 var underskottet från körkortsverksamheten (som 2010 är överflyttad till Transportstyrelsen) 2 722 tkr.

Not 13. Immateriella och materiella anläggningstillgångar

<u>Rättigheter och immateriella anläggningstillgångar.</u>	2010	2009
---	-------------	-------------

Ingående anskaffningsvärde	3 009	3 009
Årets anskaffningsvärde	-	-
Årets avskrivning	-299	-430
Ackumulerade avskrivningar	2 468	-2 038
<u>Utgående balans</u>	242	541

<u>Maskiner, inventarier m.m.</u>	2010	2009
--	-------------	-------------

Ingående anskaffningsvärde	25 522	25 783
Årets försäljningar/utrangeringar	-311	-506
Årets anskaffningsvärde	372	245
Årets avskrivning	-1 194	-1 747
Ackumulerade avskrivningar	-22 588	-21 153
<u>Utgående balans</u>	1 801	2 622

Not 14. Förutbetalda kostnader

2 187 (2 314) tkr avser hyra för första kvartalet 2011.

Not 15. Upplupna bidragsintäkter

	2010	2009
Jordbruksverket	5 530	1 912
Naturvårdsverket	20	655
Övriga	270	430
Summa	5 820	2 997

Not 16. Avräkning med statsverket

	2010	2009
Uppbörd		
<i>Ingående balans</i>	-828	-599
Redovisat mot inkomsttitel	-4 959	-5 404
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	5 553	5 175
<i>Skulder avseende Uppbörd</i>	-234	-828
Anslag i icke räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	25	0
Redovisat mot anslag	2 108	1 262
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-2 108	-1 237
<i>Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde</i>	25	25
Anslag i räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	203	1 767
Redovisat mot anslag:	80 493	90 006
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-82 237	-93 167
Återbetalning av anslagsmedel		1 597
<i>Skulder(fordringar) avseende anslag i räntebärande flöde</i>	-1 541	203
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
<i>Ingående balans</i>	5 344	7 546
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-1 146	-2 202
<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>	4 198	5 344
Övriga fordringar på statens centralkonto i Riksbanken		
<i>Ingående balans</i>	66 167	74 927
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	93 239	82 690
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-102 594	-87 511
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	-3 444	-3 938
<i>Övriga fordringar</i>	53 368	66 167
Avräkning med Statsverket	55 816	70 911

Not 17. Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret

Avser särskilt konto för deponerade medel.

Not 18. Balanserad kapitalförändring

	2010	2009
Ingående balans	3 339	-9 835
2009 (2008) års kapitalförändring	-791	2 255
Semesterlöneskuld ¹		7 822
Anslag 26:1 ¹		3 097
Överföring körkortunderskott till Transportstyrelsen	3 060	
<u>Utgående balans</u>	5 609	3 339

1) avser justeringar som gjordes 2009 p.g.a. införandet av kostnadsmässig anslagsavräkning.

Posten 5 609 består 2010 av -38 tkr i den avgiftsfinansierade verksamheten samt 5 647 tkr, periodiseringseffekter från lönegarantin.

Not 19. Fonder

<u>Älgvårdsfonden</u>	2010	2009
Ingående balans	249	16
Inbetalningar	870	764
Utbetalningar	-672	-531
<u>Utgående balans</u>	447	249

Not 20. Avsättningar

	2010	2009
Ingående avsättning för pensioner	3 520	1 388
Årets pensionskostnad	538	2 624
Årets pensionsutbetalningar	-1 053	-492
Utgående avsättningar för pensioner	3 005	3 520

Avsättningar för pensioner avser delpensioner och pensionsersättningar. Övriga avsättningar avser medel avsatta för kompetensväxling. 2009 redovisades de som upplupna kostnader (556 tkr).

Not 21. Lån i Riksgäldskontoret

Länsstyrelsen disponerar en låneram på 6 000 (5 000) tkr.

	2010	2009
Ingående balans	3 265	5 145
Nyupptagna lån, brutto	647	149
Amortering	-1 972	-2 029
Utgående balans	1 940	3 265

Not 22. Skulder till andra myndigheter

2 100 (2 462) tkr avser arbetsgivaravgifter och 36 (348) tkr avser skuld till Kammarkollegiet för lönegarantier.

Not 23. Övriga skulder

Skuld för personalens källskatter avdragen i december uppgår till 1 456 (1 621) tkr och källskatten för lönegarantin uppgår till 366 (687) tkr.

Not 24. Depositioner

Hela beloppet avser utomstatliga depositioner för båda åren.

Not 25. Upplupna kostnader

Posten består bl.a. av semesterlöneskuld inkl. sociala avgifter 6 946 (7 082) tkr, 1 390 (1 492) tkr avser inestående övertid, upplupen lön i samband med nytt löneavtal, beviljad arbetsbefrielse vid uppsägningar och tidigare pensionsavgång, samt revisionskostnader för årsredovisning 2010 150 (150) tkr. 2009 bestod posten också av avsättning för kompetensväxling 556 tkr.

Not 26. Oförbrukade bidrag

	2010	2009
Naturvårdsverket	68 000	79 200
Regeringskansliet	1 650	2 600
Övriga inomstatliga	5 415	6 550
Övriga utomstatliga	47	270
Summa	75 112	88 620

Av de oförbrukade bidragen avser 53 100 (65 300) tkr bidrag för transfereringar. Av dessa är de utomstatliga medlen 1 (336) tkr medel från Holmen AB och Metsä Tiisue AB som ska används för efterbehandlingsåtgärder inom Övre resp. Nedre Svartsjön.

Ersättningar och förmåner - myndighetens ledning (kr)

	2010	2009
Landshövding Sven Lindgren		
- Lön (exkl. sociala avgifter)	997 918	959 215
- Bostadsförmån	114 444	111 084
Länsråd Anne-Li Fiskesjö	795 246	786 503
	2010	2009
- Lennart Beijer	6 000	1 500
- Bo Bergbäck	1 500	
- Agneta Bladh	3 000	3 000
- Eva Bengtsson Skogsberg	6 000	3 000
- Desirée Liljevall	6 580	3 720
- Kjell-Åke Hansson	6 000	3 000
- Claes-Göran Nilsson	6 000	1 500
- Marie Norregårdh	6 000	3 000
- Chatrine Pålsson Ahlgren	4 500	3 110

Ledningens uppdrag i andra statliga myndigheter och aktiebolag 2010

Landshövding Sven Lindgren har haft följande redovisningspliktiga uppdrag:
 Nationella Krishanteringsrådet
 Civil AB
 HS Hushållningssällskapet AB

Länsråd Anne-Li Fiskesjö har haft följande statligt uppdrag:
 Strålsäkerhetsmyndighetens insynsråd.

Insynsrådet

Agneta Bladh:
 Statens pensionsverk (SPV)
 Höskoleverket
 Uppsala Universitet
 Hälsohögskolan i Jönköping AB
 Agneta Bladh Evaluation AB

Claes-Göran Nilsson:
 Swecon AB
 Gransjöverken AB
 Kalmar Hamn AB
 Sångs-Säby Konferens och Kurs AB

Chatrine Pålsson Ahlgren:
 Statens Medicinskt Etiska Råd (SMER)
 Socialstyrelsens rättsliga råd
 Statens Institutionsstyrelse
 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd
 Polisstyrelsen i Kalmar län

Marie Norregårdh:
 Gila Control AB
 Porten till Alvaret AB
 Delta Produktion AB
 Ölands Turist AB
 Marie Norregårdh Konsult AB

Länsstyrelsen verkar för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen redovisar varje år sina uppgifter och insatser enligt förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion samt gör en bedömning av uppnådda resultat.

Länsstyrelsen i Kalmar län har under 2010 prioriterat verksamheter avseende gårds- och miljöstöden enligt EU:s landsbygdsprogram, djurskydds- och livsmedelskontroller enligt särskilda EU-förordningar, tillståndsprövning av vindkraft och andra miljöfarliga verksamheter, planeringsunderlag för våtmarks- och LOVA-handläggning, minskade kväveutsläpp från avloppsreningsverk och enskilda avlopp och valarbete.

För myndighetens utvecklingsarbete har åtgärder med anledning av Statskontorets myndighetsanalys varit prioriterade.

Länsstyrelsen
Kalmar län

www.lansstyrelsen.se/kalmar